

GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2020. GODINU O MIGRACIJAMA I AZILU U REPUBLICI HRVATSKOJ

NACIONALNO IZVJEŠĆE (2. DIO)

Lipanj 2021.

Funded by the
European Union's
Asylum, Migration
and Integration Fund

EMN
European Migration Network
Europska migracijska mreža

Sadržaj

Sažetak.....	6
1. UVOD.....	8
1.1. Metodologija i definicije.....	8
2. KONTEKST RAZVOJA POLITIKE AZILA I MIGRACIJA.....	9
2.1. Hrvatsko predsjedanje Vijećem Europske unije od 1. siječnja do 30. lipnja 2020. godine.....	9
2.2. Nacionalni kontekst razvoja politike migracija.....	15
3. ZAKONITE MIGRACIJE.....	18
3.1. Statistički podaci.....	18
3.2. Zakonodavne izmjene.....	20
3.3. Utjecaj bolesti COVID-19 na mjere u pogledu zakonitih migracija.....	23
3.4. Ekonomska migracija.....	25
3.5. Informacije o zakonitim putevima migracija.....	29
4. MEĐUNARODNA ZAŠTITA.....	31
4.1. Statistički podaci o međunarodnoj zaštiti u 2020. godini.....	31
4.2. Utjecaj bolesti COVID-19 na rad Službe za prihvat i smještaj tražitelja međunarodne zaštite i Službe za međunarodnu zaštitu.....	33
4.3. Utjecaj bolesti COVID-19 na postupak međunarodne zaštite.....	34
4.4. Pristup informacijama i pružanje pravne pomoći.....	36
4.5. Psihosocijalna podrška i zdravstvena zaštita tražitelja međunarodne zaštite.....	36
4.6. Projekti u svrhu poboljšanja prihvata i smještaja tražitelja međunarodne zaštite i postupka za odobrenje međunarodne zaštite.....	39
4.7. Jačanje kapaciteta i međunarodna suradnja u svrhu poboljšanja uvjeta prihvata i sustava međunarodne zaštite.....	41
4.8. Zajednički program za preseljenje Europske unije.....	42
5. DJECA BEZ PRATNJE I OSTALE RANJIVE SKUPINE.....	43
5.1. Utjecaj bolesti COVID-19 i jačanje kapaciteta u svrhu poboljšanja postupanja prema maloljetnicima bez pratnje.....	43
5.2. Integracija maloljetnih tražitelja međunarodne zaštite i maloljetnih osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom.....	45

5.3. Suradnja Ministarstva unutarnjih poslova s drugim državnim tijelima i nevladinim organizacijama u poboljšanju uvjeta i integracije maloljetnih tražitelja i korisnika međunarodne zaštite	46
6. INTEGRACIJA	48
6.1. Institucionalni i regulatorni okvir	48
6.2. Integracija državljana trećih zemalja putem kontinuiranih mjera nadležnih tijela	49
6.3. Jačanje kapaciteta dionika u integraciji i podizanje svijesti o migracijama	50
6.4. Pružanje podrške i informacija državljanima trećih zemalja u procesu integracije u hrvatsko društvo.....	53
6.5. Socijalna integracija i integracija na tržište rada državljana trećih zemalja	54
6.6. Mjere integracije osoba preseljenih kroz programe Europske unije za preseljenje	56
6.7. Mjere integracije hrvatske dijaspele	58
7. DRŽAVLJANSTVO I BEZDRŽAVLJANSTVO	61
7.1. Stjecanje državljanstva - zakonodavne izmjene	61
7.2. Bezdržavljanstvo.....	61
8. GRANICE, VIZA I SCHENGEN	63
8.1. Nadzor granice tijekom pandemije bolesti COVID-19	63
8.2. Poboljšanje učinkovitosti nadzora vanjskih granica	66
8.3. Vize.....	70
8.4. Pitanje Schengena	73
9. NEZAKONITE MIGRACIJE I KRIJUMČARENJE MIGRANATA	74
9.1. Statistika.....	74
9.2. Sprječavanje nezakonitog boravka	77
9.3. Projekti u provedbi.....	77
10. AKTIVNOSTI SUZBIJANJA TRGOVANJA LJUDIMA	78
10.1. Nacionalni strateški okvir	78
10.2. Aktivnosti u svrhu poboljšanja identifikacije državljana trećih zemalja žrtava trgovanja ljudima	78
10.3. Aktivnosti u svrhu prevencije i podizanja svijesti o trgovanju ljudima	78
11. POVRATAK I READMISIJA	80
11.1. Utjecaj bolesti COVID-19 na postupke povratka	80
11.2. Statistika.....	80

11.3. Rad Prihvatnog centra za strance Ježevo u vrijeme pandemije COVID-19	82
11.4. Projekti u području povratka.....	82
11.5. Edukacije	83
11.6. Međunarodne aktivnosti i suradnja s trećim zemljama.....	83
STATISTIČKI DODATAK	85

POPIS KRATICA

AMIF - Fond za azil, migracije i integraciju Europske unije

CEPOL - Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva

EASO - Europskim potpornim uredom za azil

ESF – Europski socijalni fond

EURES – Europska služba za zapošljavanje

Europol - Europski policijski ured

Frontex - Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu

INTERPOL -Međunarodna organizacija kriminalističke policije

ISF – Fond za unutarnju sigurnost

UNHCR - Ured visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice

UNICEF - Fond Ujedinjenih naroda za djecu

Sažetak

Prema preliminarnim podacima Ministarstva unutarnjih poslova, a sukladno metodologiji Eurostat-a, u 2020. godini u Republici Hrvatskoj izdano je ukupno 22 095 prvih odobrenja boravaka državljanima trećih zemalja. Najveći udio prvih izdanih dozvola boravka u 2020. godini odobreno je u svrhu boravka i rada 20 327, u svrhu spajanja obitelji odobren je 1 327 boravak, u svrhu školovanja i studiranja odobren je 85 boravaka, dok je u ostale svrhe odobreno 356 boravaka.

Tijekom 2020. godine na području zakonitih migracija došlo je do niza zakonodavnih izmjena od kojih je najznačajnije donošenje Zakona o strancima (Narodne novine, broj 133/20). U novom Zakonu se posebno izdvaja ukidanje godišnjih kvota dozvola za zapošljavanje državljana trećih zemalja i uvođenje testa tržišta rada. Među ostalim zakonodavnim izmjenama izdvaja se stupanje na snagu Zakona o upućivanju radnika u Republiku Hrvatsku i prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni (Narodne novine, broj 128/20) i donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državljanima država članica Europskog gospodarskog prostora i članovima njihovih obitelji (Narodne novine, broj 144/20) kojim je implementiran Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju. Prilagođavanjem zakonskih propisa epidemiološkoj situaciji 1. svibnja 2020. godine na snagu su stupili Zakon o dopuni Zakona o strancima (Narodne novine, broj 53/20) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanima država članica Europskog gospodarskog prostora i članovima njihovih obitelji (Narodne novine, broj 53/20).

Broj tražitelja međunarodne zaštite u 2020. godini nije se znatno izmijenio u odnosu na statističke pokazatelje u 2019. godini, te su se odluke unatoč izvanrednim epidemiološkim okolnostima donosile u zakonom propisanom roku. Područje međunarodne zaštite nije bilježilo zakonodavne izmjene, no rad i djelovanje Službe za prihvata i smještaj tražitelja međunarodne zaštite i Službe za međunarodnu zaštitu kontinuirano su se prilagođavali epidemiološkim mjerama na snazi. U svrhu postizanja integriranog pristupa zaštiti djeci bez pratnje i javnog zdravlja, ustanovljene su Smjernice o postupanju u zaštiti djece bez pratnje u situacijama rizika od ugroze ili epidemije 25. ožujka 2020. godine.

Radi zaštite stanovništva Republike Hrvatske od bolesti COVID-19, Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske donosio je tijekom 2020. godine odluke o ograničavanju kretanja preko graničnih prijelaza Republike Hrvatske. Dana 19. ožujka 2020. godine donesena je prva Odluka o privremenoj zabrani prelaska preko graničnih prijelaza Republike Hrvatske. Isto tako, od 16. ožujka 2020. godine zaprimanje zahtjeva za izdavanje hrvatske kratkotrajne vize u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske bilo je obustavljeno s iznimkama koje su se mijenjale i nadopunjavale tijekom godine.

Novim Zakonom o strancima (Narodne novine, broj 133/20) prvi puta je u hrvatsko zakonodavstvo uvedena viza za dugotrajan boravak (viza tipa D). Republika Hrvatska je, usprkos pandemiji COVID-19, u 2020. godini zabilježila porast nezakonitih prelazaka državne granice. Istovremeno su zbog pandemije povratci državljana trećih zemalja bili neko vrijeme suspendirani i ukupno smanjeni u odnosu na 2019. godinu. Postupanje granične policije u postupcima prema nezakonitim migrantima i postupcima povrataka bilo je prilagođeno epidemiološkim mjerama na snazi.

1. UVOD

Ovo je šesto Godišnje izvješće o migracijama i azilu koje je izradila Nacionalna kontaktna točka za Europsku migracijsku mrežu u Hrvatskoj. Europska migracijska mreža (EMN) je mreža stručnjaka za migracije i azil čijim djelovanjem koordinira Europska komisija. U svakoj državi članici EMN-a¹ uspostavljena je Nacionalna kontaktna točka, te je tako Ministarstvo unutarnjih poslova Nacionalna kontaktna točka za EMN u Republici Hrvatskoj (EMN NCP HR).

Svrha Godišnjeg izvješća o migracijama i azilu je pružiti pregled najznačajnijih politika i razvoja zakonodavstva o azilu i migracijama u Hrvatskoj, kao i pregled političkih i javnih rasprava na području azila i migracija. Izvješće obuhvaća sljedeće teme: zakonite migracije, međunarodnu zaštitu, djecu bez pratnje i druge ranjive skupine, integraciju, državljanstvo i bezdržavljanstvo, granice, Schengen i vize, povratak i readmisiju, nezakonite migracije uključujući krijumčarenje i borbu protiv trgovanja ljudima.

Izvješće obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2020. godine.

1.1. Metodologija i definicije

Godišnje izvješće za 2020. godinu o migracijama i azilu izradila je EMN NCP HR na temelju zajedničkih specifikacija koje je razvio EMN, kako bi se olakšala usporedivost između izvješća svih država članica. Format je istovremeno u određenoj mjeri ostao fleksibilan kako bi se omogućila izrada izvješća koje je usmjereno na nacionalnu publiku. Godišnje izvješće daje pregled razvoja politika, zakonodavnog okvira i prakse te utjecaja COVID-19 na područje migracija i azila u Republici Hrvatskoj tijekom 2020. godine. Također donosi i najznačajnije statističke podatke, prema pojedinim tematskim područjima. Informacije prikazane u izvješću dostavili su članovi Nacionalne migracijske mreže iz relevantnih sektora Ministarstva unutarnjih poslova, drugih tijela državne uprave, stručne službe Vlade Republike Hrvatske kao i nevladinih i međunarodnih organizacija.

¹ Europska migracijska mreža uključuje sve države članice Europske unije (osim Danske koja ima status promatrača) i Norvešku, te su se tijekom 2021. godine EMN-u priključile Gruzija i Moldova kao države promatračice.

2. KONTEKST RAZVOJA POLITIKE AZILA I MIGRACIJA

2.1. Hrvatsko predsjedanje Vijećem Europske unije od 1. siječnja do 30. lipnja 2020. godine

Od 1. siječnja do 30. lipnja 2020. godine Republika Hrvatska je po prvi puta predsjedala Vijećem Europske unije. Program hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije, temeljen na hrvatskim nacionalnim prioritetima, Strateškom programu Europske unije 2019. – 2024. te programu Trija, bio je razvijen oko četiri stupa: „Europa koja se razvija“, „Europa koja povezuje“, „Europa koja štiti“ te „Utjecajna Europa“.

„Europa koja štiti“ stavila je naglasak na uspostavu **Sveobuhvatne i održive migracijske politike**, s naglaskom na jačanje nadzora vanjskih granica Unije i interoperabilnosti relevantnih informacijskih sustava, usklađen i sveobuhvatan pristup vanjskim i unutarnjim aspektima migracija, uključujući zakonite migracije, reformu Zajedničkog europskog sustava azila, kao i produbljivanje suradnje s trećim zemljama, uključujući jugoistočnu Europu. Naglasak je stavljen i na **zaštitu slobode i demokracije**, osobito povratak cjelovitom i učinkovitim funkcioniranjem Schengenskog prostora.

S tim u vezi, prioriteti Vijeća za unutarnje poslove predstavljeni bili su: učinkovito i humano upravljanje migracijama, bolja zaštita granica Europske unije i povratak Schengenu, interoperabilnost informacijskih sustava i jačanje unutarnje sigurnosti Europske unije, dovršetak pregovora o fondovima za unutarnje poslove

i uspostava svih sastavnica Mehanizma Unije za civilnu zaštitu.

Također, unutar stupa „Utjecajne Europe“ hrvatsko predsjedništvo je Europsku uniju predstavilo kao **Jamca boljitka i stabilnosti jugoistočne Europe**, s naglaskom na poticanje kontinuiranih reformskih procesa u jugoistočnoj Europi i regionalne suradnje i nastavka politike proširenja, a što je bio jedan od prioriteta Vijeća za opće poslove.

Već na samom početku predsjedanja, hrvatsko predsjedništvo suočilo se s nepredvidivim krizama na razini Europske unije i šire. Prvi izazov javio se vezano za pritisak novog migracijskog vala na granice Europske unije, odnosno povećanje broja nezakonitih prijelaza grčko-turske granice.

Nakon izbijanja migracijske krize na grčko-turskoj granici, 3. ožujka 2020. godine, predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković zajedno s grčkim premijerom Kyriakosom Mitsotakisom, predsjednicom Europske komisije Ursulom von der Leyen, predsjednikom Europskog Vijeća Charles Michelom i predsjednikom Europskog parlamenta Davidom Sassolijem obišao je grčko-tursku kopnenu granicu podržavajući na taj način napore koje je Grčka poduzela u zaštiti svoje, ujedno vanjske granice Europske unije, sprječavajući nezakonite migracije. Također, 4. ožujka 2020. godine, održan je izvanredni sastanak Vijeća u formatu ministara unutarnjih poslova na kojemu je Vijeće izrazilo solidarnost s Grčkom i ostalim državama koje bi se mogle naći u sličnoj situaciji. Sve države članice, Europska komisija i agencije Europske

unije naglasile su odlučnost u namjeri zaštite vanjskih granica Europske unije, te neprihvatljivost nezakonitih ulazaka i zlouporabe azilnog sustava.

Pandemija bolesti COVID-19 imala je značajne posljedice na provedbu programa te planirane prioritete i aktivnosti hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije te se ono prilagođavalo kriznom načinu funkcioniranja. Tijekom hrvatskog predsjedanja ukupno su žurnim postupkom usvojena 22 prijedloga koja je Europska komisija predložila kao odgovor na krizu uzrokovanu pandemijom bolesti COVID-19.

Dodatno, tijekom predsjedanja Vijećem ostvaren je niz prioriteta na području vanjskih odnosa i zajedničke vanjske i sigurnosne politike. Hrvatsko predsjedništvo uspjelo je vratiti pitanje proširenja Europske unije u središte pozornosti država članica, otvaranjem pristupnih pregovora s Albanijom i Sjevernom Makedonijom i napretkom u pristupnim pregovorima s Crnom Gorom. Dana 5. lipnja 2020. godine usvojeni su zaključci Vijeća Europske unije o jačanju suradnje s partnerima zapadnog Balkana u području migracija i sigurnosti. U zaključcima Vijeća poziva se na stalnu potporu zapadnom Balkanu kako bi se postigla učinkovitija migracijska politika i upravljanje granicama, dodatno poboljšali njihovi sustavi azila kao i suradnja u području ponovnog prihvata i vraćanja, djelotvorno borilo protiv organiziranog kriminala, terorizma i nasilnog ekstremizma, povećala sposobnost rješavanja problema širenja dezinformacija i lažnih vijesti, te odgovorilo na moguće kiber napade i hibridne prijetnje. Potiče se na jačanje operativne

suradnje, posebno razvojem razmjene informacija.

Dana 11. svibnja 2020. godine Vijeće Europske unije je također odobrilo zaključke o politici Istočnog partnerstva nakon 2020. godine u kojima ponovno potvrđuje njegovu stratešku važnost i zajedničku predanost izgradnji zajedničkog prostora u kojem vladaju demokracija, blagostanje i stabilnost. Dana 18. lipnja održan je virtualni sastanak na vrhu čelnika država Europske unije i šest država Istočnog partnerstva (Armenija, Azerbajdžan, Bjelarus, Gruzija, Moldova i Ukrajina).

Nadalje, dana 8. lipnja 2020. godine Vijeće Europske unije je odobrilo zaključke o *Team Europa* – globalnom odgovoru na krizu izazvanu pandemijom bolesti COVID-19, čime je odobrena mobilizacija gotovo 36 milijardi eura za pomoć partnerskim zemljama u borbi protiv pandemije i njezinih posljedica.

Usvajanjem zaključaka o otvaranju pregovora s Albanijom i Sjevernom Makedonijom, o suradnji s državama zapadnog Balkana na području sigurnosti i migracija, o suradnji s Istočnim partnerstvom te o globalnom odgovoru na krizu izazvanu COVID-19 pandemijom (*Team Europe*) ostvaren je prioritet promicanja stabilnosti, sigurnosti i otpornosti u okružju Europske unije, poglavito u susjedstvu i jugoistočnoj Europi.

Za istaknuti je i da je dana 28. svibnja 2020. godine, u svojstvu predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije, održana videokonferencija ministara pravosuđa i unutarnjih poslova Europske unije i SAD-a. Na videokonferenciji su raspravljena europska i američka stajališta o važnim pitanjima u

području pravosuđa i unutarnjih poslova tijekom i nakon pandemije, pri čemu je naglasak stavljen na razmjenu informacija o poduzetim mjerama, naučenim lekcijama i planovima za nadolazeće razdoblje. Između ostalog, bilo je riječi o kriminalitetu u uvjetima pandemije COVID-19, učinkovitosti mjera ograničavanja i uvjeta za putovanja te viznom reciprocitetu.

2.1.1. Zagrebački summit

Dana 6. svibnja 2020. godine, održan je Zagrebački sastanak na vrhu država članica Europske unije i zemalja jugoistoka Europe, te na inicijativu predsjednika Vlade Republike Hrvatske. Zagrebački sastanak predstavljao je središnji događaj hrvatskog predsjedanja. Sastanak se održao u obliku videokonferencije u punom formatu svih čelnika 27 država članica Europske unije, predsjednika Europskog vijeća g. Michela i predsjednice Europske komisije gđe von der Leyen, čelnika šest država jugoistoka Europe te međunarodnih financijskih institucija. Uz njih su na sastanku sudjelovali i predsjednik Europskog parlamenta g. Sassoli i potpredsjednik Europske komisije i visoki predstavnik Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku g. Borell. Glavne teme sastanka bile su kriza uzrokovana bolešću COVID-19 i perspektive zemalja zapadnog Balkana.

Europska unija je na sastanku potaknula čelnike zapadnog Balkana da, produbljivanjem regionalne gospodarske integracije i približavanjem regije i njezinih trgovačkih društava unutarnjem tržištu Europske unije, iskoriste potencijal regionalne suradnje kako bi se olakšao gospodarski oporavak nakon krize. Nadalje, Europska komisija predstavila je

gospodarski i investicijski plan za regiju s ciljem poticanja gospodarstava uz istodobno poboljšanje konkurentnosti, čime bi se zapadnom Balkanu trebalo omogućiti: potpuno povezivanje s jedinstvenim tržištem Europske unije, stvaranje radnih mjesta i poduzetničkih prilika, poboljšanje poslovnog i ulagačkog okruženja, promicanje zelenog plana na zapadnom Balkanu te jačanje digitalnog gospodarstva i povezanosti.

Sudionici sastanka na vrhu raspravljali su o zajedničkim sigurnosnim izazovima te pozvali na dodatno razvijanje suradnje kako bi se zaustavili tokovi nezakonitih migracija. Dogovorena je povećana suradnja u borbi protiv terorizma i ekstremizma. Zaključeno je kako je borba protiv korupcije i organiziranog kriminala ključna za preobrazbu regije te njezinu sigurnost i stabilnost.

Na sastanku je usvojena Zagrebačka deklaracija u kojoj je potvrđena europska perspektiva zemalja jugoistočne Europe i predanost partnera zapadnog Balkana očuvanju europskih vrijednosti i načela. Deklaracija naglašava uzajamnu solidarnost u borbi protiv pandemije koronavirusa, a od zemalja regije očekuje se poštivanje europskih vrijednosti i vladavine prava Europske unije koja priprema za njih veliki ekonomski paket, od preko 3,3 milijarde eura. Stavljen je naglasak na suradnju zemalja zapadnog Balkana u suočavanju s migracijskim izazovima, uključujući suzbijanje krijumčarenja migranata, kao i želja za dodatnim razvojem i korištenjem novih instrumenata kao što su suradnja s Frontex-om, EASO-om i Europol-om. Također se ističe daljnje pružanje podrške za poboljšanje kapaciteta za prihvata na zapadnom Balkanu.

2.1.2. Hrvatska EMN e-konferencija za vrijeme predsjedanja Vijećem Europske unije

Dana 24. lipnja 2020. godine, u okviru hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije, održana je EMN e-konferencija „Izazovi nezakonitih migracija na istočno-mediteranskoj i zapadno-balkanskoj ruti tijekom pandemije bolesti COVID-19“. Konferencija se nastavila na naglaske koje je Republika Hrvatska stavljala u fokus predsjedanja.

Uvodne govore održali su Zoran Ničeno, načelnik Uprave za granicu, i Johannes Luchner, direktor Uprave za strategiju i opće poslove u Glavnoj upravi za migracije i unutarnje poslove Europske komisije.

Govornici na konferenciji su bili predstavnici iz europskih institucija, međunarodnih i nevladinih organizacija, policijskih službi i renomiranih sveučilišta (Europska komisija, Agencija Europske unije za temeljna prava, Europol, Međunarodna organizacija Crvenog križa, Ministarstvo unutarnjih poslova, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu). Završni govor održao je g. Magnus Ovilus, voditelj Sektora za koordinaciju agencija i mreža i predsjedavajući Europskom migracijskom mrežom u Glavnoj upravi za migracije i unutarnje poslove Europske komisije.

U uvodnom govoru, g. Ničeno je istaknuo kako je istočno-mediteranska ruta već dugi niz godina jedan od glavnih ulaza u Europu, a u 2020. godini primijećeno je

Slika 1 – Prikaz poziva za hrvatsku EMN konferenciju
Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

smanjenje nezakonitih prelazaka granice, uglavnom zbog širenja bolesti COVID-19. Također, pojačana granična kontrola i nepristupačan teren, doveli su do rasta broja migranata koji su ostali u regiji i kao posljedica toga, prisutan je porast potražnje za uslugama krijumčarenja. Zbog toga je tijekom hrvatskog predsjedanja suradnja sa susjednim zemljama u borbi protiv krijumčarskih mreža bila prioritet. G. Ničeno je naglasio kako sve aktivnosti država članica i Europske unije povezane s nezakonitim migrantima moraju biti usklađene s međunarodnim i standardima zaštite temeljnih prava Europske unije.

G. Luchner najavio je novi Pakt o migracijama i azilu s ciljem pronalaska pravednog i učinkovitog načina poticanja solidarnosti među državama članicama i s naglaskom na zakonitim migracijama kao ključnim prioritetom. Također je, u kontekstu novog Pakta, istaknuo važnost konsenzusa o potrebi reformiranog održivog zajedničkog europskog sustava azila koji može učinkovito djelovati u normalnim vremenima kao u i krizama, te kako postupke azila i povratka jače povezati u cilju sprječavanja sekundarnih kretanja, ubrzanja donošenja odluke u vezi zahtjeva za azil, sprječavanja zlouporaba i olakšavanja povratka. Vezano za solidarnost, naglasio je kako države pod pritiskom moraju dobiti značajnu potporu na području azila i u učinkovitom rješavanju nezakonitih migracija i povratka.

Konferencija se zatim nastavila u tri panela kroz koje se raspravljalo o istočno-mediteranskoj i zapadno-balkanskoj ruti te utjecaju bolesti COVID-19 na migracijska kretanja i krijumčarenje migranata.

U prvom panelu je istaknuto kako je primjena restriktivnih mjera kao odgovor na pandemiju bolesti COVID-19 značajno smanjila mobilnost migranata na istočno-mediteranskoj i zapadno-balkanskoj ruti sve do sredine svibnja kada je zabilježen povećani migracijski pritisak na granicama Sjeverne Makedonije i Albanije. Naglašena je humanitarna dimenzija utjecaja restriktivnih mjera vezanih uz pandemiju na migrante. Europska komisija je istaknula kako je kao odgovor na pandemiju dala smjernice kako osigurati nesmetan nastavak postupaka azila i povratka tijekom zdravstvene krize.

U panelu o krijumčarenju migranata naglašeno je da se krijumčarske aktivnosti na zapadnom Balkanu odvijaju preko dobro organiziranih kriminalnih mreža koristeći sredstva koja migrante izlažu visokom riziku. Ovu je kriminalnu aktivnost teško suzbiti jer je to vrlo profitabilan posao s relativno niskim rizicima otkrivanja. Suradnja s trećim zemljama bitna je za provedbu sveobuhvatnog, cjelovitog i strukturiranog odgovora na pitanje borbe protiv krijumčarenja migranata na zapadno-balkanskoj ruti.

Završni panel o zaštiti temeljnih prava u kontekstu nezakonitih migracija pokazao je da su nedavne promjene u sudskoj praksi Europskog suda za ljudska prava (ECHR) otvorile novo razumijevanje obveza država u vezi sa zaštitom državne granice.

Zaključno je konferencija bila prilika za predstavljanje Praktičnog priručnika o temeljnim ljudskim pravima pri provođenju nadzora državne granice na kopnenim granicama Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA). Prilikom predstavljanja priručnika istaknuto je kako praktična provedba

poštivanja ljudskih prava uglavnom obvezuje službenike koji rade na graničnim prijelazima i uzduž zelene granice (Slika 2). Stoga je Agencija Europske unije za temeljna prava pripremila praktični priručnik čiji je cilj pružiti potporu u provedbi zaštitnih mjera koja se odnose na poštivanje temeljnih ljudskih prava iz Zakonika o schengenskim granicama (Uredba (EU) br. 2016/399) i drugih pravnih instrumenata Europske unije u svakodnevnom radu prilikom provođenja nadzora državne granice na vanjskim kopnenim granicama.

Jedna od ključnih poruka konferencije je bila da migracije neće nestati već da će kontinuirano biti prisutne te da trebamo težiti postizanju održivog i predvidivog upravljanja migracijama uz poštovanje temeljnih prava i temeljnih vrijednosti na kojima je utemeljena Europska unija.

Konferencija je organizirana u suradnji EMN NCP HR i Europske komisije, dok je tehničku podršku konferenciji pružala Nacionalna kontaktna točka za EMN Luksemburg.

Slika 2 – Priručnik o temeljnim ljudskim pravima na vanjskim kopnenim granicama Agencije Europske unije za temeljna prava

Izvor: <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/border-controls-and-fundamental-rights-external-land-borders>

2.2. Nacionalni kontekst razvoja politike migracija

Kontekst razvoja politike azila i migracije u Republici Hrvatskoj bio je u 2020. godini uvelike određen pandemijom bolesti COVID-19, a što se odražavalo u svim segmentima migracija. Republika Hrvatska prilagođavala se novonastaloj situaciji uvodeći niz mjera i odluka putem kojih se nastojalo spriječiti daljnje širenje pandemije bolesti COVID-19. Epidemiološke mjere utjecale su i na uvjete rada državnih tijela, promjene u administrativnim postupcima, prilagodbe propisanih rokova i načine regulacije boravaka državljana trećih zemalja.

Jedna od najznačajnijih zakonodavnih izmjena na području migracija jest rad na prijedlogu novog Zakona o strancima (Narodne novine, broj 133/20) usvojenog krajem 2020. godine, kojim se propisuje ukidanje godišnjih kvota dozvola za zapošljavanje državljana trećih zemalja i uvođenje testa tržišta rada da bi se na što učinkovitiji način odgovaralo potrebama tržišta rada te uvođenje kove kategorije-digitalni nomadi. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državljanima država članica Europskog gospodarskog prostora i članovima njihovih obitelji (Narodne novine, broj 144/20) usvojenim također krajem 2020. godine, implementiran je Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju.

Usprkos pandemiji, Republika Hrvatska je nastavila provoditi aktivnosti jačanja kapaciteta provoditelja postupaka u

području međunarodne zaštite, povratka, nezakonitim migracijama i općenito u graničnim postupcima. Osim toga, nastavila je ulagati u opremu za nadzor državne granice, kapacitete vezane uz izgrađenost objekata za prihvat i smještaj nezakonitih migranata i tražitelja azila. Pri tome se Republika Hrvatska koristi iskustvima i praksama Europske unije sudjelujući u radnim tijelima institucija Europske unije i aktivnostima Frontexa, EASO-a i dr.

Aktivnost jačanja kapaciteta granične policije u cilju zaštite vanjske granice Europske unije bila je i tema više zajedničkih sastanka državnih tajnika Ministarstava unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Slovenije kroz 2020. godinu. Tema sastanaka je također bila zajednička suradnja s ciljem suzbijanja prekograničnog kriminaliteta, posebice krijumčarenja osoba, pri čemu je dogovorena provedba operativnih akcija na hrvatsko-slovenskoj granici. Na sastancima je također bilo riječi o perspektivi hrvatskog članstva u Schengenskom prostoru. Vezano uz navedeno, Europska komisija je kasnije u 2020. godini, točnije nakon ponovnog ciljanog posjeta schengenskog ocjenjivačkog tima za upravljanje vanjskim granicama, potvrdila da je Republika Hrvatska ispunila tehničke uvjete za ulazak u Schengenski prostor i uspješno okončala postupak Schengenske evaluacije koji je započeo u lipnju 2015. godine.

O zaštiti vanjske granice Europske unije i suzbijanju nezakonitih migracija na istočno-mediteranskoj ruti bilo je također riječi na Ministarskoj konferenciji iz nadležnosti unutarnjih poslova u srpnju 2020. godine u Beču. Konferencija je okupila

predstavnik država članica Europske unije, Europske komisije, zemalja zapadnog Balkana, nadležnih agencija Europske unije poput Frontexa, Europol-a, EASO-a i CEPOL-a, partnera Schengena te ostalih međunarodnih partnera. Naglašena je važnost suradnje između država članica, europskih agencija za provedbu zakona, trećih zemalja i ostalih vanjskih sudionika u suzbijanju krijumčarenja migranata. Kao ciljevi od zajedničkog interesa svih prisutnih sudionika izdvojeni su doprinos sigurnosti i stabilnosti na istočno-mediteranskoj ruti u odnosu na sve situacijom zahvaćene strane, s naglaskom na spašavanje života, sprječavanje i suzbijanje ilegalnih migracija, učinkovitu zaštitu vanjskih granica, sprečavanje novih migracijskih kriza, jačanje sustava azila pojedinačnih država i funkcionalnog povratka u zemlje podrijetla.

Na konferenciji je usvojena Deklaracija o strateškim pitanjima i daljnjim operativnim mjerama u kojoj se također referira na zaključke Vijeća Europske unije o unapređenju suradnje u području sigurnosti i migracija s partnerima iz zapadnog Balkana koji su doneseni na inicijativu hrvatskog predsjedništva.

Važnost učinkovite suradnje Republike Hrvatske s državama jugoistočne Europe naglašena je i na videokonferenciji ministara unutarnjih poslova Europske unije u studenom 2020. godine, održane u okviru njemačkog predsjedavanja Vijećem EU. Govoreći o novom Paktu o migracijama i azilu i njegovim ključnim elementima, ministar unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Davor Božinović istaknuo je kako ključ uspješnog funkcioniranja europske

politike migracija i azila leži u koordiniranim aktivnostima prema državama podrijetla a i tranzita te kako bez učinkovite suradnje pitanje vraćanja neće biti moguće. Istaknuo je važnost ujednačenih poruka o važnosti suradnje pri vraćanju na bilateralnoj i europskoj razini, definiranje zajedničke liste sigurnih trećih i zemalja podrijetla Europske unije te jačanje suradnje s trećim zemljama na uspostavi digitalnih alata za bolji nadzor migracija i promicanje daljnjeg razvoja zakonitih migracijskih puteva. Vezano uz drugi ključni element novog Pakta, pitanje obveznih graničnih procedura i razlučivanje tražitelja međunarodne zaštite od onih koji takvo pravo ne ostvaruju, g. Božinović je istaknuo da je za provedbu, s tim povezanih sigurnosnih provjera, ključno da se novi informacijski sustavi primjenjuju i u državama članicama na vanjskim granicama Unije. Naglasio je spremnost Hrvatske za provedbu provjera, ali i nužnost pristupa sustavima, što je u zavisnosti s članstvom u Schengenskom prostoru.

Po pitanju načela solidarnosti i pravedne podjele odgovornosti, na sastanku je naglašeno kako Republika Hrvatska podržava fleksibilan i obvezan pristup, ali uz tri Paktom definirana stupa solidarnosti te kao četvrti predlaže da se u obzir uzmu i naponi države članice u zaštiti vanjske granice.

2.2.1. Ustroj Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

U Republici Hrvatskoj je tijekom 2020. godine došlo do institucionalne promjene u radu državnih tijela koja je

utjecala na promjene u nadležnosti rada i po određenim migracijskim pitanjima.

Naime, Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (Narodne novine, broj 85/20)² kojeg je donio Hrvatski sabor na sjednici održanoj 22. srpnja 2020. godine ustrojeno je Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, koje je preuzelo nadležnosti dvaju ministarstava: Ministarstva rada i mirovinskog sustava i Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.

2.2.2. Virtualni okrugli stol na temu integracije

Dana 21. prosinca 2020. godine, EMN NCP HR organizirao je virtualni okrugli stol na temu izazova integracije u Republici Hrvatskoj na kojem se raspravljalo o hrvatskom i europskom strateškom okviru integracije. Okrugli stol je bio prilika za razmjenu iskustava različitih dionika u procesu integracije i za prepoznavanje prostora za daljnje partnerstvo među svim sudionicima.

Na okruglom stolu je predstavljen Akcijski plan Europske unije za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021.-2027. godine koji promiče uključivanje svih ljudi i uklanjanje mogućih prepreka uključivanju i sudjelovanju migranata u europskom društvu.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske predstavio je rad na novom Akcijskom planu za osobe kojima je odobrena međunarodna zaštita za razdoblje 2021-2023. godine koji formalizira suradnju s jedinicama lokalne samouprave, uspostavlja sustav praćenja rezultata provedbe mjera integracije te sadrži obrazovne aktivnosti za predstavnike javnih institucija i nevladinih organizacija na lokalnoj razini. Zatim su predstavnici nevladinih organizacija i državnih institucija prezentirali i raspravljali o izazovima i dosadašnjim iskustvima provedbe projekata vezanih za proces integracije. Dobru praksu je prezentirao Grad Karlovac koji je preko programa preseljenja uspješno integrirao migrante. Također su sudionici okruglog stola bili dvojica uspješno integriranih migranata koji već dugi niz godina žive i rade u Republici Hrvatskoj. S publikom su podijelili svoje iskustvo i sve izazove s kojima su se susreli kad su prolazili kroz proces integriranja u hrvatsko društvo.

² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_07_85_1593.html

3. ZAKONITE MIGRACIJE

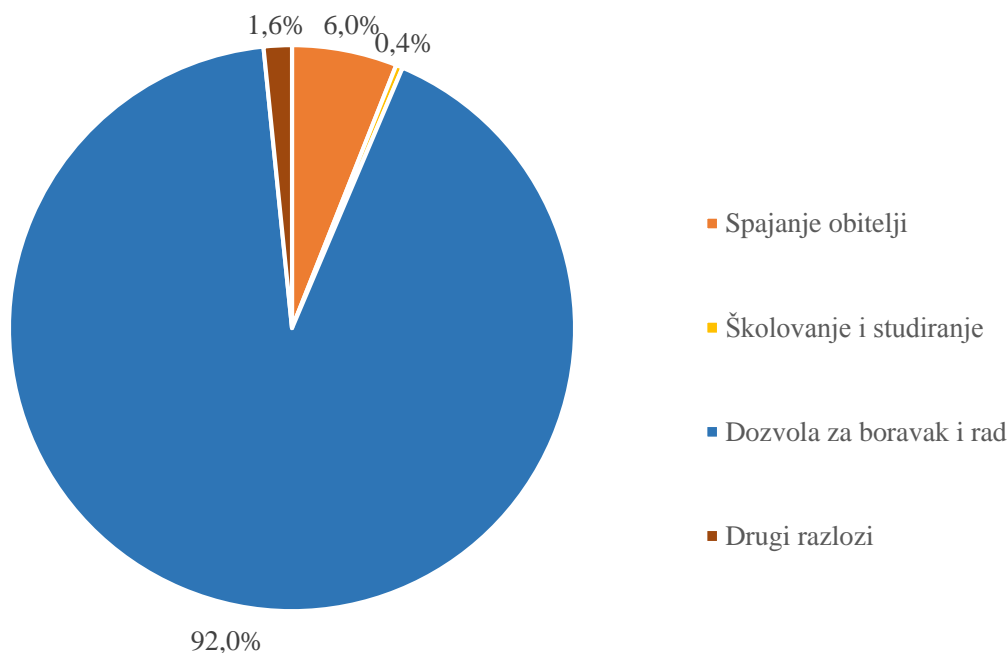
3.1. Statistički podaci

Prema preliminarnim podacima Ministarstva unutarnjih poslova,³ a sukladno metodologiji Eurostat-a, u 2020. godini u Republici Hrvatskoj izdano je ukupno 22 095 prvih odobrenja boravaka⁴ državljanima trećih zemalja. Najveći udio prvih izdanih dozvola boravka u 2020. godini odobreno je u svrhu rada 20 327, u svrhu spajanja obitelji odobren je 1 327 boravak, u svrhu školovanja

i studiranja odobren je 85 boravak, dok je u ostale svrhe odobreno 356 boravaka (Grafikon 1).

Komparacijom preliminarnih podataka prvih izdanih dozvola boravka tijekom 2019. i 2020. godine, evidentno je da ukupni broj prvih izdanih dozvola tijekom 2020. godine ne iznosi niti polovicu ukupno izdanih prvih dozvola tijekom 2019. godine (Grafikon 2). Navedeno smanjenje moguće je povezati s utjecajem pandemije bolesti

Ukupno izdana prva odobrenja boravka u Republici Hrvatskoj tijekom 2020. godine (sukladno metodologiji EUROSTAT-a)

Grafikon 1. Ukupno izdana prva odobrenja boravaka u Republici Hrvatskoj u 2020. godini
Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova (preliminarni podaci)

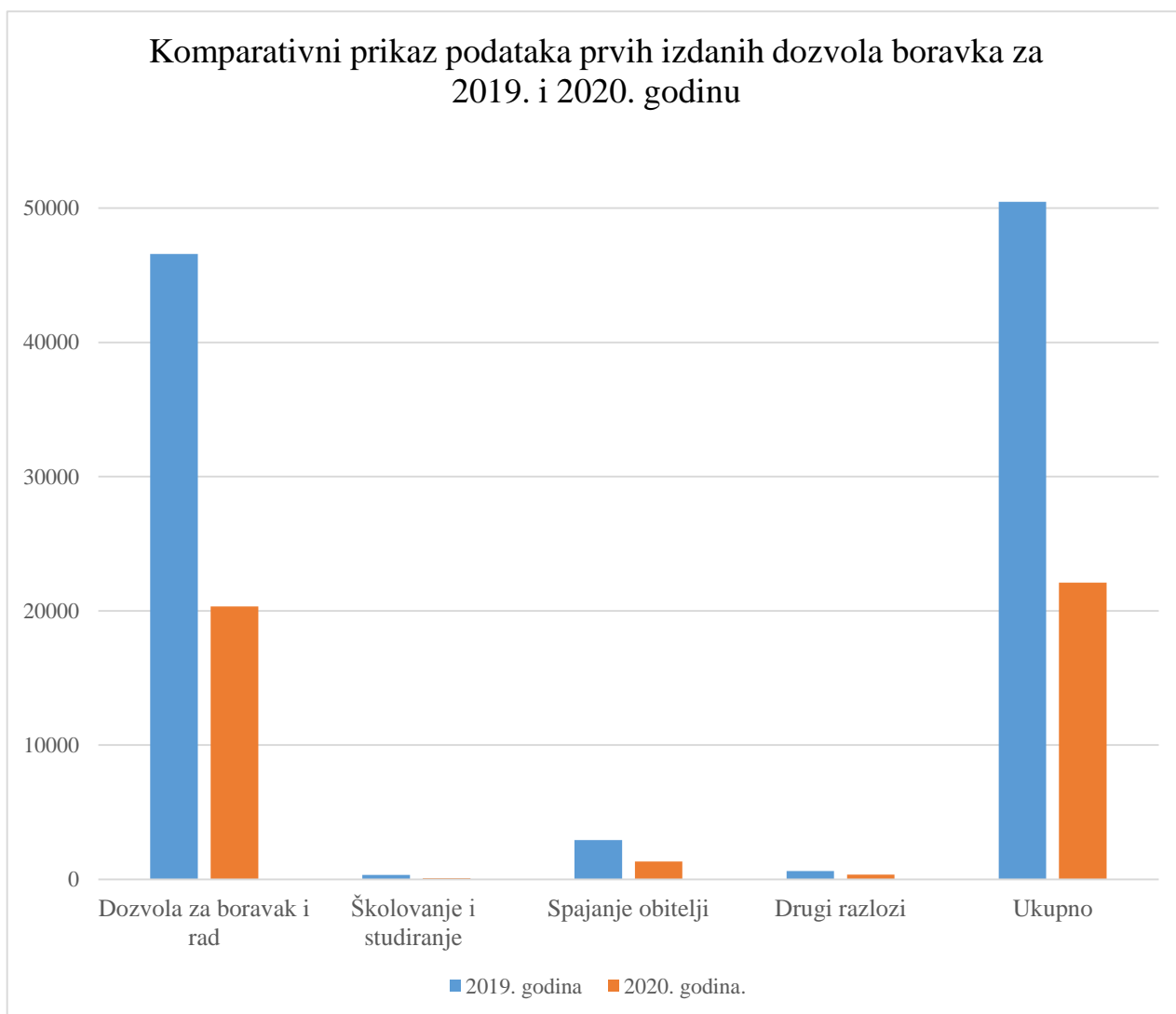
³ Podaci se odnose na preliminarnne podatke na dan 21. travnja 2021. godine koji se još obrađuju te ne uključuju državljane Velike Britanije. Podaci se dostavljaju Eurostat-u do 30. lipnja, te će nakon predaje na stranici Eurostat-a biti objavljeni službeni podaci.

⁴ Definicija prvih dozvola boravaka: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/migr_res_esqrs_an1.pdf.

COVID-19 koja je rezultirala znatno manjim brojem prvih izdanih dozvola za boravak i rad, odnosno odobrenja u svrhu rada koje predstavljaju najveći udio u izdanim prvim dozvolama boravka u 2019. i 2020. godini.

Uz zabilježeno smanjenje broja prvih izdanih dozvola boravka u svrhu rada, također je uočeno smanjenje ukupnog broja izdanih dozvola za boravak i rad, odnosno privremenog boravka u svrhu rada, te dok je u 2019. godini zabilježeno izdavanje ukupno 72 484 dozvole, u 2020. godini izdano je 66 706 dozvola.

Grafikon 2. Komparativni prikaz prvih izdanih dozvola za 2019. i 2020. godinu
Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova (preliminarni podaci)

3.2. Zakonodavne izmjene

3.2.1. Zakon o upućivanju radnika u Republiku Hrvatsku i prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni

Zakon o upućivanju radnika u Republiku Hrvatsku i prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni (Narodne novine, broj 128/20)⁵ stupio je na snagu 1. siječnja 2020. godine te je danom stupanja na snagu prestao važiti Zakon o prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni u području upućivanja radnika (Narodne novine, broj 101/17). U Zakonu o strancima (Narodne novine, broj 133/20) brisane su odredbe za upućene radnike koje su trenutno regulirane predmetnim Zakonom o upućivanju radnika.

Navedenim Zakonom uređuju se uvjeti rada i prava radnika koji su u okviru prekograničnog pružanja usluga upućeni na rad na ograničeno vrijeme u Republiku Hrvatsku iz Europske unije, države ugovornice Europskog gospodarskog prostora, Švicarske Konfederacije ili treće zemlje u svrhu zaštite radnika. Zakonom o upućivanju radnika propisuju se i obaveze poslodavaca te pravila i postupak uzajamne pomoći i suradnje nadležnih tijela država članica u prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni koje je donijelo nadležno tijelo ili potvrdilo upravno tijelo ili sud države članice, izrečenju pružatelju usluga sa sjedištem u jednoj državi članici Europskog gospodarskog prostora zbog povrede prava upućenog radnika, odnosno kršenja pravila o

upućivanju radnika. Navedene su i visine novčanih kazni te je zakonskim odredbama definirano trajanje upućivanja, obaveze stranog poslodavca, uvjeti rada upućenog radnika, sudska zaštita, pristup informacijama i administrativna suradnja, procjena činjenica svojstvenih upućivanju, te je propisano da od stupanja na snagu upravni nadzor nad primjenom zakona obavlja ministarstvo nadležno za poslove rada.

3.2.2. Zakonodavne izmjene uslijed pandemije bolesti COVID-19

Područje ulaska, boravka i rada državljana trećih zemalja u Republici Hrvatskoj tijekom 2020. godine bilo je regulirano Zakonom o strancima (Narodne novine, broj 130/11, 74/13, 69/17, 46/18 i 53/20). Hrvatski Sabor je 30. travnja 2020. godine proglasio Zakon o dopuni Zakona o strancima (Narodne novine, broj 53/20)⁶ koji je stupio na snagu 1. svibnja 2020. godine. Odluka o izmjeni je donesena uoči epidemiološke situacije uzrokovane bolešću COVID-19 u svrhu smanjenja društvenih kontakata u policijskim upravama i postajama. Izmjenama se dopuštalo državljanima trećih zemalja korištenje isteklih biometrijskih dozvola boravka, uz obavezu podnošenja zahtjeva za reguliranjem boravišnog statusa.

Hrvatski sabor je na predmetnoj sjednici proglasio i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanima država članica Europskog gospodarskog prostora i

⁵ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_11_128_2438.html

⁶ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_04_53_1059.html

članovima njihovih obitelji (Narodne novine, broj 53/20). Izmjenama se državljanima države članice Europskog gospodarskog prostora i članovima njihove obitelji kojima je izdana potvrda o prijavi privremenog boravka i boravišna iskaznica, isto tako omogućuje odgoda podnošenja zahtjeva za izdavanje potvrde o prijavi privremenog boravka i boravišne iskaznice za vrijeme trajanja pandemije. Izmjenama oba Zakona predviđeno je da radnje u upravnom postupku koje su državljani trećih zemlja i državljani Europskog gospodarskog prostora dužni poduzeti u rokovima propisanim odredbama Zakona, mogu poduzeti najkasnije u roku od 30 dana od dana proglašenja prestanka pandemije.

3.2.3. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija

Hrvatski Sabor je na sjednici 7. travnja 2020. godine proglasio je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (Narodne novine, broj 47/20).⁷ Za navedene izmjene i dopune zakona značajno je navesti da je implementirana Direktiva EU 2018/958 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. lipnja 2018. godine o ispitivanju proporcionalnosti prije donošenja novih propisa kojima se reguliraju profesije.

3.2.4. Provedba Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine iz

Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju

Hrvatski sabor je na sjednici 17. prosinca 2020. godine proglasio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanima država članica Europskog gospodarskog prostora i članovima njihovih obitelji (Narodne novine, broj 144/20) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2021. godine. Predmetnim Zakonom implementiran je Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju (SL L 29, 31. 1. 2020.). Predmetom Zakona izdvojeni su državljani Ujedinjene Kraljevine Britanije i Sjeverne Irske i članovi njihovih obitelji, definirani člankom Sporazuma koji se odnosi na osobno područje primjene, a na koje se i dalje primjenjuju odredbe Zakona o državljanima država članica Europskog gospodarskog prostora i članovima njihovih obitelji, osim ako nije Sporazumom nije drukčije propisano.

3.2.5. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o statusu i radu državljana trećih zemalja u Republici Hrvatskoj i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o boravku i radu visokokvalificiranih državljana trećih država u Republici Hrvatskoj

Tijekom 2020. godine pristupilo se izmjeni Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o statusu i radu državljana trećih zemalja u Republici Hrvatskoj (Narodne

⁷ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_04_47_948.html

novine, broj 146/20)⁸ i Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o boravku i radu visokokvalificiranih državljana trećih država u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 146/20)⁹, koji su stupili na snagu 1. siječnja 2021. godine. Izmjenama i dopunama predmetnih Pravilnika osigurava se provedba Uredbe (EU) 2017/1954 Europskoga parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. godine o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1030/2002 o utvrđivanju jedinstvenoga obrasca boravišnih dozvola za državljane trećih zemalja (SL L 286, 1. 11. 2017.). Slijedom navedenoga izmjene su se odnosile na standardizaciju i administrativno usuglašavanje obrazaca dozvole boravka državljana trećih zemalja sa zakonima na snazi.

3.2.6. Zakon o strancima

Tijekom 2020. godine nastavljen je rad na Prijedlogu Zakona o strancima koji je potom i usvojio Hrvatski sabor na sjednici 25. studenog 2020. godine.

Neke od značajki novog Zakona o strancima (Narodne novine, broj 133/20)¹⁰ uključuju propisivanje dugotrajne vize D koju izdaje diplomatska misija/konzularni ured Republike Hrvatske državljaninu treće zemlje kojemu je odobren privremeni boravak /izdana dozvola za boravak i rad. Posebno se izdvaja nova kategorija osoba kojima se omogućava život i rad iz Republike Hrvatske-privremeni boravak u svrhu boravka digitalnih nomada, budući da je riječ

o inovativnom pristupu migracijskim kretanjima: digitalni nomad definiran je državljaninom treće zemlje koji je zaposlen ili obavlja poslove putem komunikacijske tehnologije za stranu tvrtku ili vlastitu tvrtku koja nije registrirana u Republici Hrvatskoj i ne obavlja poslove ili pruža usluge poslodavcima na području Republike Hrvatske. Privremeni boravak u svrhu boravka digitalnih nomada odobrava se na godinu dana, nije moguće produženje boravka, no nakon isteka roka od 6 mjeseci od isteka važenja privremenog boravka digitalnog nomada moguće je podnijeti zahtjev za ponovno reguliranje boravka. Digitalizacijom administracije omogućeno je podnošenje zahtjeva za privremenim boravkom u svrhu digitalnog nomada putem web aplikacije dostupne na službenim stranicama Ministarstva unutarnjih poslova i na web aplikaciji *Enter Croatia*.

Zakonom o strancima omogućeno je reguliranje privremenog boravka iz humanitarnih razloga za pripadnike hrvatskog naroda koji imaju strano državljanstvo. Propisane su povoljnije odredbe za stjecanje stalnog boravka u Republici Hrvatskoj za članove obitelji hrvatskih državljana i pripadnike hrvatskog naroda koji imaju strano državljanstvo.

Jedna od najznačajnijih izmjena Zakona je ukidanje godišnjih kvota dozvola za zapošljavanje državljana trećih zemalja budući da se odobravanje dozvola za boravak i rad ne provodi na temelju stanja

⁸ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_12_146_2838.html

⁹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_12_146_2837.html

¹⁰ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_12_133_2520.html

iskorištenosti odobrene godišnje kvote, već na osnovu *testa tržišta rada* i mišljenja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. *Test tržišta rada* provodi se na zahtjev poslodavca, a prije podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole za boravak i rad. Hrvatski zavod za zapošljavanje koji je nadležan za provedbu *testa tržišta rada* vrši provjeru stanja u evidenciji nezaposlenih osoba te postupak posredovanja ako u evidenciji nezaposlenih osoba ima osoba na domaćem tržištu rada koje ispunjavaju zahtjeve poslodavca. Ako bi test tržišta rada pokazao da u evidenciji nezaposlenih osoba nema raspoloživih osoba koje ispunjavaju zahtjeve poslodavca za zapošljavanje ili se oni ne mogu ispuniti migracijama nezaposlenih osoba u zemlji, poslodavac može zatražiti mišljenje područne službe odnosno ureda Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o mogućnostima zapošljavanja državljanina treće zemlje.

Slijedom navedenoga, novi model reguliranja zapošljavanja državljanina trećih zemalja propisuje da se u postupku podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvola za boravak i rad prilaže pozitivno mišljenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Iznimno, poslodavac koji namjerava zaposliti sezonskog radnika u poljoprivredi, šumarstvu, ugostiteljstvu i turizmu u trajanju do 90 dana tijekom kalendarske godine neće biti obavezan priložiti mišljenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, te ako se radi o produljenju dozvole za boravak i rad za istog poslodavca i istog državljanina treće zemlje. Zakonom o strancima također su propisane pojedine kategorije državljanina trećih zemalja kojima Ministarstvo unutarnjih poslova putem nadležne policijske uprave ili policijske postaje može izdati dozvole za

boravak i rad bez testa tržišta rada i mišljenja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Novi model reguliranja zapošljavanja državljanina trećih zemalja uvjetuje jačanje povezanosti državnih tijela i institucija, posebice u dijelu provođenja kontrole te zaštite prava radnika.

3.3. Utjecaj bolesti COVID-19 na mjere u pogledu zakonitih migracija

3.3.1. Mjere regulacije isteklih privremenih boravaka i viza uslijed pandemije bolesti COVID-19

Kontekst novonastale epidemiološke situacije tijekom 2020. godine stvorio je složene izazove u području kretanja ljudi, koji su adresirani propisivanjem i prilagođavanjem mjera u pogledu zakonitih migracija epidemiološkoj situaciji u Republici Hrvatskoj. U cilju rješavanja statusa boravka i pronalaska povoljnih rješenja državljanima trećih zemalja na privremenom boravku u Republici Hrvatskoj čija je dozvola boravka istekla ili nositelja viza čija je viza istekla, a koji nisu mogli pravovremeno napustiti teritorij Republike Hrvatske, navedenim kategorijama se omogućilo podnošenje zahtjeva za privremeni boravak u druge svrhe u nadležnim policijskim upravama ili postajama. Međutim, državljanini trećih zemalja i dalje su morali ispunjavati uvjete propisane Zakonom o strancima.

3.3.2. Utjecaj bolesti COVID-19 na postupak podnošenja i izdavanja dozvola za boravak

Unatoč izvanrednim uvjetima uzrokovanim epidemiološkom situacijom,

podnošenje zahtjeva za privremeni boravak, stalni boravak i dozvole za boravak i rad omogućeno je tijekom čitave 2020. godine, uzimajući istovremeno u obzir razmjernost između osiguravanja javnog zdravlja i održavanja kontinuiranog rada državnih službi da bi državljani trećih zemalja mogli ostvariti zajamčena prava i izvršiti propisane obaveze. Primijenjen je niz mjera u svrhu smanjivanja fizičkog kontakta te se poticalo stranke da se koriste komunikacijom na daljinu s policijskim upravama i postajama u najvećoj mogućoj mjeri. Podnošenje zahtjeva za dozvolu za boravak i rad, privremeni boravak i registracija prebivališta za državljane država članica Europskog gospodarskog prostora i članova njihovih obitelji vršila se putem elektroničke pošte. Izdavanje biometrijskih dozvola boravka koju državljanima trećih zemalja izdaje Ministarstvo unutarnjih poslova putem policijske uprave ili postaje također je bilo prilagođeno epidemiološkim uvjetima. Državljanima trećih zemalja mogli su prilikom podizanja biometrijskih dozvola boravka organizirati svoj dolazak u policijsku upravu ili postaju putem elektroničke pošte ili telefonskom komunikacijom.

3.3.3. Rad državljanina trećih zemalja u Republici Hrvatskoj

Ministarstvo unutarnjih poslova je tijekom 2019. godine, omogućilo poslodavcima podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za boravak i rad iz godišnje kvote i elektroničkom poštom. Omogućavanjem podnošenja zahtjeva elektroničkom poštom nastojalo se rasteretiti poslodavce te smanjiti gužve u prostorijama policijskih uprava, odnosno postaja, a

navedeno pojednostavljivanje i digitalizacija administrativnih postupaka u epidemiološkoj situaciji pokazala se iznimno korisnom s obzirom da je omogućila smanjivanje socijalnog kontakta.

Mjere za očuvanje radnih mjesta uvedene su tijekom ožujka 2020. godine da bi se ublažile posljedice pandemije uzrokovane bolesti COVID-19 na hrvatsku ekonomiju. Navedene mjere primijenjene tijekom ožujka sadržavale su i financijsku potporu poslodavcima u sektorima pogođenim epidemiološkim okolnostima, a čiji su krajnji korisnici bili zaposlenici. Financijska potpora je tijekom ožujka iznosila prosječnu minimalnu plaće, a potpora je uvećana za 20% tijekom travnja i svibnja 2020. godine. Mjere očuvanja radnih mjesta ostale su na snazi do kraja 2020. godine uz određene prilagodbe, no važno je za istaknuti da su pravo na potporu ostvarivali i državljani trećih zemalja s valjanom dozvolom boravka.

3.3.4. Utjecaj bolesti COVID-19 na međunarodne studente

Ulazak u Republiku Hrvatsku bio je otežan uslijed izvanredne epidemiološke situacije te primjene epidemioloških mjera i ograničenja kretanja preko granice, što je utjecalo i na otežano izdavanje viza. U određenim razdobljima došlo je do suspenzije zahtjeva za vize ili njihovog podnošenja, no u skladu s epidemiološkom situacijom suspenzije su uklonjene u što mogućem kraćem roku. Mogućnost podnošenja zahtjeva za vizom proširena je 15. lipnja 2020. godine na studente kojima je odobren privremeni boravak na teritoriju Republike Hrvatske. Budući da su neke od

visokoobrazovnih institucija bilježile odgode u postupku izdavanja viza, u obzir su uzete navedene otegotne okolnosti prilikom administrativnih rokova visokoobrazovnih institucija koji su produživani u korist studenata. Isto tako su pojedine visokoobrazovne institucije primijenile digitalizaciju prilikom predaje dokumentacije i ostvarivanja pristupa prijavi, a Ministarstvo znanosti i obrazovanja je poticalo obrazovne ustanove da omogućučenje učenje na daljinu, izdvajajući međunarodne studente, u svrhu održavanja obrazovne mobilnosti i u izvanrednim epidemiološkim uvjetima.

3.4. Ekonomska migracija

3.4.1. Sustav kvota i potrebe tržišta rada u 2020. godini

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 22. studenog 2019. godine donijela Odluku o utvrđivanju godišnje kvote dozvola za zapošljavanje stranaca za kalendarsku godinu 2020. (Narodne novine, broj 113/19)¹¹. Godišnja kvota dozvola za novo zapošljavanje stranaca, sezonski rad, premještaj osoba unutar društva te provedbu strateških investicijskih projekata ukupno je iznosila 78.470 dozvola. Godišnja kvota za zapošljavanje državljanima trećih zemalja utvrđena je u iznosu od 64.604 dozvola za novo zapošljavanje, 12.770 za sezonski rad (od kojih za sezonski rad u turizmu i ugostiteljstvu 12.000 dozvola, a u poljoprivredi i šumarstvu 770 dozvola), 96

dozvola za premještaj osoba unutar društva, 1.000 za provedbu strateških investicijskih projekata i 25.000 dozvola za produženje već izdanih radnih dozvola (Tablica 1).

Odluka o utvrđivanju godišnje kvote dozvola za zapošljavanje stranaca za kalendarsku godinu 2020. donesena je na temelju stvarnih potreba i stanja tržišta rada u skladu s podacima broja izdanih dozvola za boravak i rad državljanima trećih zemalja po djelatnostima i zanimanjima tijekom 2019. godine te broja i strukture nezaposlenih osoba u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Prijedlog Odluke iniciran je prijedlogom Ministarstvo rada i mirovinskog sustava na temelju broja izdanih dozvola za boravak i rad državljanima trećih zemalja po djelatnostima i zanimanjima tijekom 2019. godine te broja i strukture nezaposlenih osoba u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Na navedeni prijedlog očitovale su se resorna ministarstva, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, Hrvatska udruga poslodavaca te socijalni partneri. Prijedlozi nadležnih ministarstava i institucija usvojeni su na način da se vodilo računa o stvarnim potrebama i stanju na tržištu rada, broju nezaposlenih te mogućnostima zapošljavanja i obrazovanja raspoložive radne snage.¹²

Navedenom Odlukom ministar nadležan za rad ovlašten je da odlukom poveća i preraspodjeli utvrđenu kvotu dozvola u djelatnostima Turizam i

¹¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_11_113_2271.html

¹² Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike: „Održana 191. sjednica Vlade Republike Hrvatske“ <https://mrosp.gov.hr/vijesti/odrzana-191-sjednica-vlade-republike-hrvatske/5981?big=1>

ugostiteljstvo za najviše do 5.000 dozvola te Graditeljstvo za najviše do 5.000 dozvola, ovisno o potrebama i stanju na tržištu rada. Budući da su čitavu 2020. godinu obilježile izvanredne epidemiološke okolnosti koje su utjecale na migraciju stanovništva i

gospodarstvo, došlo je do znatnih promjena u stanju i potražnji na tržištu rada, stoga tijekom 2020. godine, za razliku od prethodnih, nisu donošene odluke o povećanju godišnjih kvota za zapošljavanje stranaca.

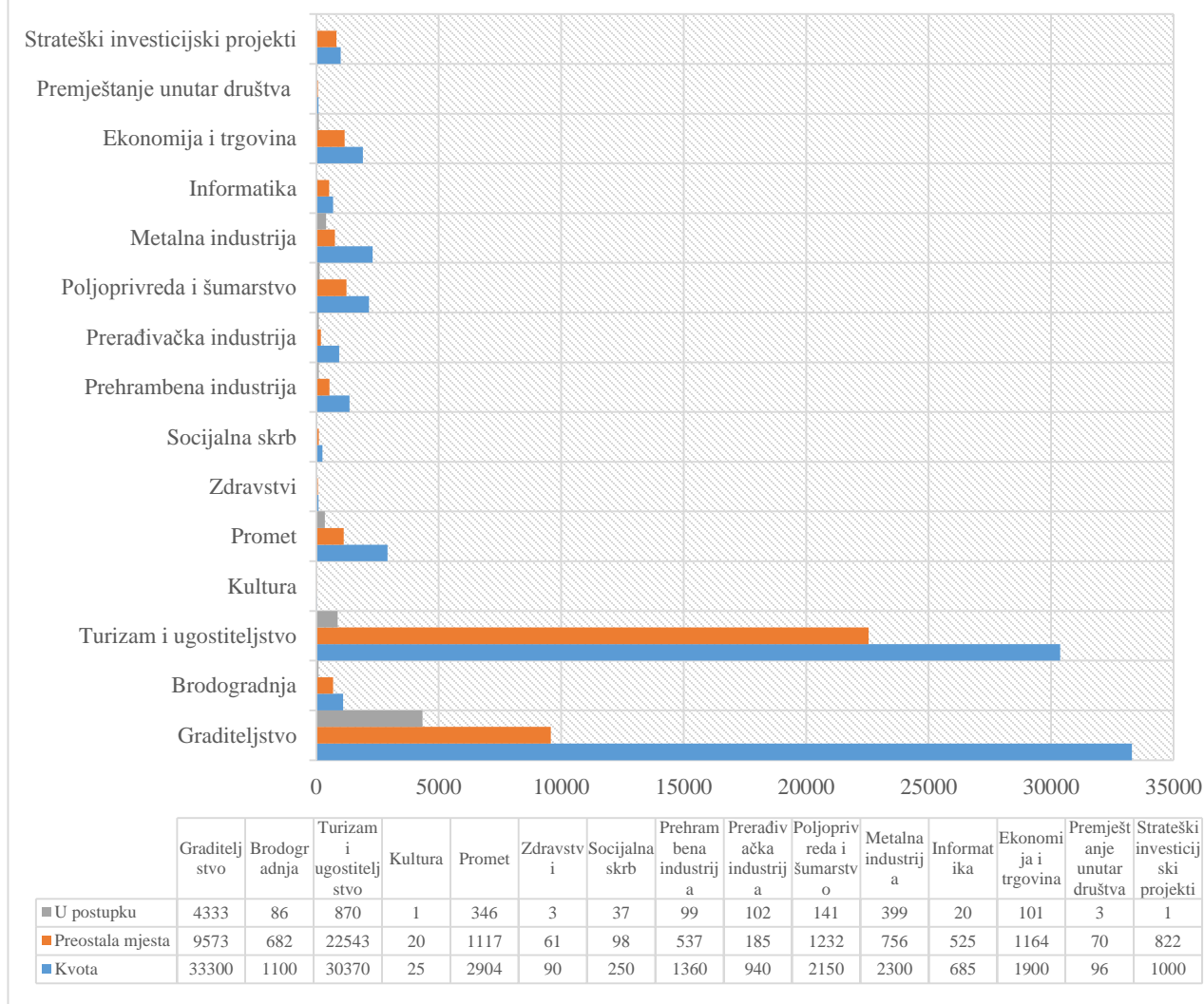
Tablica 1 - Godišnja kvota dozvola za zapošljavanje stranaca za 2020. godinu

Godišnja kvota dozvola za zapošljavanje stranaca za 2020. godinu	Kvota
1. GRADITELJSTVO	33.300
2. BRODOGRADNJA	1.100
3. TURIZAM I UGOSTITELJSTVO	18.370
4. KULTURA	25
5. PROMET	2.904
6. ZDRAVSTVO	90
7. SOCIJALNA SKRB	250
8. PREHRAMBENA INDUSTRIJA	1.410
9. PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	890
10. POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO	1.380
11. METALNA INDUSTRIJA	2.300
12. INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	685
13. EKONOMIJA I TRGOVINA	1.900
NOVE DOZVOLE (UKUPNO)	64.604
SEZONSKI RAD	12.770
POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO	770
TURIZAM I UGOSTITELJSTVO	12.000
PREMJEŠTAJ UNUTAR DRUŠTVA	96
STRATEŠKI INV. PROJEKTI	1.000
UKUPNO	78.470
KVOTA ZA PRODUŽENJE VEĆ IZDANIH DOZVOLA ZA ZAPOSŁJAVANJE	25.000

Izvor: Odluka o utvrđivanju godišnje kvote dozvola za zapošljavanje stranaca za kalendarsku godinu 2020. (Narodne novine, broj 113/19)

Iskorištenost godišnje kvote po djelatnostima za 2020. godinu

Grafikon 3 - Iskorištenost godišnje kvote za 2020. godinu na dan 31.12.2020. godine

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova:

<https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2020/Kvote/ISKORISTENOST-GODISNJE-KVOTE-NA-DAN-31-12-2020-GODINE.pdf>

Komparacijom iskorištenosti godišnje kvote po djelatnostima 2020. godine i 2019. godine evidentno je da je tijekom 2020. godine došlo tek do 50% iskorištenosti kvote predviđene kvotom dozvola za zapošljavanje stranaca za 2020. godinu, dok je ukupna iskorištenost godišnje kvote u 2019. godini premašivala 90% (Tablica 2). Vidljivo je da

je tijekom 2020. godine došlo do znatnog pada iskorištenosti kvote u gotovo svim djelatnostima, izuzevši kulture, te blagog pada u djelatnostima zdravstva i socijalne skrbi.

Tablica 2 - Iskorištenost godišnje kvote za 2020. godinu na dan 31.12.2020. godine

Naziv djelatnosti	Kvota 2020	Iskorištena mjesta 2020 ¹³	Postotak iskorištenosti 2020 ¹⁴	Povećanje kvote 2020. u odnosu na 2019.	Kvota 2019	Iskorištena mjesta 2019	Postotak iskorištenosti 2019
Graditeljstvo	33300	23727	71%	38%	24115	21685	90%
Brodogradnja	1100	418	38%	0%	1100	852	77%
Turizam i ugostiteljstvo	30370	7827	26%	64%	18516	17668	95%
Kultura	25	5	20%	0%	25	4	16%
Promet	2904	1787	62%	21%	2404	2052	85%
Zdravstvo	90	29	32%	0%	90	32	36%
Socijalna skrb	250	152	61%	0%	250	158	63%
Prehrambena industrija	1360	823	61%	5%	1300	1118	86%
Preradivačka industrija	940	755	80%	18%	800	730	91%
Poljoprivreda i šumarstvo	2150	918	43%	33%	1620	1167	72%
Metalna industrija	2300	1544	67%	2%	2250	1784	79%
Informatika	685	160	23%	251%	195	101	52%
Ekonomija i trgovina	1900	736	39%	0%	1900	1595	84%
Premještanje unutar društva	96	26	27%	20%	80	38	48%
Strateški inv. projekti	1000	178	18%	133%	430	329	77%
Ukupno	78470	39085	50%	42%	55100	49317	90%

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

¹³ Iskorištena mjesta dobivena su oduzimanjem podataka iz kategorije preostalih mjesta od ukupne kvote.

¹⁴ Postotak iskorištenosti dobiven je preračunavanjem postotka iskorištenih mjesta u ukupnoj kvoti.

Najznačajnije smanjenje iskorištenosti bilježe djelatnosti iz skupine turizma i ugostiteljstva gdje je iskorištenost kvota dosegla tek 26%, dok je iskorištenost kvote za turizam i ugostiteljstvo u 2019. godini iznosila približno 95%. Navedeni pad moguće je povezati s utjecajima epidemiološke situacije uzrokovane bolesti COVID-19 na svjetsko gospodarstvo, migracije i preventivne mjere, uoči kojih se sektor turizma i ugostiteljstva tijekom 2020. godine pokazao iznimno ranjivom gospodarskom granom. Značajniji padovi zabilježeni su još u djelatnostima brodogradnje, poljoprivrede i šumarstva, ekonomije i trgovine, potom u kategoriji premještanja unutar društva, te je kvota iskorištenosti u navedenim djelatnostima gotovo prepolovljena u odnosu na 2019. godinu. Nešto manji pad bilježile su djelatnosti prometa, prehrambene industrije, prerađivačke industrije i metalne industrije. Iskorištenost kvote dozvola u djelatnostima skupine informatike prepolovljena je u odnosu na 2019. godinu, no s obzirom da je u ovim djelatnostima najizraženije povećanje ukupne kvote u 2020. godini, konačan iznos izdanih kvota iznosio je 58% više dozvola od prethodne godine. Unatoč povećanju kvote za strateške investicijske projekte, iskorištenost kvote je iznosila tek 18%.

3.5. Informacije o zakonitim putevima migracija

Informacije o uvjetima koje treba ispuniti državljanin trećih zemalja u svrhu boravka i rada u Republici Hrvatskoj, potom i druge informacije koje se tiču boravka, viza, međunarodne zaštite, državljanstva, regulacije prometa i prometnih dozvola,

statusa državljana Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske te dozvole privremenog boravka u svrhu digitalnog nomada, objavljene su na službenim dvojezičnim web stranicama Ministarstva unutarnjih poslova:

<https://mup.gov.hr/aliens-281621/281621>.

Na web stranicama Ministarstva vanjskih i europskih poslova također su dostupne informacije koje se odnose na vize, državljanstvo, putne isprave, boravak stranaca, legalizaciju isprava; <http://www.mvep.hr/hr/konzularne-informacije/vize/pregled-viznog-sustava0/>.

Službena stranica Vlade Republike Hrvatske za pravodobne i točne informacije o koronavirusu – *Koronavirus.hr*, dvojezična je web stranica putem koje su dostupni podaci o mjerama na snazi i epidemiološkoj situaciji na području Republike Hrvatske, značajni za dolazak i boravak stranih državljana <https://www.koronavirus.hr/en>.

Višejezična web stranica Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike *Migracije.hr* sadržava niz korisnih i praktičnih informacija za državljane trećih zemalja i državljane država članica Europskog gospodarskog prostora, kao i popis aktualnih zakona koji se odnose na boravak, rad, zdravstvo i socijalnu sigurnost migranata koji borave u Republici Hrvatskoj; <https://migracije.hr/>. Web stranica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koordinira s drugim članovima Europske službe za zapošljavanje u svrhu postizanja radne mobilnosti državljana država članica Europskog gospodarskog prostora te korisne informacije i usluge posebice za hrvatske poslodavce; <https://eures.hzz.hr/>.

Informacije o akademskoj mobilnosti dostupne su na web stranicama pojedinih visokoobrazovnih institucija Republike Hrvatske, no dostupne su i centralizirane informacije poput onih na web stranicama Ministarstva znanosti i obrazovanja koje se bave međunarodnom suradnjom i suradnjom na razini Europske unije uključujući kategorije stranih studenata i istraživača; [https://mzo.gov.hr/istaknute-
teme/medjunarodna-suradnja-i-eu/194](https://mzo.gov.hr/istaknute teme/medjunarodna-suradnja-i-eu/194).

Na web stranicama Agencije za mobilnost i programe Europske unije dostupan je pregled niza programa, projekata, aktivnosti u području istraživanja i obrazovanja, kao i na područje znanosti i inovacija; <https://www.mobilnost.hr/hr/>

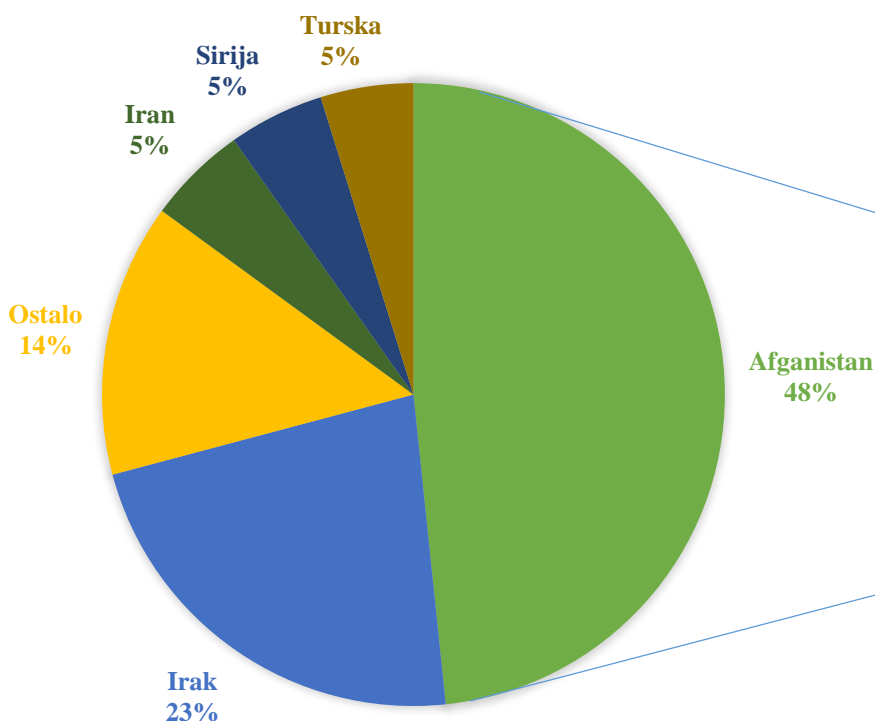
4. MEĐUNARODNA ZAŠTITA

4.1. Statistički podaci o međunarodnoj zaštiti u 2020. godini

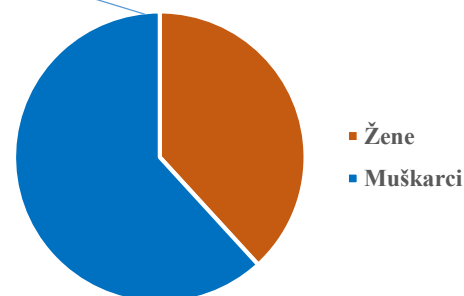
Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova, Statistički pokazatelji tražitelja međunarodne zaštite prema državljanstvu i spolu za razdoblje 01.01.-31.12.2020, u Republici Hrvatskoj je u 2020. godini evidentirano ukupno 1.932 tražitelja međunarodne zaštite. Prema dostupnim podacima, najčešće zemlje podrijetla tražitelja međunarodne zaštite su: Afganistan (934), Irak (435), Iran (100), Sirija (96), te Turska (93) (Grafikon 4). U odnosu na

prošlogodišnje podatke evidentno je da nije došlo do značajne promjene u ukupnom broju zahtjeva za međunarodnu zaštitu, no vidne su promjene u udjelu zemalja podrijetla tražitelja međunarodne zaštite (Grafikon 4). Broj tražitelja podrijetlom iz Afganistana utrostručen je u odnosu na razdoblje tijekom 2019. godine, broj tražitelja podrijetlom iz Iraka se smanjio, te je zabilježeno znatno smanjenje tražitelja podrijetlom iz Sirije, Irana i Turske.

Tražitelji međunarodne zaštite prema zemlji podrijetla u 2020. Godini

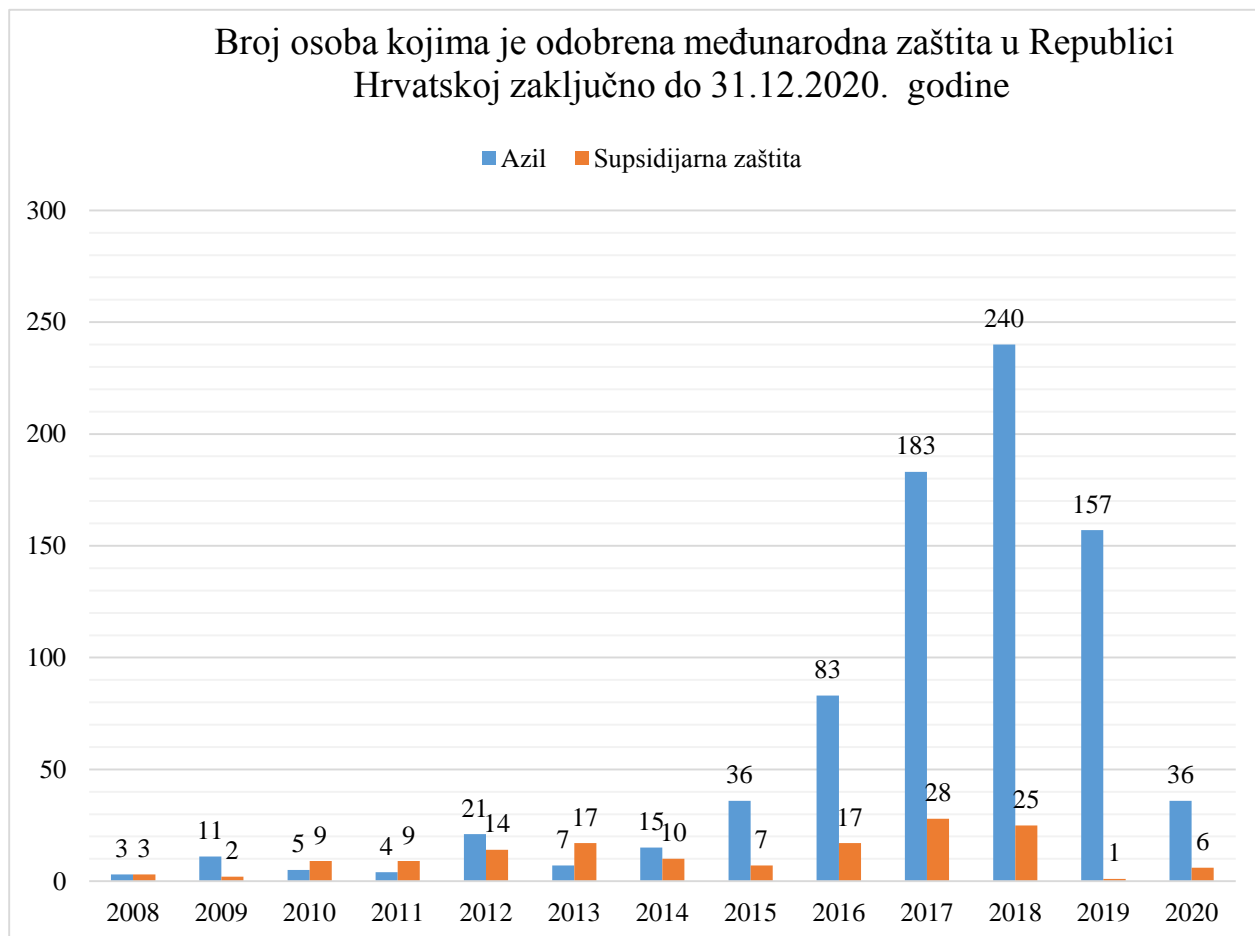

Udio tražitelja međunarodne zaštite prema spolu

Grafikon 4 - Tražitelji međunarodne zaštite prema državljanstvu u 2020. godini

Izvor: https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2021/Medjunarodna_zastita/statistika_medjunarodna_zastit_a_2020.pdf

Grafikon 5 - Broj osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita u Republici Hrvatskoj zaključno do 31.12.2020. godine

Izvor: https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2021/Medjunarodna_zastita/statistika_medjunarodna_zastita_2020.pdf

Tijekom 2020. godine prioritetno su se rješavali zahtjevi maloljetnika bez pratnje, potom očito neosnovani zahtjevi, ali i zahtjevi tražitelja međunarodne zaštite koji su ispunjavali uvjete kojima su potrebna posebna postupovna i prihvatna jamstva, odnosno ranjivih skupina tražitelja te tražitelja koji su u detenciji.

U predmetnom razdoblju ukupno je u 42 zahtjeva odobrena međunarodna zaštita, od čega je odobren azil za 36 osoba, dok je 6 osoba ostvarilo pravo na supsidijarnu zaštitu (Grafikon 5). Tablice i grafovi s detaljnijim podacima u kojima su prikazane odobrene međunarodne zaštite prema godinama, spolu i starosnoj dobi dostupne su u Statističkom dodatku (Prilog 2, 3, 4, 5, 6).

4.2. Utjecaj bolesti COVID-19 na rad Službe za prihvata i smještaj tražitelja međunarodne zaštite i Službe za međunarodnu zaštitu

Zaštita djelatnika u prihvatilištima identificirana je jednim od prioriteta u svrhu održavanja rada prihvatilišta, ali i sprječavanja potencijalnog širenja bolesti uzrokovane COVID-19 među tražiteljima međunarodne zaštite. Prilikom svakodnevnog rada uz socijalnu distancu i smanjivanje nepotrebnih kontakata s ostalim djelatnicima, smanjen je broj službenika u uredima, uvedena je samoizolacija djelatnika po potrebi, primjenjivana je zaštitna oprema poput maski, rukavica, sredstava za dezinfekciju, periodičnog cjelovitog dezinficiranja prostorija objekta, kontinuirano prozračivanje prostorija objekata, instalacija pleksiglasa na pozicijama gdje dolazi do direktnog kontakta među djelatnicima i tražiteljima međunarodne zaštite (Slika 3). Ograničen je i ulazak

neesencijalnih osoba u prihvatilišta, a komunikacija sa strankama provođena je putem elektroničke komunikacije u najvećoj mogućoj mjeri, poput komunikacije s angažiranim opunomoćenicima koji su zastupali tražitelje međunarodne zaštite u upravnim sporovima.

Organizacijom rada u dva odvojena tima (Tim A, Tim B) osigurao se kontinuirani rad i provođenje postupka međunarodne zaštite u slučaju potencijalnih kontakata s osobama zaraženima bolesti COVID-19. Preporuke su prestale važiti u lipnju, a sve do rujna nije bilo novih preporuka niti posebne organizacije rada. Sukladno preporukama Stožera za civilnu zaštitu i epidemiologa, od rujna do kraja 2020. godine je u Prihvatilištu za tražitelje međunarodne zaštite u Zagrebu i Kutini ponovno organiziran rad u odvojenim timovima. U konačnici pristup postupanju i implementaciji epidemioloških mjera u prihvatilištima temeljio se na načelu razmjernosti osiguranja zdravlja osoba koje borave i rade u prihvatilištima.

OBAVEZNA DEZINFEKCIJA RUKU!

MANDATORY HANDS DISINFECTION!

تعقيم اليدين الزامي!

ضد عفونی کردن دستان الزامی است

DÉSINFECTION DES MAINS OBLIGATOIRE!

OBAVEZNO PRANJE RUKU!

MANDATORY WASHING HANDS!

غسل اليدين الزامي!

شستشوی دستان الزامی است!

LAVAGE DES MAINS OBLIGATOIRE!

OBAVEZNO NOSITE MASKU!

MANDATORY WEAR MASK!

ارتداء القناع الزامي!

پوشیدن ماسک الزامی است!

PORT DU MASQUE OBLIGATOIRE!

Slika 3 - Prikaz oznaka i uputa za poštivanje epidemioloških mjera

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

4.3. Utjecaj bolesti COVID-19 na postupak međunarodne zaštite

4.3.1. Utjecaj bolesti COVID-19 na ostvarivanje pristupa međunarodnoj zaštiti i prihvata i smještaj tražitelja međunarodne zaštite

Od samih početnih faza postupka za odobravanje međunarodne zaštite, odnosno prilikom izražavanja namjere i registracije tražitelja međunarodne zaštite, službene osobe Ministarstva unutarnjih poslova postupale su u skladu s epidemiološkim mjerama na snazi. Prilikom postupanja policije prema nezakonitim migrantima i strancima koji izraze namjeru za međunarodnu zaštitu provjeravala se prisutnost simptoma COVID-19. U slučaju utvrđivanja prisutnosti simptoma COVID-19 obavještavao se nadležni epidemiolog koji je preuzimao daljnje postupanje. Ukoliko je pak utvrđeno da stranci nemaju simptome policija je nastavljala postupanje, odnosno donosila odluke u vezi povratka sukladno Zakonu o strancima ili zaprimala namjere za međunarodnu zaštitu.

Implementacija epidemioloških mjera u cilju sprječavanja širenja bolesti uzrokovane COVID-19 tijekom čitave 2020. godine utjecale su na prilagodbu djelovanja Službe za prihvata i smještaj tražitelja međunarodne zaštite, kao i na adaptaciju postupanja u svrhu osiguravanja materijalnih uvjeta prihvata. Prevencija širenja bolesti uzrokovane COVID-19 Službe za prihvata i smještaj tražitelja međunarodne zaštite temeljila se na reorganizaciji prihvata i smještaja tražitelja međunarodne zaštite unutar objekata u cilju stvaranja prihvatljivih

uvjeta za samoizolaciju novopridošlih tražitelja međunarodne zaštite. Prilikom smještaja tražitelja međunarodne zaštite u Prihvatilište u Zagrebu, u razmatranje su se uzimale u obzir potencijalne administrativne i zdravstvene okolnosti koje bi utjecale na ostvarivanje prava ili izvršavanje obaveza tražitelja međunarodne zaštite. Stoga je došlo do fleksibilizacije rokova prilikom podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, a primijenjena je i mogućnost odgode podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, na korist tražitelja međunarodne zaštite, uzimajući u obzir potencijalne odgode poput samoizolacije tražitelja međunarodne zaštite ili sigurnosti službenih osoba.

Ministarstvo unutarnjih poslova je pristupilo informiranju tražitelja međunarodne zaštite o epidemiološkoj situaciji, odgovornom postupanja pojedinaca te važnosti prevencije i samoizolacije u svrhu sprječavanja širenja bolesti uzrokovane COVID-19 putem letaka i plakata uputa Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo koji su prevedeni na najučestalije korištene jezike tražitelja međunarodne zaštite (Slika 4).

4.3.2. Utjecaj bolesti COVID-19 na Dublinski postupak

Jedan od značajnijih utjecaja pandemije uzrokovane bolesti COVID-19 na proces postupka odobrenja međunarodne zaštite svakako je privremena suspenzija dublinskih transfera koja je nastupila od 13. ožujka 2020. godine. Međutim, važno je istaknuti da su na suspenziju transfera, kao i na rad mnogih javnopravnih tijela Republike Hrvatske, utjecale i izvanredne okolnosti uzrokovane seizmološkim kretanjima na

području kontinentalne Hrvatske. Unatoč otežanim uvjetima rada, transferi su potencijalno razmatrani u pojedinim specifičnim slučajevima, primjerice u slučajevima u kojima je riječ o spajanju obitelji ili u slučaju prisutnosti osnovanih humanitarnih razloga.

Tablice s podacima o ulaznim i izlaznim transferima prema državama članicama Europske unije i državljanstvima tražitelja međunarodne zaštite dostupne su u Statističkom dodatku (Prilog 7).

4.3.3. Utjecaj bolesti COVID-19 na postupak za odobrenje međunarodne zaštite

Tijekom 2020. godine, u odnosu na 2019. godinu, nije došlo do znatnog smanjenja broja tražitelja međunarodne zaštite, te su se unatoč izvanrednim epidemiološkim uvjetima i prilagođenim uvjetima rada, odluke donosile u zakonom propisanom roku. Prioritetno su se rješavali očito neosnovani zahtjevi, ali i zahtjevi osoba kojima su potrebna posebna postupovna i prihvatna jamstva, odnosno ranjivih skupina

COVID-19
Virus SARS-CoV-2

BOLEST UZROKOVANA NOVIM KORONAVIRUSOM
Novel coronavirus

Zaštita:

- redovito perite ruke sapunom i vodom ili koristite dezinficijens na bazi alkohola
- kada kašljete i kišete prekritje usta i nos laktom ili papirnatom maramicom koju poslije odbacite u koš za otpad te operite ruke
- izbjegavajte dodirivanje lica, usta, nosa i oči
- izbjegavajte bliski kontakt s osobama koje imaju povišenu tjelesnu temperaturu, kašalj i/ili kratak dah
- izbjegavajte rukovanje i održavajte razmak od barem 1m kod razgovora
- provjetravajte prostorije i boravite što više na otvorenom
- izbjegavajte veće grupe ljudi i javna okupljanja

Protection:

- wash your hands regularly with soap and water OR use an alcohol-based disinfectant
- when coughing and sneezing, cover your mouth and nose with your elbow or tissue paper that you later discard into the trash can and wash your hands
- avoid touching your face, mouth, nose and eyes
- avoid close contact with sick people who exhibit symptoms of fever, cough and/or shortness of breath
- avoid handshaking and close conversation - maintain a distance of at least 1m
- keep the rooms ventilated and try to spend as much time as possible out in the open
- avoid large groups of people and public gatherings

للحماية:

- يرجى غسل اليدين بشكل دوري بالماء والصابون أو استخدام الكحول المطهر .
- عند السعال أو العطس ، يرجى تغطية الفم والأنف بالزراع أو باستخدام منديل ورقي والذي يجب ان تلقى في سلة المهملات، ويجب غسل اليدين بعد ذلك .
- تجنب لمس الوجه، الأنف والعينين .
- تجنب التواصل القريب مع الأشخاص الظاهرة عليهم أعراض الحمى ، أو السعال ، أو ضيق التنفس .
- تجنب التمسك باليدين والمصافحة القريبة – أحرص على أبقاء متراً من طول المسافة .
- أحرص على تهوية الغرفة جيداً، وحاول قدر الأمان قضاء الوقت في الخارج .
- تجنب التجمعات من الناس و التجمعات العامة .

حفظات:

- نسئان خود را مرتباً با آب و صابون بشویند و یا از مواد ضد عفونی کننده مبتنی الکل استفاده کنید
- هنگام سرفه و عطسه ، دهان و بینی خود را با آرنج یا دستمال کاغذی خود بپوشانید که بعداً آن را درون سطل زباله رها کرده و دستن خود را بشویند
- از تماس با صورت ، دهان ، بینی و چشم خودداری کنید
- از تماس نزدیک با بیمارانی که علائم تب ، سرفه و / یا تنگی نفس دارند ، خودداری کنید
- از دست دادن و مکالمه نزدیک خودداری کنید - فاصله حداقل ۱ متر را حفظ کنید
- اتاق ها را تهویه کنید و سعی کنید تا آنجا که ممکن است در بیرون اتاق در هوای آزاد بگذرانید
- از گروه های بزرگی از مردم و اجتماعات عمومی اجتناب کنید

Slika 4 - Prikaz letaka u svrhu informiranja tražitelja međunarodne zaštite u prihvatilištima o bolesti uzrokovanoj COVID-19
Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

tražitelja međunarodne zaštite (maloljetnici bez pratnje, samohrane majke, invalidi i druge ranjive skupine) te tražitelja koji su u detenciji.

4.4. Pristup informacijama i pružanje pravne pomoći

Uvjet za ostvarivanje pristupa informacijama tražitelja međunarodne zaštite jest kontinuirana komunikacija s tražiteljima međunarodne zaštite koja je bila iznimno značajna tijekom epidemiološke situacije u 2020. godini, a uspostavljena je između ostaloga i pisanim obavijestima. Uprava za europske poslove, međunarodne odnose i fondove Europske unije Ministarstva unutarnjih poslova donijela je Odluku o dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekta „Prevođenje i širenje mreže prevoditelja u postupku odobrenja međunarodne zaštite“ u okviru AMIF-a 13. srpnja 2020. godine. Osiguravanje mreže prevoditelja koji sudjeluju u postupku međunarodne zaštite od presudne je važnosti za provođenje postupka odobravanja međunarodne zaštite, stoga je svrha predmetnog projekta pružanje usluga prevođenja osobama koje su u Republici Hrvatskoj izrazile namjeru za podnošenjem zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Uprava za europske poslove, međunarodne odnose i fondove Europske unije Ministarstva unutarnjih poslova donijela je Odluku o dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekta „Besplatna pravna pomoć u postupku odobrenja

međunarodne zaštite“ u okviru AMIF-a 3. srpnja 2020. godine. Svrha navedenog projekta kojega provodi Ministarstvo unutarnjih poslova je osiguravanje korištenja pravnog lijeka te zaštita prava tražitelja međunarodne zaštite u skladu sa Zakonom o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (Narodne novine, broj 70/15, 127/17) i Pravilnikom o besplatnoj pravnoj pomoći u postupku odobrenja međunarodne zaštite (Narodne novine, broj 140/15).

U ožujku 2020. godine završila je provedba projekta „Pružanje pravnog savjetovanja u postupku odobrenja međunarodne zaštite“ financiranog u okviru AMIF-a koji je provodio Hrvatski pravni centar (HPC) od 1. travnja 2019. godine. Navedenim projektom osiguravalo se pravno savjetovanje tražiteljima međunarodne zaštite u svrhu zaštite njihovih prava i interesa. Uprava za europske poslove, međunarodne odnose i fondove Europske unije Ministarstva unutarnjih poslova donijela je Odluku za raspisivanje i provedbu javnog natječaja za financiranje projekata u području pružanja pravnog savjetovanja u postupku odobrenja međunarodne zaštite 12. studenog 2020. godine.

4.5. Psihosocijalna podrška i zdravstvena zaštita tražitelja međunarodne zaštite

Pravilnik o standardima zdravstvene zaštite tražitelja međunarodne zaštite i stranaca pod privremenom zaštitom (Narodne novine, broj 28/20)¹⁵ donesen je u ožujku

¹⁵https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_03_28_658.html

2020. godine temeljem Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 80/13, 15/18, 26/21). Predmetnim Pravilnikom utvrđeni su standardi zdravstvene zaštite tražitelja međunarodne zaštite i strancu pod privremenom zaštitom, ovaj put uključivši i izričito tražitelje međunarodne zaštite i strance pod privremenom zaštitom kojima su potrebna posebno prihvatno i/ili postupovno jamstvo, osobito žrtvama mučenja, silovanja ili drugih teških oblika psihičkog, fizičkog ili spolnog nasilja. U rad stručne radne skupine za izradu Nacrta pravilnika sudjelovali su predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Značajnije izmjene temelje na usklađivanju propisa s trenutnom slikom stanja zaraznih bolesti, propisivanje osnovnih obrazaca, te je propisano da u svrhu utvrđivanja akutnih zaraznih bolesti i potrebe eventualne izolacije i kohortiranja, zdravstveni radnik u prihvatilištima obavlja medicinsku trijažu kod prijema.

Uprava za europske poslove, međunarodne odnose i fondove Europske unije Ministarstva unutarnjih poslova donijela je Odluku o dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekta „Socijalne usluge i psihosocijalna podrška tražiteljima međunarodne zaštite“ u okviru AMIF-a 11. veljače 2020. godine. Temeljem predmetne Odluke predviđeno je da će Hrvatski Crveni križ biti korisnik financijskih sredstava. Svrha projekta „Socijalne usluge i psihosocijalna podrška tražiteljima međunarodne zaštite“ pružanje je podrške i pomoći tražiteljima međunarodne zaštite u

svakodnevnom životu putem pružanja socijalnih i zdravstvenih usluga, razvijenih u skladu s njihovim potrebama.

Program podrške tražiteljima međunarodne zaštite u prihvatilištima, temeljem ugovora s Ministarstvom unutarnjih poslova, putem predmetnog projekta uključivalo je pružanje psihosocijalne i praktične podrške i pomoći tražiteljima međunarodne zaštite, na osnovu identificiranih potreba pojedinaca i obitelji; identificiranje ranjivih skupina te planiranje rada prilagođenog njihovim specifičnim potrebama; sudjelovanje u organizaciji dnevnog života u prihvatilištima; nabavu i raspodjelu higijenskih potrepština i humanitarne pomoći; pružanje raznih vrsta informacija i pomoći u rješavanju svakodnevnih problema; asistenciju pri pristupu zdravstvenim uslugama, nabavu medicinske opreme i pomagala, organizaciju socijalnih, edukativnih i sportskih aktivnosti, uključivanje tražitelja u programe i aktivnosti u lokalnoj zajednici, poslove Službe traženja i obnavljanje obiteljskih veza (RFL). Hrvatski Crveni križ je edukativne i socijalne aktivnosti u prihvatilištima u cijelosti provodio do ožujka 2020. kada su zbog proglašenja pandemije bolesti uzrokovane COVID-19 sve aktivnosti koje uključuju veći broj korisnika privremeno zaustavljene sukladno epidemiološkim mjerama.

Pri prihvatilištima je djelovao tim za psihosocijalnu podršku Hrvatskog Crvenog križa te se s većinom korisnika provodila inicijalna procjena potreba, procjena fizičkog i psihičkog stanja korisnika, potreba za medicinskom i drugom vrstom pomoći te psihosocijalnom podrškom.

Tijekom 2020. godine osigurana je psihosocijalna podrška za 1246 korisnika koji su upoznati s povećanim rizikom potencijalnog trgovanja ljudima i drugih oblika nasilja.

Temeljem projekta, u sklopu medicinske asistencije tražiteljima međunarodne zaštite, omogućen je pristup zdravstvenim uslugama 963 tražitelja. Osigurani su specijalistički pregledi u ambulantama dječje kirurgije, pedijatrije, ginekologije, poliklinike za dječju i adolescentnu psihijatriju, stomatologiju i mnogim drugim ustanovama. Osim brojnih lijekova, za sve tražitelje u potrebi pribavljene su dioptrijske naočale,

ortopedska pomagala, testovi za trudnoću i mnoga druga medicinska pomagala.

U Prihvatilištima u Zagrebu i Kutini tijekom 2020. godine djelovao je i Medecins du Monde Belgique koji je Odlukom o dodjeli dodatnih financijskih sredstava i produljenju vremenskog razdoblja provedbe projekta „Prevenција bolesti, psihološka podrška, pristup i pomoć u zdravstvenoj skrbi za tražitelje međunarodne zaštite – 4P“ u okviru AMIF-a 23. travnja 2020. godine nastavio djelovati kroz 2020. godinu (Slika 5). Odluka o dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekta „5P – Prevenција bolesti, promidžba i zaštita zdravlja, psihološka podrška, pristup i pomoć u zdravstvenoj skrbi za tražitelje

فيروس الكورونا (2019-nCoV) ما هو فيروس الكورونا؟ كل من البشر والحيوانات معرضين للعدوى. وفي بعض الحالات، يمكن أن يؤدي مضاعفات تنفسية بفيروس الكورونا يسبب مرض فيروسى الذي يظهر مع اعراض مشابهة للإنفلونزا. إنه ينتشر بسرعة شديدة أو العود. لا يوجد حالياً لقاح.						
الإعراض:						
السعال	الحمى	احتقان الحلق	سيلان الأنف	الصداع	ضيق في التنفس	الارتجاف
اللقحة الأكثر عرضة:						
المتحدين		الأطفال		المسنين مع الأشخاص الذين لديهم حالات مرضية سابقة (مثل ارتفاع ضغط الدم، مرض في القلب أو السكري)		
كيف ينتشر؟						
بالاتصال المباشر مع شخص مصاب		الماء أو الرذاذ (العطاس، السعال)		بعلامته الأسطح والأشياء التي تعرضت للفيروس		
الإجراءات الوقائية:						
احمل اليدين	تجنب التقرب من الحيوانات	استخدم المنديل	ارتدي الكمامة إن كنت مريضاً	استشر الطبيب		

Source: Ministry of Health of the Republic of Croatia; WHO / Project: Disease prevention, psychological support, assistance and access to healthcare for asylum seekers - 4P / Project is funded by the European Union Asylum, Migration and Integration Fund and the Government of Croatia

Slika 5 - Prikaz letka izrađenog u sklopu projekta „Prevenција bolesti, psihološka podrška, pristup i pomoć u zdravstvenoj skrbi za tražitelje međunarodne zaštite – 4P“

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

međunarodne zaštite“ u okviru AMIF-a donesena je 31. srpnja 2020. godine kao nastavak na prethodni projekt uključujući i promidžbu i zaštitu zdravlja u opseg ciljeva projekta (Slika 6). Svrha projekta je zaštita zdravlja i prevencija bolesti kod tražitelja međunarodne zaštite u Republici Hrvatskoj kroz poboljšani pristup prvim pregledima i medicinskim konzultacijama u prihvatilištima za tražitelje međunarodne zaštite. Medecins du Monde Belgique osiguravao je inicijalni pregled za tražitelje međunarodne zaštite po njihovom dolasku u Prihvatilišta te organizira naknadne liječničke preglede kod doktora obiteljske medicine ili nakon otpusta iz bolnice. Također osigurava prijevoz i prevoditelje te organizira

cijepljenja djece, ginekološki pregled i psihijatrijski pregled za one kojima je potreban te prijevoz i pregled ovisnika u Domu zdravlja.

4.6. Projekti u svrhu poboljšanja prihvata i smještaja tražitelja međunarodne zaštite i postupka za odobrenje međunarodne zaštite

Kao dio kontinuiranih napora u svrhu poboljšanja kvalitete prihvata i smještaja tražitelja međunarodne zaštite u Republici Hrvatskoj, Uprava za imigraciju, državljanstvo i upravne poslove je tijekom 2019. godine pokrenula izradu projektnih prijedloga za uređenje Prihvatilišta za

PSYCHOLOGICAL QUARANTINE GUIDE

- In times of crisis, unpleasant emotions are a completely normal and natural response to unusual situation
- It is normal to feel anxious, stressed, sad, scared and angry
- You are not alone in this, and others around you feel that way too
- Some people feel these emotions more than others, and that is absolutely OK

ASK FOR HELP TALK TO THE PSYCHOLOGIST

If you feel the need for support we are here for you!
Even though psychologists cannot physically be next to you, they can talk to you through our MDM skype call.
When MDM doctor visits you in quarantine inform him that you would like to talk with a psychologist and give him your skype name or phone number so we contact you (through Skype, WhatsApp or Viber)!

OP - Prevencija bolesti, prihvata i zaštite zdravlja, psihološka podrška, pristup i pomoć u zdravstvenoj skrbi za tražitelje međunarodne zaštite / OP - Disease prevention, admission and health protection, psychological support, access and help in healthcare for asylum seekers

Projekt financira Europska unija iz Fonda za spol. integraciju i inkluziju i Vlada Republike Hrvatske

MANAGE STRESS DURING YOUR TIME IN QUARANTINE

Talk to others

Contact friends, family or people that you can talk with. Share your fears and how you feel, try to hear their advices and support. Bring some humor in the situation. If you are preoccupied with bad thoughts try talking about something else even if you don't feel like it.

Remember why is this important

Self-isolation and quarantine are normal measures in these exceptional times, and they are necessary to prevent the epidemic from spreading further. Regularly wash your hands, cough and sneeze into a handkerchief or elbow and stay in your room.

Maintain your daily routine

Try to maintain a healthy lifestyle as much as you can: don't skip meals, maintain the proper rhythm of sleep, exercise (squats, push ups), identify activities that you can exercise with your family on a daily basis.

Rely on your skills

Rely on skills that would otherwise help you to manage your stress: praying, breathing deeply, talking to others, writing, drawing, reading or other things. If you notice something is upsetting you (such as news), let go of it and search for some pleasant content.

Helpful thoughts

Remember that you have already been through bad times and that this too shall pass. Remind yourself that people are very resilient and capable of living through multiple life conditions. Focus on what you can do, instead of focusing on what you can't.

Be kind to yourself as much as you can.

OP - Prevencija bolesti, prihvata i zaštite zdravlja, psihološka podrška, pristup i pomoć u zdravstvenoj skrbi za tražitelje međunarodne zaštite / OP - Disease prevention, admission and health protection, psychological support, assistance and help in healthcare for asylum seekers

Projekt financira Europska unija iz Fonda za spol. integraciju i inkluziju i Vlada Republike Hrvatske

Slika 6 - Prikaz letka izrađenog u sklopu projekta „5P – Prevencija bolesti, promidžba i zaštita zdravlja, psihološka podrška, pristup i pomoć u zdravstvenoj skrbi za tražitelje međunarodne zaštite“

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

tražitelje međunarodne zaštite u Kutini i Zagrebu sredstvima iz Fonda za azil, migracije i integraciju. Poboljšavanje uvjeta kvalitete prihvata i smještaja tražitelja međunarodne zaštite predviđen je Višegodišnjim financijskim okvirom Europske unije za razdoblje 2014. do 2020. godine za područje unutarnjih poslova za osiguravanje najviših standarda materijalnih uvjeta prihvata, usmjeravajući se na poboljšanje usluga prihvata i smještaja te uvjeta rada. Uprava za europske poslove, međunarodne poslove i fondove Europske unije Ministarstva unutarnjih poslova, kao odgovorno tijelo u sustavu upravljanja i kontrole za nacionalne programe Fonda za azil, migracije i integraciju i Fonda za unutarnju sigurnost, donijela je u skladu s predmetnim Višegodišnjim planom; Odluku o dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekta „Uređenje Prihvatilišta za tražitelje međunarodne zaštite u Kutini“ godine u okviru AMIF-a 13. siječnja 2020. godine, Odluku o dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekta „Uređenje Prihvatilišta za tražitelje međunarodne zaštite u Zagrebu“ u okviru AMIF-a 16. ožujka 2020. godine i Odluku o dodjeli dodatnih financijskih sredstava za provedbu projekta „Pomoć u održavanju adekvatne razine smještaja u prihvatilištima za tražitelje azila“ u okviru AMIF-a 20. ožujka 2020. godine. Pandemija bolesti COVID-19 uzrokovala je određene izazove koji su utjecali i na materijalne uvjete prihvata i smještaja tražitelja međunarodne zaštite te je sukladno novonastalim izazovima nastala potreba za prilagodbu te su 12. svibnja 2020. godine donesene: Odluka o izmjeni Odluke o dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekta „Uređenje Prihvatilišta za tražitelje međunarodne zaštite u Kutini“ i

Odluka o izmjeni Odluke o dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekta „Uređenje Prihvatilišta za tražitelje međunarodne zaštite u Zagrebu“. Posljednja odluka od dodjeli dodatnih financijskih sredstava za provedbu projekta „Uređenje Prihvatilišta za tražitelje međunarodne zaštite u Kutini“ donesena je 6. studenog 2020. godine.

U svrhu unaprjeđenja upravljanja podacima i obradom podataka Uprava za europske poslove, međunarodne odnose i fondove Europske unije Ministarstva unutarnjih poslova donijela je Odluku o dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekta „RECORD – razvoj, implementacija i održavanje aplikacije za potrebe međunarodne zaštite“ u okviru AMIF-a 23. studenog 2020. godine. Svrha projekta je razvoj i implementacija nove aplikacije koja povećava kvalitetu prikupljanja, vođenja, obrade, nadziranja te izvještavanja o podacima iz područja međunarodne zaštite. Razvoj predmetnog informacijskog sustava i rješenja namijenjeno je za svakodnevnu upotrebu službenim osobama koje sudjeluju u postupku odobravanja međunarodne zaštite. Primarna prednost navedenog rješenja jest oblikovanje baze podataka u koju bi bili skladišteni svi podaci, odnosno centralizacija podataka koji se odnose na međunarodnu zaštitu. Provedba navedenog projekta predstavlja značajan razvoj za upravljanje i obradu podataka jer će doprinijeti preciznosti i kvaliteti obrade i prikupljanja podataka, unaprijedit će trenutne informacijske sustave u upotrebi, te posljedično utjecati na pravodobnost pristupa podacima i kvalitetu samog postupka odobravanja međunarodne zaštite.

4.7. Jačanje kapaciteta i međunarodna suradnja u svrhu poboljšanja uvjeta prihvata i sustava međunarodne zaštite

U 2020. godini provedene su obuke za graničnu policiju vezano uz uzimanje otisaka prstiju za EURODAC. Kroz projekt „EMAS - Jačanje aktivnosti granične kontrole na hrvatskom dijelu vanjske granice zbog povećanog migracijskog pritiska“ Uprava za granicu organizirala je edukacije policijskih službenika granične policije u suradnji s Hrvatskim pravnim centrom, Hrvatskim Crvenim križom i Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM) koje su se bavile temama ljudskih prava migranata, ostvarivanja pristupa azilu, zaštite djece bez pratnje i ranjivih skupina u migracijskim kretanjima, razumijevanja kulturoloških razlika i postupaka pružanja prve pomoći. Navedeno sudjelovanje označava konstantnu težnju jačanja kapaciteta Ministarstva unutarnjih poslova na području međunarodne zaštite, koje su ostvarene i tijekom 2020. godine unatoč pandemiji uzrokovanoj bolesti COVID-19.

Republika Hrvatska surađuje s Europskim potpornim uredom za azil (EASO) s ciljem pružanja uvjeta u postupku međunarodne zaštite sukladno najvišim europskim standardima. Suradnja se odvija putem nacionalnih kontaktnih točaka i putem obrazovnih seminara koje organizira EASO. Isto tako, hrvatski stručnjaci pružili su pomoć državama članicama koje se suočavaju s velikim priljevom migranata (Grčka, Italija, Cipar). Republika Hrvatska je u navedenom periodu sudjelovala u EASO misijama u Italiji, Malti i Cipru.

Jedan službenik Službe za prihvata i smještaj tražitelja međunarodne zaštite sudjelovao je na dvije EASO misije pod nazivom „Measure CY 2.0: Cyprus enhances implementation of CEAS reception conditions and improves its overall reception mechanism“. Prva misija je trajala u razdoblju od 3. ožujka do 18. ožujka 2020. godine te je suspendirana od strane EASO-a zbog širenja bolesti COVID-19, a druga misija je održana u razdoblju od 16. srpnja do 27. kolovoza 2020. godine.

Pružanje potpore u Malti izvršeno je u sklopu mjere „MT 2.0: Malta has increased capacity to manage and reduce asylum backlog at first-instance determination“ u periodu od 10. veljače 2020. godine do 16. ožujka 2020. godine. Pružanje potpore Italiji odnosilo se na mjeru „Support to the standardisation of Dublin cases management“, koja je održana u razdoblju od 24. veljače 2020. godine do 12. ožujka 2020. godine, te u razdoblju od 9. kolovoza 2020. godine do 19. rujna 2020. godine. Misija na Cipru održana je u razdoblju 20. srpnja 2020. godine do 11. rujna 2020. godine u sklopu mjere „Cyprus has increased capacity to efficiently and effectively manage and reduce first instance backlog“ u Nikoziji na Cipru.

Kapaciteti Službe za prihvata i smještaj tražitelja međunarodne zaštite jačani su i putem edukacija održanih tijekom 2020. godine, te su tako službenici Službe za Prihvata i smještaj tražitelja međunarodne zaštite sudjelovali na edukacijama Isusovačke službe za izbjeglice (JRS), koja je kao provedbeni partner Vlade Republike Hrvatske u projektu integracije osoba pod međunarodnom zaštitom preseljenih iz

Turske te integracije i zbrinjavanja osoba po osnovi drugih oblika solidarnosti s državama članicama Europske unije organizirala edukacije pod nazivom „Iskustva, izazovi i pozitivne prakse u integraciji osoba iz programa Preseljenja“. Također, službenici Službe za prihvata i smještaj tražitelja međunarodne zaštite sudjelovali su na radionici u organizaciji Državne škole za javnu upravu „Standardi financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge MODUL I i II“ namijenjene službenicima koji surađuju s udrugama i drugim organizacijama civilnoga društva i rade na poslovima pripreme i provedbe natječaja za financiranje projekata i programa udrugama u jedinicama lokalne i područne samouprave. U sklopu EASO modula „Interviewing Children“ održana je nacionalna obuka namijenjena stručnjacima koji rade s djecom u kojoj je sudjelovalo 19 službenika Službe za prihvata i smještaj tražitelja međunarodne zaštite.

Službenici Službe za međunarodnu zaštitu sudjelovali su u nizu EASO edukacija; u sklopu modula „Interviewing Children“ sudjelovalo je 10 službenika, dok je u edukaciji „Gender, gender identity and sexual orientation“ u svrhu obuke za kvalitetnije provođenje postupka u kojima su razlozi traženja međunarodne zaštite povezani s rodom, spolom ili spolnom orijentacijom sudjelovalo devet službenika. Na edukaciji „Dublin III“ sudjelovalo je sedam službenika s ciljem upoznavanja službenika s provođenjem, razvojem i primjenom dublinskog postupka. U nacionalnoj obuci za modul „Inclusion Advanced“ čija je svrha bila detaljnije upoznavanje voditelja postupka s Kvalifikacijskom direktivom i

sudskom praksom Europske unije, sudjelovalo je 11 službenika, dok je jedan službenik sudjelovao u obuci „Interview Techniques“ u cilju kvalitetnijeg provođenja saslušanja. Edukacija „End of protection“ održana je u svrhu obuke službenika za bolje prepoznavanje slučajeva poništenja i prestanka zaštite i provođenja postupka oduzimanja zaštite na kojoj je sudjelovalo 12 službenika.

4.8. Zajednički program za preseljenje Europske unije

Predviđena kvota za program preseljenja u 2020. godini iznosila je 100 državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva po osnovi preseljenja, no program preseljenja privremeno je suspendiran zbog situacije izazvane pandemijom bolesti COVID-19 i brojnim potresima koji su pogodili područje Republike Hrvatske tijekom 2020. godine.

Kroz 2020. godinu u Republici Hrvatskoj su se provodili projekti integracije osoba koje su ranije preseljene kroz programe Europske unije za preseljenje, o čemu je više rečeno u poglavlju 6. „Integracija“ – 6.6. „Mjere integracije osoba preseljenih kroz programe Europske unije za preseljenje“.

5. DJECA BEZ PRATNJE I OSTALE RANJIVE SKUPINE

Postupanje prema djeci bez pratnje temelji se na načelima Konvencije o pravima djeteta: zaštititi dobrobiti djeteta, zaštititi od svih oblika diskriminacije, pravu na život, sigurnost i razvoj te pravu na sudjelovanje i slobodno izražavanje vlastitog mišljenja. Razina implementacije Komunikacije Komisije Europskom parlamentu i Vijeću „Zaštita djece migranata“ u državama članicama provjerava se svake godine putem upitnika Europske migracijske mreže, te su tijekom 2020. godine nadležna državna tijela doprinijela procjeni primjene Komunikacije u Republici Hrvatskoj.

5.1. Utjecaj bolesti COVID-19 i jačanje kapaciteta u svrhu poboljšanja postupanja prema maloljetnicima bez pratnje

Tijekom 2020. godine utvrđen je i stvoren standardni operativni postupak koji se odnosi na implementaciju dublinskog postupka za maloljetnike bez pratnje. Predmetni standardni operativni postupak nastao je u suradnji Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike i predstavnika centara za socijalnu skrb.

Ministarstvo za demografiju obitelj, mlade i socijalnu politiku uslijed pandemije uzrokovane bolesti COVID-19 u suradnji s Ministarstvom zdravstva, Ministarstvom unutarnjih poslova i Državnim inspektoratom, u svrhu postizanja integriranog pristupa zaštiti djeci bez pratnje

i javnog zdravlja, utvrdilo je Smjernice o postupanju u zaštiti djece bez pratnje u situacijama rizika od ugroze ili epidemije 25. ožujka 2020. godine. Smjernice su ostvarile integrirani pristup implementacijom detaljnog postupanja utemeljeno na međuresornoj suradnji ministarstava – koordinacijom s nadležnim epidemiolozima, predstavnicima Ministarstva unutarnjih poslova i sanitarnim inspektorima.

Statistički podaci o maloljetnicima bez pratnje koji su tražili međunarodnu zaštitu u razdoblju od 2009. godine do 2020. godine ukazuju na određeni pad broja maloljetnika bez pratnje nakon 2017. godine, dok je u 2020. godini unatoč pandemiji uzrokovanoj bolesti COVID-19, ponovno došlo do značajnijega porasta te je ukupna brojka iznosila 186 maloljetnika bez pratnje (Grafikon 6). Tablica s detaljnijim podacima u kojima su prikazane odobrene međunarodne zaštite maloljetnika bez pratnje prema godinama, spolu i starosnoj dobi dostupne su u Statističkom dodatku (Prilog 6).

U odnosu na maloljetnike bez pratnje koji su ujedno i tražitelji međunarodne zaštite, tijekom 2019. godine, na Malti je održan EASO modul “Interviewing Children” kojeg su pohađale dvije službenice Službe za prihvata i smještaj tražitelja međunarodne zaštite kako bi održale nacionalnu obuku iz istoimenog modula za ostale službenike tijekom 2020. godine.

Grafikon 6 - Statistički podaci o tražiteljima međunarodne zaštite maloljetnika bez pratnje u razdoblju od 2009-2020. godine

Izvor: https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2021/Medjunarodna_zastita/statistika_medjunarodna_zastita_2020.pdf

U nacionalnoj obuci EASO-ovog modula „Interviewing Children“ namijenjenoj stručnjacima koji rade s djecom u svim koracima stjecanja međunarodne zaštite: od apliciranja za status međunarodne zaštite, kroz postupak utvrđivanja opravdanosti zahtjeva za međunarodnu zaštitu (intervjuiranje) te u integracijskim postupcima nakon stjecanja međunarodne zaštite sudjelovalo je ukupno 33 službenika Ministarstva unutarnjih poslova.

Od 1. svibnja 2020. godine započela je provedba novog projekta u trajanju od dvije godine "Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici - Integrativna podrška djeci bez pratnje." Projekt je financiran iz Europskog socijalnog fonda. Glavni cilj projekta je povećati socijalnu uključenost 120 djece bez pratnje kroz uključivanje u

izvaninstitucionalne aktivnosti, širenjem njihove socijalne mreže i vršnjačku potporu, kao i kroz jačanje kapaciteta lokalne zajednice i umrežavanje svih dionika za pružanje potpore djeci bez pratnje te uspostava sustava lako dostupne i specijalizirane stručne pomoći posebnim skrbnicima i stručnjacima u ustanovama gdje su djeca bez pratnje smještena. Također, u projektom predviđenim edukacijama 130 stručnjaka će steći adekvatne kompetencije za rad. Partneri na projektu su gradska društva Crvenog križa te Hrvatski pravni centar. Do kraja 2020. godine, mobilni tim Hrvatskog Crvenog križa posjetio je šest ustanova u kojima borave djeca bez pratnje. U sklopu posjeta izrađena je inicijalna procjena potreba i individualni plan rada za 29 djece bez pratnje te pružena profesionalna podrška za 12 stručnih djelatnika koji rade s djecom bez

pratnje: 4 posebna skrbnika te 8 odgajatelja u ustanovama u kojima borave djeca bez pratnje. Također, s obzirom na epidemiološku situaciju uzrokovanu COVID-19, podrška stručnim djelatnicima je pružana i putem elektroničke pošte i telefonskih poziva.

5.2. Integracija maloljetnih tražitelja međunarodne zaštite i maloljetnih osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom

Kontinuirani naponi integraciji maloljetnih korisnika međunarodne zaštite u hrvatsko društvo, uključujući maloljetnike bez pratnje, primarno se temelji na obrazovanju. Maloljetni tražitelji međunarodne zaštite ostvaruju pravo na osnovno i srednje obrazovanje pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani s ciljem što uspješnije integracije. Kontinuirano se nastoji u što kraćem periodu nakon zaprimanja zahtjeva maloljetnih tražitelja međunarodne zaštite uključiti ih u obrazovni sustav, odnosno u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, pri čemu je ostvarena čvrsta suradnja s osnovnoškolskim ustanovama u Zagrebu i Kutini te nadležnim državnim i gradskim tijelima.

U cilju osiguranja kvalitetne integracije osoba koje su ostvarile pravo na međunarodnu zaštitu, uključujući i maloljetnike bez pratnje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja od 2018. godine provodi projekt „Integracija azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u hrvatsko društvo, obrazovanje i priprema za uključivanje u tržište rada“ u okviru AMIF-a. Svrha projekta je osiguranje pretpostavki za

uključivanje azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u hrvatsko društvo kroz povećanje razine znanja hrvatskog jezika, povijesti i kulture, prijevoda svjedodžbi i diploma koje će omogućiti azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom integraciju, nastavak obrazovanja i/ili osposobljavanja za pozicioniranje na tržištu rada.

Tijekom 2020. godine integracija maloljetnih korisnika međunarodne zaštite u hrvatsko društvo ostvarena je u okviru predmetnog projekta koji uključuje Program učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom radi uključivanja u hrvatsko društvo (Narodne novine, broj 154/14). Programom je predviđen najmanji ukupni broj sati 280. Tečajevi hrvatskog jezika tijekom 2020. godine održavani su u Zagrebu, Sisku i Karlovcu, a namijenjeni su osobama koje su stigle u Republiku Hrvatsku u okviru provedbe Europskog programa preseljenja državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva koje ispunjavaju uvjete za odobrenje međunarodne zaštite, dok su u Zagrebu i Slavonskom brodu održani tečajevi i za druge korisnike međunarodne zaštite koji borave na području Republike Hrvatske. Zbog epidemiološke situacije uzrokovane COVID-19 na vrlo kratka razdoblja došlo je do prekida nastave tečaja hrvatskog jezika, a potom je primijenjeno učenje na daljinu te je sveukupno 128 korisnika redovito pohađalo predmetni tečaj hrvatskog jezika tijekom 2020. godine.

Svim maloljetnim tražiteljima međunarodne zaštite i maloljetnim korisnicima međunarodne zaštite koji su u

procesu uključivanja u obrazovni sustav, podrška je pružena u osnovnim i srednjim školama u okviru integracijskog procesa odobravanjem pripremnih i dopunskih satova u skladu s člancima 43., 45. i 46. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, broj 87/08, 86/09, 92/10, 105/10-isp., 90/11, 16/12, 86/12, 94/13, 152/14, 7/17, 68/18, 98/19, 64/20). U skladu s predmetnim člancima Zakona, posebnu pomoć škole su dužne pružati djeci koja imaju pravo na školovanje u Republici Hrvatskoj radi učinkovite integracije učenika u obliku provedbe pripremnih i dopunskih satova hrvatskog jezika u trajanju 35 ili 70 sati. Tijekom 2020. godine odobreno je ukupno uključenje 61 učenika u osnovnoškolsko obrazovanje, od kojih 32 u Sisačko-moslavačkoj županiji, 6 u Karlovačkoj županiji, 1 u Zagrebačkoj županiji i 22 u Gradu Zagrebu. Pripremnih sati hrvatskog jezika za srednjoškolsko obrazovanje organizirani su za jednu osobu u Gradu Zagrebu. Svim osobama koje su ostvarile pravo na međunarodnu zaštitu u Republici Hrvatskoj omogućen je besplatni prijevod i certifikacija visokoškolskih i srednjoškolskih diploma koji su im potrebni u svrhu nastavka obrazovanja i inkluzije u tržište rada, a tijekom 2020. godina 12 korisnika međunarodne zaštite iskoristilo je navedeno pravo.

5.3. Suradnja Ministarstva unutarnjih poslova s drugim državnim tijelima i nevladinim organizacijama u poboljšanju uvjeta i integracije maloljetnih tražitelja i korisnika međunarodne zaštite

U prihvatilištima za tražitelje međunarodne zaštite određene prostorije prenamijenjene su u dječje igraonice, u kojima nevladine organizacije, poput Hrvatskog Crvenog križa, organiziraju aktivnosti kako bi se djeci tražiteljima međunarodne zaštite omogućilo uključivanje u proces normalizacije života i oporavka od stresnih događaja. U sklopu dječje igraonice, Hrvatski Crveni križ održavao je radionice informatiku za djecu, kojima se poticalo usvajanje novih vještina, znanja, učenja jezika, širenje socijalne mreže i interkulturalno učenje, a tijekom 2020. godine zabilježeno je da je radionice pohađalo 646 korisnika.

Djelatnici Hrvatskog Crvenog križa u prihvatilištima nastavili su asistirati prilikom upisa djece u osnovnoškolski obrazovni program. Provodili su aktivnosti pripreme djece za polazak u školu, asistenciju pri upisu, ali i praćenje njihovog školovanja, pomoć u *online* savladavanju školskog gradiva i pisanju zadaća, te pružali podršku roditeljima i nastavnicima tijekom procesa prilagodbe djece na školu. Tijekom 2020. godine, Hrvatski crveni križ pružio je podršku za 258 maloljetnih tražitelja međunarodne zaštite.

Maloljetnike bez pratnje koji su bili smješteni u prihvatilištima djelatnici Hrvatskog Crvenog križa kontinuirano su informirali o pridržavanju mjera socijalne distance, važnosti održavanja osobne higijene i higijene vlastitog prostora, a sve u cilju prevencije širenja bolesti uzrokovane COVID-19.

Uprava za europske poslove, međunarodne odnose i fondove Europske unije Ministarstva unutarnjih poslova

donijela je Odluku o dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekta „Novi dom“ u okviru AMIF-a 18. rujna 2020. godine. Dodijeljena financijska sredstva koriste se isključivo za provedbu predmetnog projekta sukladno uvjetima korištenja sredstava nacionalnog programa AMIF-a za područje unutarnjih poslova, a korisnik financijskih sredstava je Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike.

Svrha projekta „Novi dom“ je osiguravanje rane integracije djece bez pratnje putem prihvata, smještaja, skrbi i psihosocijalne podrške djeci bez pratnje te njihovo uključivanje u život lokalne zajednice te osiguravanje usluga usmenog i pismenog prijevoda s hrvatskog jezika na jezik kojim se koriste djeca bez pratnje.

6. INTEGRACIJA

6.1. Institucionalni i regulatorni okvir

Vlada Republike Hrvatske je, na sjednici održanoj 29. listopada 2020. godine, donijela Odluku o izmjenama Odluke o osnivanju Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo (Narodne novine, broj 119/20)¹⁶. Izmjenama navedene Odluke, u rad Stalnog povjerenstva, pored dužnosnika tijela državne uprave, predstavnika Vladinih ureda, visoko pozicioniranih predstavnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, predstavnika javne ustanove i predstavnika nevladine organizacije, uključen je predstavnik Ureda potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske, u svrhu unaprjeđenja koordinacije sustava integracije osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita te predstavnik Islamske zajednice u Hrvatskoj.

Stalno povjerenstvo daje Radnoj skupini smjernice za izradu nacionalnih strategija i planova na području integracije azilanata ili stranaca pod supsidijarnom zaštitom, prati i koordinira provedbu propisa, programa, strategija i planova na području integracije azilanata ili stranaca pod supsidijarnom zaštitom te prati preporuke za razvoj integracijskih politika na razini Europske unije.

Tijekom 2020. godine izrađen je nacrt Akcijskog plana za integraciju osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita za razdoblje

od 2021. do 2023. godine. Svrha izrade ovog dokumenta je osigurati, kako pristup osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita zajamčenim socijalnim uslugama u područjima socijalne skrbi i zdravstvene zaštite, učenja jezika i obrazovanja, stanovanja i zapošljavanja, tako i preduvjete za uključivanje u lokalnu zajednicu, kroz koordinaciju rada svih nadležnih resora s posebnim naglaskom na uključivanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita u dijalog s nadležnim tijelima, vezano uz kreiranje i provedbu integracijskih politika i praksi. U okviru nacrta Akcijskog plana predviđeno je formaliziranje suradnje s osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita kroz osnivanje savjetodavne skupine (mladih) osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita koja će se sastajati kako bi raspravljala o izazovima i mogućnostima u okviru hrvatskog integracijskog sustava.

Nacrt Akcijskog plana bit će dodatno usuglašen s preporukama i smjericama danim u Akcijskom planu Europske unije za integraciju i uključivanje 2021 -2027. koji je Europska komisija objavila 24. studenoga 2020. godine te upućen u proceduru usvajanja u prvoj polovici 2021. godine.

Nadalje, Radna skupina za izradu Nacionalnog plana zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije za razdoblje od 2021. do 2027., čijim radom je koordinirao Ured za ljudska prava i prava

¹⁶ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_10_119_2310.html

nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske izradila je nacrt Nacionalnog plana zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Nacionalni plan sadrži ciljeve usmjerene na jednak pristup obrazovanju, stanovanju, tržištu rada i zapošljavanju, u kojima su kao jedna od ciljnih skupina prepoznati i tražitelji međunarodne zaštite i azilanti.

Usvajanje strateškog dokumenta i pratećih akcijskih planova (Akcijski plan za zaštitu i promicanje ljudskih prava 2021.-2023. godine i Akcijski plan za suzbijanje diskriminacije za razdoblje od 2021. do 2023. godine) predviđeno je u prvoj polovici 2021. godine.

6.2. Integracija državljana trećih zemalja putem kontinuiranih mjera nadležnih tijela

U cilju osiguranja kvalitetne integracije osoba koje su ostvarile pravo na međunarodnu zaštitu, Ministarstvo znanosti i obrazovanja od 2018. godine provodi projekt „**Integracija azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u hrvatsko društvo, obrazovanje i priprema za uključivanje u tržište rada**“ u okviru AMIF-a. Svrha projekta je osiguranje pretpostavki za uključivanje azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u hrvatsko društvo kroz povećanje razine znanja hrvatskog jezika, povijesti i kulture, prijevoda svjedodžbi i diploma koje će omogućiti azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom integraciju, nastavak obrazovanja i/ili osposobljavanja za pozicioniranje na tržištu rada.

Tijekom 2020. godine integracija u hrvatsko društvo ostvarena je u okviru predmetnog projekta koji uključuje Program učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom radi uključivanja u hrvatsko društvo (Narodne novine, broj 154/14). Tečajevi hrvatskog jezika tijekom 2020. godine održavani su u Zagrebu, Sisku i Karlovcu, a namijenjeni su osobama koje su stigle u Republiku Hrvatsku u okviru provedbe Europskog programa preseljenja državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva koje ispunjavaju uvjete za odobrenje međunarodne zaštite, dok su u Zagrebu i Slavenskom brodu održani tečajevi i za druge korisnike međunarodne zaštite koji borave na području Republike Hrvatske. Zbog epidemiološke situacije uzrokovane COVID-19 na vrlo kratka razdoblja došlo je do prekida nastave tečaja hrvatskog jezika, a potom je primijenjeno učenje na daljinu te je sveukupno 128 korisnika redovito pohađalo predmetni tečaj hrvatskog jezika tijekom 2020. godine.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja osigurava financijska sredstva za osnovno obrazovanje odraslih i programa osposobljavanja za jednostavnije poslove u zanimanjima za hrvatske državljane koji imaju stalno prebivalište u Republici Hrvatskoj, a tijekom 2020. godine iznimno su pravo na pristup ostvarili i korisnici međunarodne i privremene zaštite koji su eksplicitno navedeni u Odluci o financiranju provedbe osnovnog obrazovanja odraslih i osposobljavanja za jednostavnije poslove u zanimanjima u 2019. godini. Navedena Odluka je kontinuirano u primjeni tijekom 2020. godine te su korisnici međunarodne

zaštite jedni od korisnika provedbe osnovnog obrazovanja i osposobljavanja za jednostavnije poslove.

Maloljetnim korisnicima međunarodne zaštite koji su u procesu uključivanja u obrazovni sustav, podrška je pružena u osnovnim i srednjim školama u okviru integracijskog procesa odobravanjem pripremnih i dopunskih satova.

Vezano uz stanovanje, tijekom 2020. godine, Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje, koji je nadležan za smještaj osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita, osigurao je smještaj za 44 osobe s odobrenom međunarodnom zaštitom. Od toga broja, 15 osoba je smješteno u stanove u državnom vlasništvu, a 29 osoba je smješteno u stanove koji su za tu svrhu iznajmljeni na tržištu. Zbog stavljanja u funkciju stanova u državnom vlasništvu, vrijeme od donošenja odluke o međunarodnoj zaštiti i useljavanja u stambene jedinice je značajno smanjeno i iznosi najviše dva tjedna.

Vezano uz pristup tržištu rada, tijekom 2020. godine 50 državljana trećih zemalja koristili su mjere aktivne politike zapošljavanja, od čega 13 osoba pod međunarodnom zaštitom ili koje su tražitelji s pravom na rad.

6.3. Jačanje kapaciteta dionika u integraciji i podizanje svijesti o migracijama

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske je u 2020. godini započeo provedbu projekta “**INCLuDE - Međuresorna**

suradnja u osnaživanju državljana trećih zemalja”. Cilj projekta je jačanje preduvjeta za socijalnu uključenost državljana trećih zemalja s naglaskom na osobe kojima je odobrena međunarodna zaštita u Republici Hrvatskoj putem unapređenja sustava razvoja i praćenja nacionalnih politika integracije; jačanja međuresorne suradnje dionika u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave; senzibilizacije ključnih dionika, uključujući i opću populaciju, na integraciju osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita.

Projekt uključuje istraživačke aktivnosti, edukacijske aktivnosti, aktivnosti jačanja svijesti o izazovima integracije, koordinacijske aktivnosti, javna događanja u vidu okruglih stolova te konferencija – međunarodnih i domaćih, studijska putovanja u Grčku i Portugal te publikacijske aktivnosti. Provedba svih aktivnosti temelji se na jačanju međuresorne suradnje među dionicima sustava integracije na svim razinama. Korisnici, odnosno ciljane skupine koje će biti obuhvaćene projektnim aktivnostima su tijela državne uprave, tijela regionalne i lokalne samouprave, javne ustanove, organizacije civilnog društva, članovi akademske zajednice, građanske inicijative, osobe kojima je potrebna i/ili odobrena međunarodna zaštita, djeca i mladi te opća populacija. Lokacije provedbe su sjeverozapadna, središnja i istočna Hrvatska. Predviđeno trajanje projekta je 36 mjeseci, a provedbena će faza trajati do prosinca 2022. godine. Početna konferencija projekta je održana 26. veljače 2020. godine. U sklopu projekta imenovani također su koordinatori integracije na lokalnoj razini s ciljem formalizacije suradnje nacionalne i lokalne

razine kroz uspostavu jedne koordinacijske točke.

Vezano uz provedbu aktivnosti projekta, u 2020. godini su bila provedena dva istraživanja koja su se nastavila i dalje provoditi i tijekom 2021. godine. Prvo istraživanje uključuje analizu medijskog sadržaja u izvještavanju o migrantima s naglaskom na osobe kojima je odobrena međunarodna zaštita s krajnjim ciljem utvrđivanja uloge medija u integraciji, dok je svrha drugog istraživanja prikupljanje podataka o socijalnoj uključenosti osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita.

Tijekom 2020. godine u okviru projekta razvijeno je više obrazovnih modela namijenjenih edukaciji dionika u procesu integracije. Izrađen je obrazovni model za edukacije namijenjene državljanima trećih zemalja, koji uključuju teme integracijskih politika i sustava zaštite ljudskih prava u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji, upoznavanje sa sustavom prikupljanja podataka i dokumentiranja kršenja ljudskih prava, zagovaranju ljudskih prava i neposrednom djelovanju i participaciji. Svrha edukacije jest osnaživanje participativne uloge državljana trećih zemalja s naglaskom na osobe kojima je odobrena međunarodna zaštita za aktivno uključivanje u društvo.

Izrađen je i obrazovni model za edukacije namijenjene predstavnicima jedinica lokalne samouprave, a uključuje teme politika i najboljih praksi integracije državljana trećih zemalja na lokalnoj razini, korištenje sredstava iz fondova Europske unije za jačanje sustava integracije, suzbijanja diskriminacije te praćenje i

evaluacije provedbe integracijskih mjera. Svrha edukacije jest jačanje kapaciteta jedinica lokalne samouprave za integraciju državljana trećih zemalja na lokalnoj razini.

Nadalje, izrađen je obrazovni model za edukacije namijenjene stručnim djelatnicima u školama, a uključuje temu najboljih praksi integracije osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita, suzbijanje diskriminacije te moguća uloga i djelovanje odgojno-obrazovnih ustanova u poticanju socijalnog uključivanja državljana trećih zemalja. Cilj je ove edukacije pripremiti sudionike na osmišljavanje lokalnih akcija za socijalno uključivanje državljana trećih zemalja, s krajnjom svrhom provedbe lokalnih akcija.

U planu je i izrada obrazovnog modela za edukaciju za javne službenike i predstavnike organizacija civilnog društva u jedinicama lokalne samouprave.

Kroz projekt je osnovana i skupina **koordinatora integracije** na lokalnoj razini čiji je cilj formalizacija suradnje nacionalne i lokalne razine kroz uspostavu jedne koordinacijske točke te jačanje kapaciteta jedinica lokalne samouprave za integraciju državljana trećih zemalja na lokalnoj razini. U 2020. godini je održan prvi sastanak koordinatora integracije na lokalnoj razini.

Također, kroz 2020. godinu se putem projekta redovito održavala internetska stranica <https://integracijskapolitika.hr/> koja je izrađena sa svrhom praćenja provedbe integracijske politike u Republici Hrvatskoj.

Centar za kulturu dijaloga je u ožujku 2020. godine, u suradnji s Ministarstvom

unutarnjih poslova, započeo s provedbom projekta „**Novi susjedi – uključivanje osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom u hrvatsko društvo**“, sufinanciranog iz AMIF-a. Projektom se želi, između ostalog, senzibilizirati i jačati svijest dionika integracije poput javnih službenika/ca, medija i lokalnog stanovništva u zajednicama u kojima se nastanjuju azilanti i osobe pod supsidijarnom zaštitom. Planirano trajanje projekta je do kraja 2022. godine, a provodi se na području cijele Republike Hrvatske.

Senzibiliziranje dionika integracije se provodi kroz različite sportske, kulturne, umjetničke, obrazovne aktivnosti i susrete lokalnog stanovništva i osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom; kroz edukativni program za javne službenike u području obrazovanja i zdravstva, medijsku kampanju, trening za novinare i predstavnike medija.

Kroz projekt će se također izraditi evaluacijska studija o uspješnosti integracije i uključivanja osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom u hrvatsko društvo.

Hrvatski pravni centar je u 2020. godini, kao provedbeni partner i uz financijsku podršku UNHCR-a, provodio projekt „**Pravna podrška u sustavu azila**“. Unutar projekta je osnovana i Koordinacija za azil čiji je cilj razmjena informacija između svih aktera u sustavu azila. Na prvom sastanku Koordinacije, 4. ožujka 2020. godine, tema je bila pružanje socijalnih usluga osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita u Republici Hrvatskoj, a sudjelovalo je ukupno 28 predstavnika nevladinih organizacija, javnih i državnih tijela te odvjetnika.

Tijekom 2020. kroz projekt pripremala se i elektronička publikacija pod nazivom „Integracija izbjeglica u hrvatsko društvo: pravno uređenje i ostvarivanje u praksi“, koja će predstaviti okvir za integraciju izbjeglica u hrvatsko društvo, i detaljno obraditi prava i prepreke u ostvarivanju pojedinih prava u praksi s naglaskom na pravo na rad i pristup tržištu rada, pravo na priznavanje kvalifikacija, pravo na spajanje obitelji te pravo na besplatnu pravnu pomoć. Publikacija će biti namijenjena pravnicima i svim drugim stručnjacima koji se u svom radu bave pitanjima integracije.

Isusovačka služba za izbjeglice kontinuirano je provodila informativnu medijsku kampanju „Jučer stranci, Danas susjedi“ – kojom nastoji informirati i senzibilizirati javnost i društvu za suživot te potrebe i prava izbjeglica u Republici Hrvatskoj. Kampanja se provodi na društvenim mrežama, kroz javne nastupe i događanja, suradnju s medijima, s partnerima i dionicima u polju djelovanja s ciljem promicanja sektorske i međusektorske suradnje, zatim održavanjem interkulturalnih susreta za izbjeglice i lokalnu zajednicu, razne edukativne, umjetničke i druge aktivnosti. Između ostalog, Isusovačka služba za izbjeglice izdaje časopis „Staze“ kroz koji komunicira potrebe i prava izbjeglica.

Povodom Svjetskog dana izbjeglica i u sklopu događanja „7. Tjedni IZBJEGLICAMA!“, Isusovačka služba za izbjeglice održala je seriju webinarâ „#JučerStranciDanasSusjedi!“ s ciljem razmjene iskustva, znanja i najbolje prakse rada sudionika u području prihvata i

integracije izbjeglica. Webinar su se održali u razdoblju od 16. do 25. lipnja 2020. godine, na hrvatskom i engleskom jeziku.

Grad Sisak i Isusovačka služba za izbjeglice sudjeluju od siječnja 2020. godine u projektu „**EPIC - European Platform of Integrating Cities**“. Riječ je o trogodišnjem projektu u okviru AMIF-a koji se provodi i na području devet drugih država. Cilj projekta je razmjena znanja i najbolje prakse integracije migranata na razinama gradova, odnosno lokalne zajednice, u koju je uključen i grad Sisak.

6.4. Pružanje podrške i informacija državljanima trećih zemalja u procesu integracije u hrvatsko društvo

Unutar aktivnosti projekta „**Novi susjedi – uključivanje osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom u hrvatsko društvo**“, kojeg provodi Centar za kulturu dijaloga, želi se doprinijeti punoj integraciji osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom u hrvatsko društvo, kroz izravni rad s osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom. U radu s osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom sudjeluju voditelj/ica slučaja integracije i kulturni medijator/ica, a radi se sa svakom osobom pojedinačno prema individualnom planu integracije koji se kreira kroz projekt. Osobama se pruža pomoć u administrativnim koracima integracije, te u ostvarivanju političko-pravne, društveno-ekonomske i kulturno-religijske integracije.

U okviru aktivnosti financiranih od strane UNHCR-a kroz projekt „**Podrška**

integraciji osoba pod međunarodnom zaštitom i prevencija ksenofobije“, Hrvatski Crveni križ je pružao savjetovanje osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom u Integracijskoj kući Hrvatskog Crvenog križa. Zbog pandemije bolesti COVID-19 od ožujka 2020. godine ograničeni su dolasci u Integracijsku kuću, već se savjetovanje odvijalo uglavnom putem telefona i elektroničke pošte. Najzastupljeniji oblici asistencija bili su pomoć prilikom rješavanja administrativnih pitanja i pristupa pravima, pružanje psihosocijalne podrške te zdravstvene asistencije vezane uz odabir liječnika i naručivanja na specijalističke liječničke preglede.

U okviru projekta „**Pravna podrška u sustavu azila**“ kojeg provodi Hrvatski pravni centar, projektnim aktivnostima obuhvaćene su i osobe s odobrenom međunarodnom zaštitom kojima se pružaju pravne informacije i pravna savjetovanja. Uslijed pandemije bolesti COVID-19, došlo je do promjena u načinu izvođenja pojedinih aktivnosti koje su u pravilu održavane putem telefona, mobilnih aplikacija i elektroničke pošte.

U okviru navedenog projekta i aktivnostima povodom Svjetskog dana izbjeglica 2020. godine, Hrvatski pravni centar je pripremio devet instruktivnih video materijala pod nazivom „I ti imaš pravo na...“ u kojima su pravnice i pravnici Hrvatskog pravnog centra izložili određena prava zajamčena osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita i načine ostvarivanja tog prava u praksi. Video materijali su prevedeni na engleski jezik, arapski i farski jezik. Nastavno na izradu video

materijala, pripremljeni su i pisani materijali o navedenim pravima koji su uvršteni u brošuru „Iako si izbjeglica, imaš pravo na...“ pripremljenu u elektronskom obliku, a koja je osim na hrvatskom dostupna i na engleskom jeziku, a u pripremi je prijevod na farski i arapski jezik.

Dana 1. svibnja 2020. godine Projekt građanskih prava Sisak je potpisao projekt pod nazivom „**Pružanje potpore osobama pod međunarodnom zaštitom za njihovo uključivanje u život lokalne zajednice i tržište rada**“ financiran od strane Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Unutar projekta osigurava se stalna podrška za 20 obitelji s ukupno 100 članova - osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom u Sisku i Karlovcu u ostvarenju njihovih statusnih i drugih prava, pruža se pravna pomoć kroz direktne posjete korisnicima, njihovim dolaskom u ured PGP-u Sisku i Karlovcu te besplatnim pravnim telefonom. Također, tijekom 2020. godine održana je i radionica „Razumijevanje sustava javnog zdravstva i zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj“.

Projekt građanskih prava Sisak je u 2020. godini osmislio i napravio kratku brošuru/edukacijski materijal o pravima i obavezama osoba pod međunarodnom zaštitom u području obrazovanja, rada i zapošljavanja, socijalnih prava i sl. Brošura će se prevesti na arapski i zatim tiskati i distribuirati na terenu i u uredima PGP-a Sisak.

Isusovačka služba za izbjeglice putem svog Centra za integraciju izbjeglica „SOL,“ otvorenog početkom 2018. godine,

kontinuirano je i tijekom 2020. godine pružala psihosocijalnu podršku, savjetovanja, edukacije, partnerske sastanke, interkulturalne susrete s lokalnom zajednicom. Sukladno epidemiološkim mjerama, Centar je djelovao u smanjenom opsegu kroz prvi dio 2020. godine, te ponovno od listopada/studenog 2020. godine, a usluge su pružane online i putem mobilnih uređaja.

U sklopu aktivnosti koje je Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske provodio unutar projekta „**INCLuDE - Međuresorna suradnja u osnaživanju državljana trećih zemalja**“ u 2020. godini, ažuriran je sadržaj platforme Dunavski kompas na hrvatskom i engleskom, te je sadržaj preveden na arapski, farski i urdu. Dunavski kompas je internetska platforma koja sadrži osnovne informacije o pravima i obvezama državljana trećih zemalja na područjima boravka, rada, učenja jezika, obrazovanja, svakodnevnog života i zdravlja.

6.5. Socijalna integracija i integracija na tržište rada državljana trećih zemalja

Novi dvogodišnji projekt „**Izgradnja sustavne i sveobuhvatne podrške osobama pod međunarodnom zaštitom razvojem uključivih socijalnih usluga**“ započeo je s provedbom 15. svibnja 2020. godine. Nositelj projekta je Hrvatski Crveni križ, a partneri na projektu su Hrvatski zavod za zapošljavanje te Gradsko društvo Crvenog križa Karlovac i Sisak. Projekt se financira iz ESF-a. Aktivnosti projekta su usmjerene na individualni i grupni rad s korisnicima, radionice i edukacije namijenjene

korisnicima, ali i volonterima i djelatnicima uključenima u rad s korisnicima međunarodne zaštite. Obzirom da je u projektu naglasak stavljen na zapošljavanje, teme radionica za korisnike su sociokulturna orijentacija, radna kultura u Hrvatskoj, osnaživanje osoba za uključivanje u lokalnu zajednicu. Također se planiraju sastanci s poslodavcima u svrhu povezivanja korisnika i poslodavaca s ciljem njihovog zapošljavanja.

Projektne aktivnosti provedene tijekom 2020. godine uključivale su, između ostalog, prvi koordinacijski sastanak, radne sastanke s drugim nadležnim institucijama i organizacijama koje rade na području integracije, individualne aktivnosti sa 131 korisnikom (procjena potreba, obilazak mobilnih timova, podrška obiteljima s djecom, podjela humanitarne pomoći), dva sastanka s poslodavcima i korisnicima međunarodne zaštite u svrhu njihovog zapošljavanja. U suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje održana je edukacija za stručne djelatnike dječjih vrtića, između ostalog i na temu „Migracije i integracija osoba pod međunarodnom zaštitom“.

Isusovačka služba za izbjeglice provodila je zajedno s Pučkim otvorenim učilištem Zagreb do 28. rujna 2020. godine projekt „**TrAZILica – socijalna inkluzija i jačanje konkurentnosti azilanata na tržištu rada u RH**“, sufinanciran iz ESF-a putem javnog poziva Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Projektom se pružala podrška edukaciji i integraciji na tržište rada osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom.

Tijekom 2020. godine provodio se i projekt „**Edukacijom do bolje integracije azilanata**“ sufinanciran iz ESF-a putem javnog poziva Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Inicijativa za engleski jezik i kulturu uz partnere Isusovačku službu za izbjeglice i Obrtničko učilište provodi projekt od listopada 2019. godine, a njegovo predviđeno trajanje je do listopada 2021. godine. Cilj projekta je povećanje zapošljivosti azilanata kroz provedbu programa jezične i kulturološke integracije, individualno mentorstvo i provedbu programa stručne osposobljenosti za jednostavna zanimanja u sektoru turizma i ugostiteljstva u kojem postoji nedostatak radne snage. U projektne aktivnosti je planirano uključiti 40 nezaposlenih azilanata, a do sada su održani tečajevi hrvatskog jezika i određeni programi osposobljavanja.

Tijekom 2020. godine provodio se također projekt Rehabilitacijskog centra za stres i traumu „**Vještine za budućnost - poticanje integracije žena i djece pod međunarodnom zaštitom kroz stjecanje digitalnih i STEM kompetencija**“. Projekt je financiran iz Poziva Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, a cilj je unaprijediti informatičke i komunikacijske vještine te povećati zapošljivost 15 žena s odobrenom međunarodnom zaštitom na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije, unaprijediti STEM vještine u području osnovnog programiranja kod najmanje deset djece predškolskog uzrasta s odobrenom međunarodnom zaštitom, senzibilizirati najmanje deset poslodavaca za zapošljavanje žena s odobrenom međunarodnom zaštitom. Tijekom 2020. godine održane su predviđene

radionice s djecom predškolske dobi, održano je više radionica na temu informacijsko komunikacijskih tehnologija i komunikacijskih i prezentacijskih vještina, a dio korisnika projekta je zaposlen.

Rehabilitacijski centar za stres i traumu provodio je zajedno s Centrom za socijalnu skrb Zagreb od rujna 2018. godine do rujna 2020. godine i projekt „**MENTOintegRacija: Mentorstvo u socijalnoj i radnoj integraciji azilanata**“, sufinanciran iz Europskog socijalnog fonda putem javnog poziva Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Cilj projekta bio je poboljšati socijalnu integraciju i integraciju na tržište rada azilanata i migranata razvojem ciljanih programa unapređenja vještina te specifičnog mentorskog pristupa u cilju povećanja održivog zapošljavanja i smanjenja ovisnosti o socijalnim naknadama.

Unutar projekta „**Pružanje potpore osobama pod međunarodnom zaštitom za njihovo uključivanje u život lokalne zajednice i tržište rada**“ kojeg provodi Projekt građanskih prava Sisak, pomaže se i njihovom lakšem pristupu tržištu rada. Kroz 2020. godinu, održane su radionice „Osnove informatičke pismenosti za razvoj komunikacijskih vještina za lakši pristup tržištu rada“ i „Mogućnosti za zapošljavanje u poljoprivredi“.

Hrvatska udruga poslodavaca i Isusovačka služba za izbjeglice sklopili su krajem studenog 2020. godine sporazum o suradnji kojim će se pružiti institucionalna podrška integracijskom procesu državljana trećih zemalja u hrvatsko društvo i omogućiti

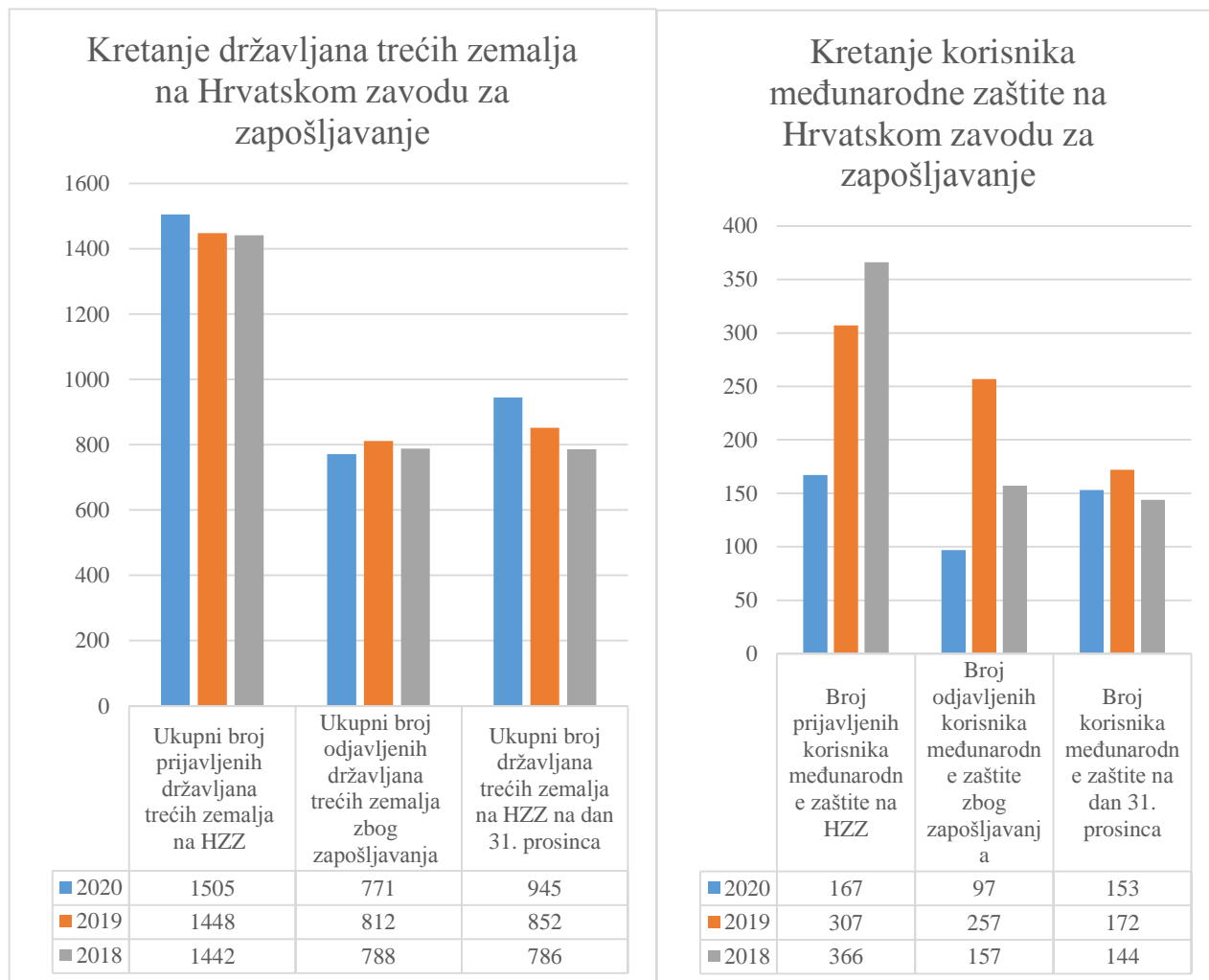
njihovo lakše zapošljavanje, odnosno olakšati ulazak u tržište rada.

6.5.1. Statistički pregled podataka o državljanima trećih zemalja pri Hrvatskom zavodu zapošljavanje

Na dan 31. prosinca 2020. godine u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje bila su prijavljena ukupno 945 državljana trećih zemalja, od toga 153 osobe pod međunarodnom zaštitom. U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2020. godine zabilježeno je 1 505 prijava državljana trećih zemalja u evidenciju nezaposlenih Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, od čega 167 prijava osoba pod međunarodnom zaštitom. U istom razdoblju iz evidencije nezaposlenih Hrvatskog zavoda za zapošljavanje zbog zapošljavanja je odjavljeno 771 državljana trećih zemalja, od čega 97 osoba pod međunarodnom zaštitom. Usporedbu s godinama ranije moguće je vidjeti na grafikonu 7.

6.6. Mjere integracije osoba preseljenih kroz programe Europske unije za preseljenje

Iako zbog izvanrednog stanja na području Republike Hrvatske nije došlo do preseljenja državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva, tijekom 2020. godine razvijena je mobilna aplikacija u sklopu projekta „**Uspostava mehanizama preseljenja**“ kojeg provodi Ministarstvo unutarnjih poslova u okviru AMIF-a. Riječ je o aplikaciji dostupnoj na hrvatskom, engleskom, arapskom i kurdskom-kurmanji jeziku, a sadržava praktične informacije

Grafikon 7- Statistički pregled podataka o državljanima trećih zemalja pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje

namijenjene osobama iz programa preseljenja. Isto tako u okviru projekta kreiran je video materijal u kratkom informativnom sadržaju namijenjen demonstriranju procesa integracije u Republici Hrvatskoj u sklopu programa preseljenja. Oba medija su namijenjeni svim izabranim osobama - odnosno državljanima trećih zemalja ili osobama bez državljanstva, a njihova svrha je upoznati preseljene osobe s Programom preseljenja, integracijskim postupkom i drugim aspektima života u Republici Hrvatskoj.

U travnju 2020. završen je dvogodišnji projekt „**ARCI - Aktivnosti Crvenog križa za integraciju preseljenih i premještenih izbjeglica**“. Cilj ARCI projekta bio je unapređenje i poticanje procesa integracije osoba koje dolaze u Republiku Hrvatsku prema programu preseljenja i premještanja. Nositelj projekta bila je Međunarodna federacija društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, a provodio se u suradnji s Hrvatskim Crvenim križem, Bugarskim Crvenim križem i Njemačkim Crvenim križem.

Isusovačka služba za izbjeglice je tijekom 2020. godine, na temelju sporazuma s Ministarstvom unutarnjih poslova iz 2018. godine i dodataka sporazuma, nastavila provoditi projekt „**Integracija osoba pod međunarodnom zaštitom preseljenih iz Turske te integracija i zbrinjavanje osoba po osnovi drugih oblika solidarnosti s državama članicama Europske unije**“. Projekt je završio 31. listopada 2020. godine, a aktivnosti su obuhvaćale potporu korisnika projekta u ranoj integraciji, komunikaciji s institucijama, lokalnoj zajednici. Sva djeca obuhvaćena projektom upisana su u osnovnu školu, korisnici programa prošli su tečaj hrvatskoj jezika i prekvalifikacije, te su neki od njih zaposleni. Osim toga, Isusovačka služba za izbjeglice je također održala edukativne susrete u nekoliko gradova u Republici Hrvatskoj s ciljem dijeljenja iskustva i prakse te senzibiliziranja, informiranja i educiranja lokalnih medija i lokalne zajednice o integraciji izbjeglica. Uz predavanja, Isusovačka služba za izbjeglice je organizirala interkulturalna događanja u svrhu druženja i umrežavanja izbjeglica preseljenih iz Turske s lokalnom zajednicom i volonterima.

6.7. Mjere integracije hrvatske dijaspore

6.7.1. Mjere integracije u inozemstvu

Kako bi se pripadnicima hrvatske dijaspore omogućilo da dobiju jezičnu izobrazbu prije povratka u Hrvatsku, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske u suradnji sa Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, nudio je besplatne online tečajeve hrvatskog jezika

A1.HR i A2.HR. U prosincu 2020. godine bilo je više od 7 400 korisnika razine A1 iz 116 država i 740 korisnika razine A2 iz 60 država. Internetski korisnici u SAD-u, Australiji, Kanadi, Brazilu, Čileu i Argentini bili su među najzastupljenijim korisnicima.

Ujedno, Ured dobrodošlice, kao samostalna organizacijska jedinica unutar Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske pružao je informacije i potporu zainteresiranim povratnicima i potomcima hrvatskih iseljenika u svrhu planiranja njihova povratka/useljenja u Hrvatsku.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske je u 2020. godini kontinuirano provodio i druge integracijske programe: Program potpore hrvatskim zajednicama u iseljeništvu i Program financiranja posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

6.7.2. Integracijske mjere u Republici Hrvatskoj

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske financijski i operativno podržava one organizacije u dijaspori i nevladine organizacije u Hrvatskoj, koje dijaspori i povratnicima pružaju potporu i u povezivanju s lokalnim hrvatskim zajednicama i vlastima kako bi se svakodnevno olakšalo njihovo integriranje u Hrvatsku.

Ured je financijski podržao projekt „**SIDRO – podrška Strancima u Integraciji u hrvatsko DRuštvo**“ koji je uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske proveden od strane

Isusovačke službe za izbjeglice u razdoblju od listopada do kraja prosinca 2020. godine. Od studenog do kraja prosinca održana su četiri online informativna susreta za useljenike iz hrvatskog iseljništva na engleskom i španjolskom jeziku na temu: *Croatian Employment Service and working in Croatia, How to get a Job in Croatia, The rights and responsibilities of workers in the context of citizens and foreigners i New law on foreigners – changes in terms of obtaining residence and work permits.*

Putem video susreta održana je i konferencija "MEETING G2.6" namijenjena umrežavanju poslovnih ljudi hrvatskog podrijetla iz cijelog svijeta koja se između ostaloga fokusirala na teme ulaganja u Hrvatsku, a tako i izvoz hrvatskih proizvoda. Konferencija je tijekom dva dana uključivala govornike iz brojnih država (Velike Britanije, Švicarske, Austrije, Njemačke, Australije, Južne Koreje, Sjedinjenih Američkih Država, Argentine, Poljske, Latvije, Izraela, Irske i dr.), državnih institucija i predstavnika uspješnih hrvatskih tvrtki.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske je uspješno provodio i integracijske programe kao što su Program učenja hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj, projekt - Posebna upisna kvota za pripadnike hrvatske nacionalne manjine i hrvatskog iseljništva, Program stipendiranja pripadnika hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske i Program potpore u integraciji putem Ureda dobrodošlice. Obrazovni program *The Domovina Birthright Program* namijenjen mladim odraslim osobama hrvatskog podrijetla u dobi od 18 do 30 godina koje žele upoznati Republiku

Hrvatsku, povezati se s hrvatskim identitetom i upoznati druge mlade hrvatske ljude, po prvi put je pokrenut 2019. godine, a zbog ograničenja u putovanju i epidemioloških mjera produžen je na 2021. godinu. Program učenja hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj koji se provodi putem dodijeljenih stipendija za učenje hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj i dodijeljenih stipendija za internetsko učenje hrvatskog jezika, postigao je visoku polaznost među mlađim dobnim skupinama (18 do 40 godina). Stoga je Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske od akademske godine 2019./2020. povećao broj dodijeljenih stipendija za akademsku godinu na ukupno 250 stipendija. Polaznici programa pohađaju jedan ili više semestralnih tečaja hrvatskoga jezika na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku ili pohađaju Hrvatski internetski tečaj HiT-1.

Za ciljane i zainteresirane skupine iz hrvatskog iseljništva kao što su stipendisti Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i povratnici iz država s određenim posebnostima, organizirana su posebna događanja, informativna savjetovanja te tematski susreti.

Nova mjera aktivne politike zapošljavanja - osposobljavanje na radnom mjestu hrvatskih povratnika iz iseljništva, koja je razvijena u 2019. godini, dodatno je unaprijeđena u 2020. godini. Tijekom 2020. godine dvije osobe su koristile navedenu mjeru.

Novim Zakonom o strancima koji je na snazi od 1. siječnja 2021. godine, po prvi puta se propisuje reguliranje privremenog

boravka zbog humanitarnih razloga pripadnicima hrvatskog naroda sa stranim državljanstvom ili bez državljanstva koji imaju potvrdu Središnjeg državnog Ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, i koji sa takvim odobrenim boravkom imaju pristup tržištu rada bez potrebe ishođenja dozvole za boravak i rad, pravo na pohađanje tečaja, strukovne izobrazbe, obrazovanja i studiranja. Također, navedenim je Zakonom propisana odredba koja na povoljniji način omogućuje stjecanje stalnog boravka pripadnicima hrvatskog naroda sa stranim državljanstvom ili bez državljanstva i za koje je utvrđeno da su se vratili s namjerom trajnog življenja u Republici Hrvatskoj, a da do dana podnošenja zahtjeva imaju neprekidno tri godine odobren privremeni boravak.

Nakon odobrenja stalnog boravka i evidentiranja prebivališta u Republici Hrvatskoj, osobe ostvaruju pravo na rad i samozapošljavanje, stručno usavršavanje, obrazovanje i studentske stipendije, socijalnu skrb, doplatu za djecu, porezne olakšice, pristupu tržišta roba i usluga.

7. DRŽAVLJANSTVO I BEZDRŽAVLJANSTVO

7.1. Stjecanje državljanstva - zakonodavne izmjene

Dana 1. siječnja 2020. godine na snagu je stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu (Narodne novine, broj 102/19)¹⁷ koji je donesen je na sjednici Hrvatskog sabora 18. listopada 2019. godine. Izmjene Zakona obuhvaćaju povećanje dobne granice s 18 godina na 21 godinu prilikom stjecanja državljanstva podrijetlom, pružajući mogućnost mladim osobama da samostalno podnesu prijavu za upis u knjigu državljana. Isto tako, došlo je do izmjene Zakona prilikom redovitog načina stjecanja hrvatskog državljanstva te se više ne uvjetuje poslovna sposobnost osobe.

Neke od značajnijih izmjena uključuju također izostanak generacijskog ograničenja za stjecanje hrvatskog državljanstva za potomke iseljenika te se ta kategorija stranaca oslobađa obveze udovoljavanja pretpostavci poznavanja hrvatskog jezika i latiničnog pisma, hrvatske kulture i društvenog uređenja. Precizira se pojam iseljenika, pojednostavljuje izvođenje dokaza za pripadnike hrvatskoga naroda te omogućuje stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem za maloljetnu djecu čiji je jedan od roditelja stekao hrvatsko državljanstvo kao iseljenik ili potomak iseljenika iz Republike Hrvatske (članak 11., stavak 1.

Zakona) ili kao pripadnik hrvatskog naroda (članak 16. Zakona).

Izmjenama i dopunama Zakona, odnosno olakšavanjem uvjeta za stjecanje hrvatskog državljanstva pripadnika hrvatskog naroda u inozemstvu i hrvatskog iseljništva nastojalo se pristupiti rješavanju demografskih pitanja i poticati useljavanje u Republiku Hrvatsku.

7.2. Bezdržavljanstvo

Nevladina organizacija Projekt građanskih prava Sisak, kao implementacijski partner UNHCR-a, kontinuirano pruža besplatnu pravnu pomoć osobama bez državljanstva i onima u riziku od gubitka državljanstva na području cijele Republike Hrvatske putem glavnog ureda udruge u Sisku te svojih kontakt točki.

Neke od aktivnosti Projekta građanskih prava Sisak uključuju rad u okviru Koordinacije za bezdržavljanstvo koju je Projekt građanskih prava Sisak osnovao 2019. godine s ciljem identificiranja i sveobuhvatnog rješavanja problematike bezdržavljanstva u Republici Hrvatskoj. Koordinacija okuplja razne dionike: UNHCR, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ured pučke pravobraniteljice, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, centre za socijalnu skrb, Hrvatski Crveni križ, Hrvatski zavod za zapošljavanje i Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Drugi

¹⁷ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_10_102_2050.html

sastanak Koordinacije za bezdržavljanstvo održan je 23. listopada 2020. godine putem online platforme kojemu su prisustvovali svi članovi Koordinacije uz gostovanje Europske mreže za bezdržavljanstvo. Između ostalog, zaključeno je kako će se nastaviti raditi na rješavanju problematike utvrđivanja identiteta državljana trećih zemalja, s naglaskom na Srbiju i Bosnu i Hercegovinu.

Također, Projekt građanskih prava Sisak je tijekom 2020. godine zajedno s Informativnim pravnim centrom Slavonski brod sudjelovao u izradi dokumenta „Indeks bezdržavljanstva“ (*Stateless Indeks*) u okviru Europske mreže za bezdržavljanstvo. „Indeks bezdržavljanstva“ pokazuje kako pojedina zemlja štiti osobe bez državljanstva i što radi na prevenciji i suzbijanju novih slučajeva. U planu je objava „Indeksa“ tijekom 2021. godine u kojemu će među drugim europskim državama biti uključena i Republika Hrvatska.

8. GRANICE, VIZA I SCHENGEN

8.1. Nadzor granice tijekom pandemije bolesti COVID-19

Radi zaštite pučanstva Republike Hrvatske od bolesti COVID-19, Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske donio je tijekom 2020. godine više odluka o ograničavanju kretanja preko graničnih prijelaza Republike Hrvatske te izmjena i dopuna odluka. Dana 19. ožujka 2020. godine donesena je prva Odluka o privremenoj zabrani prelaska preko graničnih prijelaza Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 32/20)¹⁸.

Republika Hrvatska se pri donošenju odluka, a vezano uz zatvaranje vanjskih granica prema trećim zemljama, vodila dokumentima Europske komisije i Vijeća Europske unije. Tako je dana 16. ožujka 2020. godine Europska komisija usvojila Komunikaciju o privremenom ograničenju neobveznih putovanja u EU čime je predložila Europskom Vijeću usvajanje koordinirane odluke o zatvaranju vanjskih granica. Dogovor je u Europskom vijeću donesen sljedećeg dana (Zaključci Predsjednika Europskog vijeća nakon videokonferencije s članovima i članicama Europskog vijeća o COVID-19, 164/20). Komisija je 8. travnja, 8. svibnja i 11. lipnja 2020. donijela daljnje komunikacije u kojima je preporučila produljenje ograničenja tzv. neobveznih putovanja do 30. lipnja 2020. godine. Nadalje, dana 30. lipnja 2020. godine donesene su Preporuke Vijeća (EU) 2020/912

o privremenom ograničenju neobveznih putovanja u EU i mogućem ukidanju takvog ograničenja.

Prethodno navedenim dokumentima Europske komisije, odnosno Vijeća utvrđene su kategorije tzv. nužnih/neophodnih putovanja (essential travels), odnosno posebne kategorije putnika koji putuju zbog nužne funkcije ili potrebe. Sukladno navedenom, Republika Hrvatska je predviđala kategorije osoba - državljana trećih zemalja, koje su bile izuzete od privremene zabrane prelaska granice.

Tako su odlukom od 19. ožujka 2020. godine, od opće zabrane prelaska granice bili izuzeti zdravstveni djelatnici, zdravstveni istraživači i suradnici, stručnjaci za skrb o starijima, osobe koje zahtijevaju hitno medicinsko liječenje, prekogranični radnici, prijevoznici robe i drugo prometno osoblje, diplomati, vojno i policijsko osoblje, osoblje civilne zaštite, osoblje međunarodnih organizacija te putnici u tranzitu. Kategorije osoba – državljana trećih zemalja koji su bili izuzeti od odluke su nadopunjavane i mijenjane tijekom 2020. godine te su tako dana 9. svibnja 2020. godine, izmjenama i dopunama Odluke (Narodne novine, broj 56/20)¹⁹, od odluke izuzete i osobe koje putuju zbog neodgodivih osobnih razloga. Dana 30. lipnja 2020. godine Odlukom o privremenoj zabrani prelaska preko graničnih prijelaza Republike Hrvatske (Narodne

¹⁸ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_03_32_714.html

¹⁹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_05_56_1133.html

novine, broj 74/20)²⁰ dodaje se kategorija osoba koje putuju zbog turističkih ili drugih poslovnih razloga ili koje imaju drugi gospodarski interes, te se također kao izuzetak odluke dodaje i kategorija osoba koje putuju zbog školovanja. Odlukom o privremenoj zabrani i ograničavanju prelaska preko graničnih prijelaza Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 132/20)²¹ od 30. studenog 2020. godine dodaje se i kategorija pomoraca.

Osim tih izuzetaka, a vezano uz državljane trećih zemalja, izmjenama i dopunama Odluke od 9. svibnja 2020. godine propisano je da u Republiku Hrvatsku mogu ući članovi obitelji državljana drugih država članica i schengenskog prostora te državljani trećih zemalja s pravom boravka u Europskoj uniji, ali kada postoje poslovni razlozi ili drugi gospodarski interes.

Dopunom Odluke od 24. lipnja 2020. godine (Narodne novine, broj 73/20)²², Republika Hrvatska je omogućila ulazak za osobe koje dolaze iz Bosne i Hercegovine, Kosova, Republike Srbije i Sjeverne Makedonije uz obvezu boravka u samoizolaciji u trajanju od 14 dana od dana ulaska u Republiku Hrvatsku, neovisno o razlogu dolaska ili o tome imaju li boravište u Europskoj uniji. Navedeno je vrijedilo do nove odluke od 30. lipnja 2020. godine.

Odlukom od 30. lipnja 2020. godine državljani trećih zemalja koji su članovi obitelji državljana drugih država članica i

schengenskog prostora te državljani trećih zemalja s pravom boravka u Europskoj uniji mogu ući u Republiku Hrvatsku bez potrebe da postoji neki gospodarski interes.

Zadnjom odlukom u 2020. godini, onom od 30. studenog 2020. godine, sukladno Preporukama Vijeća (EU) 2020/1475 od 13. listopada 2020. o koordiniranom pristupu ograničavanju slobodnog kretanja kao odgovor na pandemiju bolesti COVID-19, dodatno je propisano je da se zabrana prekograničnog kretanja ne odnosi na osobe koje dolaze neposredno iz država i/ili regija država članica Unije ili država schengenskog prostora koje su na zelenoj listi Europskog centra za kontrolu i prevenciju bolesti (ECDC). Na temelju Preporuka Vijeća uspostavljen je sustav semafora gdje se zelenom, narančastom, crvenom i sivom bojom označavaju regije, ovisno o stopi prijavljenih slučajeva i stopi pozitivnih testova.

Osobama koji ne dolaze iz država/regija na zelenoj listi ECDC-a već iz neke druge države/regije Europske unije ili schengenskog prostora, državljani trećih zemalja koji su članovi obitelji državljana drugih država članica i schengenskog prostora te državljani trećih zemalja s pravom boravka u Europskoj uniji koji dolaze iz treće zemlje, mogu ući u Republiku Hrvatsku uz uvjet predočenja negativnog PCR testa koji nije stariji od 48 sati ili PCR testiranjem po dolasku u Hrvatsku i samoizolacijom do

²⁰ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_06_74_1439.html

²¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_11_132_2510.html

²² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_06_73_1420.html

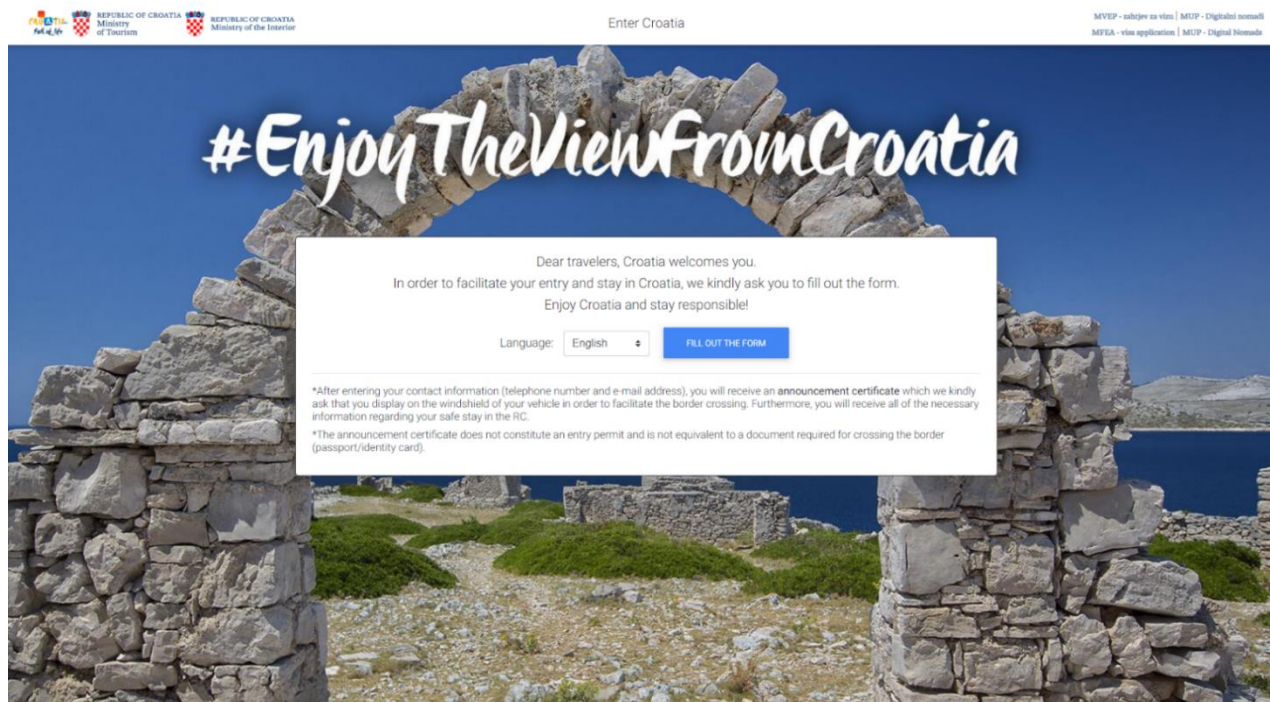
negativnog nalaza. Iznimno, za njih se neće zahtijevati ti epidemiološki uvjeti ukoliko su primjerice: zdravstveni radnici, pogranični radnici, osoblje u prometnom sektoru, diplomati, osoblje međunarodnih organizacija, vojno i policijsko osoblje, humanitarni djelatnici i osoblje civilne zaštite, putnici u tranzitu, osobe koje putuju radi školovanja.

Također, omogućen je ulazak u Republiku Hrvatsku bez negativnog PCR testa osobama (neovisno o državljanstvu) koje dolaze neposredno iz zemalja koje su navedene u Prilogu I. Preporuke Vijeća (EU) 2020/912 o privremenom ograničenju neobveznih putovanja u EU i mogućem ukidanju takvog ograničenja, sukladno važećim izmjenama navedenog Priloga.

Među ostalim kategorijama državljana trećih zemalja kojima je dozvoljen ulazak u Republiku Hrvatsku, potrebno je

predočenje negativnog PCR testa koji nije stariji od 48 sati ili PCR testiranje po dolasku u Republiku Hrvatsku i samoizolacija do prispjeća negativnog nalaza ukoliko je riječ o pomorcima i osobama koje putuju zbog neodgovornih osobnih/obiteljskih razloga, poslovnih razloga ili koje imaju drugi gospodarski interes. Ostalim iznimkama (primjerice zdravstvenim radnicima, prekograničnim radnicima, prometnom osoblju, diplomatima, vojnom i policijskom osoblju, putnicima u tranzitu, osobama koje putuju radi školovanja) je omogućen ulazak u Republiku Hrvatsku bez tih uvjeta.

Sve osobe koje prelaze državnu granicu bile su dužne pridržavati se uputa i mjera koje je donosio Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Od lipnja 2020. godine preporučuje se upotreba aplikacije <https://entercroatia.mup.hr/> za najavu ulaska u Republiku Hrvatsku (Slika 7).

Slika 7 – Prikaz naslovnog sučelja web aplikacije „Enter Croatia“ - <https://entercroatia.mup.hr/>

8.2. Poboljšanje učinkovitosti nadzora vanjskih granica

Republika Hrvatska nastavila je u 2020. godini ulagati u kapacitete granične policije kao što je opremanje graničnih prijelaza, tehničku opremljenost, edukaciju i sl. kako bi učinkovito nadzirala vanjsku granicu. Pri tome se, osim nacionalnim, koristi i sredstvima AMIF-a te sredstvima ISF-a. Osim toga, ažuriran je strateški okvir za nadzor vanjske granice, te je također u 2020. godini donesena nova Uputa za izradu analize rizika u graničnoj policiji koja je stupila na snagu 1. studenog 2020. godine. Nova uputa izrađena je u skladu s potrebama učinkovitog nadzora državne granice i u cilju daljnjeg razvoja sustava analize rizika. Glavne izmjene se odnose na uvođenje novih analitičkih dokumenata te jačanje suradnje svih ustrojstvenih jedinica Ministarstva unutarnjih poslova na području sustava analize rizika.

8.2.1. Strateški okvir

Nadzor granice vrši se na temelju planova za pojačani nadzor državne granice. U svrhu kvalitetnijeg nadzora državne granice, u studenom 2020. godine ažuriran je **Jedinstveni plan pojačanog nadzora vanjske kopnene granice Republike Hrvatske u cilju suzbijanja nezakonitih migracija (prema Republici Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori)**. Također, **Koncept zaštite kopnene granice Republike Hrvatske**, strateški dokument hrvatske granične policije, ažuriran je u rujnu 2020. godine.

Oba dokumenta su izrađena sukladno europskim standardima u cilju pravovremenog planiranja i poduzimanja zajedničkih mjera i radnji za suzbijanje krijumčarenja osoba i nezakonitih migracija.

8.2.2. Tehničko opremanje u svrhu nadzora vanjskih granica

U svrhu granične kontrole, u 2020. godini nabavljeno je 12 detektora otkucaja srca (Slika 8) koji su postavljeni na graničnim prijelazima na vanjskoj granici. Korištenje tih uređaja značajno je povećalo broj otkrivenih pokušaja ilegalnih prijelaza granice na graničnim prijelazima. Kako bi se povećala učinkovitost otkrivanja krivotvorenih dokumenata, baza specimena putnih isprava na uređajima za provjeru putnih isprava redovito se nadograđivala.

U 2020. godini nabavljena je sljedeća oprema za zaštitu državne granice: tri bespilotne letjelice srednjeg dometa (40 km), dvije bespilotne letjelice velikog dometa (80 km) i 500 kamera malog dometa za detekciju pokreta. Za svu opremu provedene su obuke policijskih službenika. Kroz projekt „Uspostava perimetarske zaštite na vanjskoj granici EU“ nabavljeno je i 100 dan/noć kamera. Osim tehničke opreme, za zaštitu državne granice nabavljeno je 50 pasa.

Također je tijekom 2020. godine kroz ISF nabavljena oprema čija se isporuka očekuje u 2021. godini: osam stacionarnih sustava termalnih kamera velikog dometa, osam mobilnih termalnih kamera s terenskim vozilima, 84 IC uređaja, 505 tetra veza i 70 specijaliziranih vozila.

Donirana je i oprema od strane policije Savezne Republike Njemačke s kojom hrvatska granična policija dugi niz godina održava dobre odnose: 10 ručnih termovizijskih kamera, 10 terenskih vozila, 10 kombi vozila i dva mobilna ANPR uređaja.

Tijekom 2020. godine ulagalo se i u informacijske sustave za potrebe granične policije kroz sredstva ISF-a. Između ostalog, dana 17. veljače 2020. godine donesena je Odluka o dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekta „Unaprjeđenje i održavanje rada SIS II sustava“ čija je svrha nadogradnja Schengenskog informacijskog sustava u Republici Hrvatskoj (N.SISI II) i nacionalnih aplikacija koje koriste SIS II.

Zbog nadogradnje SIS II sustava dodatnim funkcionalnostima, te osnaživanja sustava granične kontrole prema Schengenskim standardima i ojačanja kapaciteta nadzora državne granice, dana 13. srpnja 2020. godine donesena je Odluka o dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekta „Nadogradnja hardverske infrastrukture Ministarstva unutarnjih poslova“.

*Slika 8 - Detektor otkucaja srca
Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova*

8.2.3. Jačanje kapaciteta granične policije

U 2020. godini zaposleno je 250 novih policijskih službenika granične policije te su provedene obuke na kojima je ukupno sudjelovalo više od 800 policijskih službenika.

Tečaj granične policije je u 2020. godini završilo 25 polaznika.

Kroz dopunska stručna usavršavanja na regionalnoj razini obučeno je ukupno 414 policijskih službenika u sljedećim modulima: „EU i schengensko pravo“, „Sprečavanje zlouporabe dokumenata“, „Otkrivanje ukradenih vozila“, „Druga linija granične kontrole“, „Temeljna ljudska prava“, „Funkcionalnosti NISUDG-a“ (nacionalni informacijski sustav za upravljanje državnom granicom), „Suzbijanje trgovanja ljudima“, „Analiza rizika“ i „Izdavanje viza na graničnim prijelazima“.

Nadalje, tijekom 2020. godine održana su stručna usavršavanja, primjerice, u suradnji s Policijskom akademijom, kroz sedam obuka za vođe grupa za zaštitu granice u području „Taktike postupanja pri zatjecanju grupe migranata na kopnenoj granici“ obučeno je ukupno 153 policijskih službenika – vođa grupe za zaštitu granice. U suradnji s Centrom za forenzična ispitivanja, istraživanja i vještačenja „Ivan Vučetić“ i Policijskom akademijom, kroz jedan program obuke iz područja „Sprječavanje zlouporabe dokumenata“, obučeno je 15 novih multiplikatora granične policije. Obje obuke financirane su sredstvima iz projekta „EMAS“ („Jačanje aktivnosti granične

kontrole na hrvatskom dijelu vanjske granice zbog povećanog migracijskog pritiska“).

Provedene su i tri edukacije policijskih službenika granične policije u organizaciji Uprave za granicu i Hrvatskog Crvenog križa, Međunarodne organizacije za migracije i Hrvatskog pravnog centra u sklopu projekta „EMAS“. Riječ je o obuci za multiplikatore u području ljudskih prava migranata, pristupa sustavu azila, zaštite djece bez pratnje i ranjivih skupina u migracijskim kretanjima, razumijevanje kulturoloških razlika i postupaka pružanja prve pomoći. Zatim, četiri obuke multiplikatora za uzimanje otisaka prstiju na EURODAC radnim stanicama u sklopu projekta „EMAS“ koje je završilo ukupno 40 polaznika, obuka pasa sukladno Programu specijalističkog tečaja za vodiče i službene pse za zaštitu državne granice.

Osim nacionalnih obuka, provedene su i obuke od strane Frontex-a na kojima je sudjelovalo 12 polaznika iz Republike Hrvatske.

8.2.4. Sudjelovanje u zajedničkim operacijama Frontex-a

Republika Hrvatska je tijekom 2020. godine sudjelovala u zajedničkim operacijama Frontex-a kao zemlja pošiljateljica i kao zemlja domaćin. Tako je na području Republike Hrvatske implementirana zajednička operacija na graničnim prijelazima Bajakovo, Tovarnik, Karasovići i Nova Sela.

Republika Hrvatska je također sudjelovala u zajedničkim Frontex-ovim operacijama u Albaniji, Grčkoj, Španjolskoj,

Sjevernoj Makedoniji, Bugarskoj i Crnoj Gori.

8.2.5. Pridruživanje EU sustavima za učinkovit nadzor granice

Dana 25. siječnja 2019. godine usvojena je Odluka o osnivanju radne skupine za provedbu Uredbe (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2017. o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) te Odluka o osnivanju radne skupine za provedbu Uredbe (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. rujna 2018. godine o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS).

Svrha EES-a je poboljšanje upravljanja vanjskim granicama Europske unije, posebno radi provjere poštuju li se odredbe o dopuštenom razdoblju boravka na državnom području država članica. Sustavom se elektronički registrira vrijeme i mjesto ulaska i izlaska državljana trećih zemalja kojima je dopušten kratkotrajni boravak na državnom području država članica svaki puta kada prijeđu vanjsku granicu Europske unije, te se izračunava trajanje njihova dopuštenog boravka. Njime bi trebalo zamijeniti obvezu otiskivanja pečata u putovnice državljana trećih zemalja koja se primjenjuje na sve države članice.

Svrha ETIAS-a je povećanje unutarnje sigurnosti granica Europske unije kontrolom putnika bez vize prije nego što stignu na teritorij Europske unije. Građani zemalja koje su izuzete iz viznog sustava trebat će ispuniti e-obrazac prije putovanja na temelju čega će se procjenjivati predstavlja li njihova prisutnost na državnom području

država članica rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja ili visok rizik od epidemije ili hoće li ona predstavljati takav rizik.

Tijekom 2020. godine pripremali su se nacrti dokumenta koji definiraju uspostavu EES i ETIAS sustava u Republici Hrvatskoj s predviđenim zadacima koji se moraju izvršiti u narednom razdoblju. Odlučeno je kako će se ETIAS nacionalna jedinica uspostaviti unutar Uprave za granicu kao dio Nacionalnog koordinacijskog centra.

Također, dana 17. rujna 2020. godine donesena je Odluka o dodjeli financijskih sredstava Ministarstvu unutarnjih poslova za provedbu projekta „Nadogradnja informatičkog sustava za upravljanje državnom granicom za potrebe Entry/Exit sustava“ u okviru ISF-a, čija je svrha nadogradnja Nacionalnog informacijskog sustava za upravljanje državnom granicom (NB MIS-a) za potrebe Entry/Exit sustava.

8.2.6. Suradnja s trećim zemljama kroz mješovite ophodnje

S Bosnom i Hercegovinom mješovite ophodnje se provode sukladno Sporazumu između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o suradnji u nadzoru državne granice i Protokolu između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Ravnateljstva policije i Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, granične policije o provođenju mješovitih ophodnji uz zajedničku državnu granicu (oko 1000 godišnje).

U siječnju i veljači 2020. provedeno je 190 mješovitih ophodnji od kojih 95 na

teritoriju Republike Hrvatske i 95 na teritoriju Bosne i Hercegovine. Obzirom na pojavu bolesti COVID-19, od ožujka 2020. godine mješovite ophodnje obustavljene su s provedbom do daljnjeg.

Tijekom 2020. godine također su provedene 4 zajedničke mješovite ophodnje s Crnom Gorom, policijskim plovilima na moru. S Crnom Gorom se mješovite ophodnje provode temeljem Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Crne Gore o policijskoj suradnji i Protokola između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Ravnateljstva policije i Ministarstva unutarnjih poslova Crne Gore, Uprave policije o suradnji tijekom turističke sezone.

8.3. Vize

8.3.1. Zakonska osnova

Potkraj 2020. godine donesen je novi Zakon o strancima (Narodne novine, broj 133/20) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2021. godine. Njime je po prvi puta u hrvatskom zakonodavstvu uvedena viza za dugotrajan boravak (viza tipa D).

Dugotrajna viza je odobrenje za boravak na području Republike Hrvatske do 30 dana i izdaje se državljaninu treće zemlje kojem je odobren privremeni boravak, odnosno izdana dozvola za boravak i rad i ako mu je za ulazak u Republiku Hrvatsku potrebna kratkotrajna viza.

8.3.2. Mehanizam reciprociteta

Dana 12. siječnja 2020. godine na snagu je stupio Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Države Katara o ukidanju viza za nositelje diplomatskih i posebnih putovnica (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 1/19)²³.

U skladu s odredbom članka 1. i 2. Sporazuma:

- Državljeni Republike Hrvatske, nositelji valjane diplomatske putovnice, ne trebaju vizu za Državu Katar,
- Državljeni Države Katara, nositelji valjane diplomatske ili posebne putovnice, ne trebaju vizu za Republiku Hrvatsku,

za tranzit ili boravak u razdoblju koje nije dulje od 90 dana u svakom razdoblju od 180 dana.

Također, dana 5. srpnja 2020. godine na snagu je stupio Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Fidžija o ukidanju viza za određene kategorije državljana Republike Hrvatske i državljana Republike Fidžija (Narodne novine – Međunarodni ugovori broj 4/19)²⁴.

U skladu s odredbom članka 1. Sporazuma:

- Državljeni Republike Hrvatske, nositelji valjane diplomatske, službene ili obične putovnice, ne trebaju vizu za Republiku Fidži

²³ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2019_02_1_10.html

²⁴ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2019_05_4_37.html

- Državljeni Republike Fidžija, nositelji valjane diplomatske putovnice, ne trebaju vizu za Republiku Hrvatsku

za tranzit ili boravak u razdoblju koje nije dulje od 90 dana u svakom razdoblju od 180 dana.

Republika Hrvatska izravno primjenjuje Uredbu (EU) 2018/1806 Europskoga parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o popisu trećih zemalja čiji državljani moraju imati vizu pri prelasku vanjskih granica i zemalja čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva (kodificirani tekst), kojim se između ostalog utvrđuje popis trećih zemalja čiji državljani su u obvezi ishoditi vizu prilikom prelaska vanjskih granica država članica.

8.3.3. Izdavanje viza i rad diplomatskih misija i konzularnih ureda tijekom pandemije COVID-19

S ciljem suzbijanja i sprječavanja širenja bolesti COVID-19, od **16. ožujka 2020. godine** privremeno je, do daljnjega, obustavljeno zaprimanje zahtjeva za izdavanje hrvatske kratkotrajne vize u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske. Od navedenoga su bile izuzete nositelji diplomatskih i službenih putovnica, te članovi obitelji hrvatskih državljana (bračni drug i dijete).

Tijekom 2020. godine mijenjale su se i nadopunjavale kategorije osoba koje su bile izuzete od obustave zaprimanja zahtjeva za izdavanje hrvatske kratkotrajne vize i to u skladu s promjenama koje su doživjeli dokumenti Europske unije (u poglavlju

„Nadzor granice tijekom pandemije bolesti COVID-19“ navedene Komunikacije Komisije od 16. ožujka, 8. travnja, 8. svibnja i 11. lipnja 2020 i Preporuka Vijeća od 30. lipnja 2020. godine) kojima su se utvrđivale kategorije nužnih/neophodnih putovanja, te u skladu s odlukama Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske o privremenoj zabrani prelaska preko graničnih prijelaza Republike Hrvatske (prva donesena dana 19. ožujka 2020. godine).

Tako su dana 27. travnja 2020. godine proširene kategorije osoba na koje se nije odnosila obustava zaprimanja zahtjeva za izdavanje hrvatske kratkotrajne vize na zdravstvene djelatnike, istraživače u zdravstvu i djelatnike u skrbi za starije osobe te osobe koje zahtijevaju hitno medicinsko liječenje, prometno osoblje, policijske i vojne službenike, osoblje Civilne zaštite, osoblje međunarodnih organizacija, putnike u tranzitu i državljane trećih zemalja kojima se zahtjev za izdavanje vize može zaprimiti u iznimnim slučajevima kada za to postoji interes Republike Hrvatske, a što potvrđuje čelnik ministarstava sukladno propisanom djelokrugu.

Dana 28. svibnja 2020. godine, došlo je do određenih izmjena te se dodala kategorija osoba koje putuju zbog neodgodivih osobnih razloga kao što su: smrtni slučaj u obitelji – sudjelovanje na sprovodu, ozbiljni i hitni zdravstveni razlozi, vlasništvo nekretnine u Hrvatskoj i vlasništvo plovila na vezu u hrvatskoj luci.

Od dana 5. lipnja 2020. godine, kategorija putnika u tranzitu obuhvaća i pomorce u tranzitu, a dana 15. lipnja 2020. godine, kao kategorija na koju se nije odnosila obustava

zaprimanja zahtjeva za izdavanje hrvatske kratkotrajne vize, dodane su i osobe kojima je odobren privremeni boravak u svrhe iz članka 47. Zakona o strancima (Narodne novine, br.130/11, 74/13, 69/17 i 46/18), ili im je izdana dozvola za boravak i rad u Republici Hrvatskoj, a za ulazak im je potrebna viza.

Od dana 16. srpnja 2020. godine dodana je i kategorija članova obitelji građana EGP-a, Švicarske Konfederacije i Ujedinjenoga Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske te kategorija osoba koje putuju zbog školovanja.

Dana 1. prosinca 2020. godine, od obustave izuzeti su članovi uže obitelji osoba kojima je odobren privremeni boravak u svrhe iz članka 47. Zakona o strancima ili im je izdana dozvola za boravak i rad u Republici Hrvatskoj, a za ulazak im je potrebna viza, ako se te osobe već nalaze u Republici Hrvatskoj i izdana im je boravišna iskaznica.

Od dana 9. prosinca 2020. godine, obustava zaprimanja zahtjeva za vizu dodatno se nije odnosila ni na sljedeće kategorije osoba:

- državljane Ruande i Tajlanda koji borave u zemlji svojega državljanstva i putuju u Hrvatsku iz Ruande ili Tajlanda;
- državljane trećih zemalja (ako im je potrebna viza) koji imaju odobren boravak u Australiji, Japanu, Republici Koreji, Novom Zelandu, Ruandi, Singapuru, Tajlandu ili Urugvaju, i koji putuju u Hrvatsku iz tih zemalja.

Budući da još nije bila utvrđena uzajamnost u pogledu Kine i njezinih posebnih upravnih područja, za državljane Kine i dalje je na snazi bila privremena obustava zaprimanja zahtjeva za vizu.

Ovisno o epidemiološkoj situaciji, diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske organizirale su svoj rad u uvjetima globalne pandemije bolesti COVID-19 u skladu s uputama Glavnog tajništva Ministarstva vanjskih i europskih poslova, te su ovisno o epidemiološkoj situaciji i nacionalnim/lokalnim mjerama privremeno ograničile rad sa strankama u mjeri u kojoj je to bilo nužno. U slučaju ozbiljnog pogoršavanja epidemiološke situacije u određenim trećim zemljama, bila je moguća privremena potpuna obustava zaprimanja zahtjeva za vizu, ali su se i tom slučaju zapimali zahtjevi za izdavanje kratkotrajne hrvatske vize članova obitelji hrvatskih državljana i članova obitelji građana EGP-a i Švicarske Konfederacije, odnosno Ujedinjene Kraljevine.

Zbog potpune ili djelomične obustave zaprimanja zahtjeva za vizu u diplomatskim misijama i konzularnim uredima država članica Europske unije/Schengena, te ovisno o epidemiološkim mjerama u pojedinim trećim zemljama, došlo je do potpunog ili djelomičnog zatvaranja viznih centara tvrtke VFS Global s kojom Ministarstvo vanjskih i europskih poslova ima ugovorenu suradnju o zaprimanju zahtjeva za izdavanje kratkotrajne hrvatske vize (u 29 trećih zemalja). Do kraja 2020. godine s radom je ponovno započela većina VFS viznih centara te je omogućeno podnošenje zahtjeva za izdavanje kratkotrajne hrvatske vize svim

državljanima trećih zemlja koji spadaju u kategoriju tzv. nužnih/neophodnih putovanja (essential travels).

8.4. Pitanje Schengena

U razdoblju od 24. do 27. studenog 2020. godine, u Republiku Hrvatsku ponovno je ciljano posjetio schengenski ocjenjivački tim za upravljanje vanjskim granicama.

Nakon posjeta, Europska komisija je potvrdila da je Republika Hrvatska ispunila tehničke uvjete za ulazak u Schengenski prostor, te da je uspješno okončala postupak Schengenske evaluacije koji je započeo u lipnju 2015. godine.

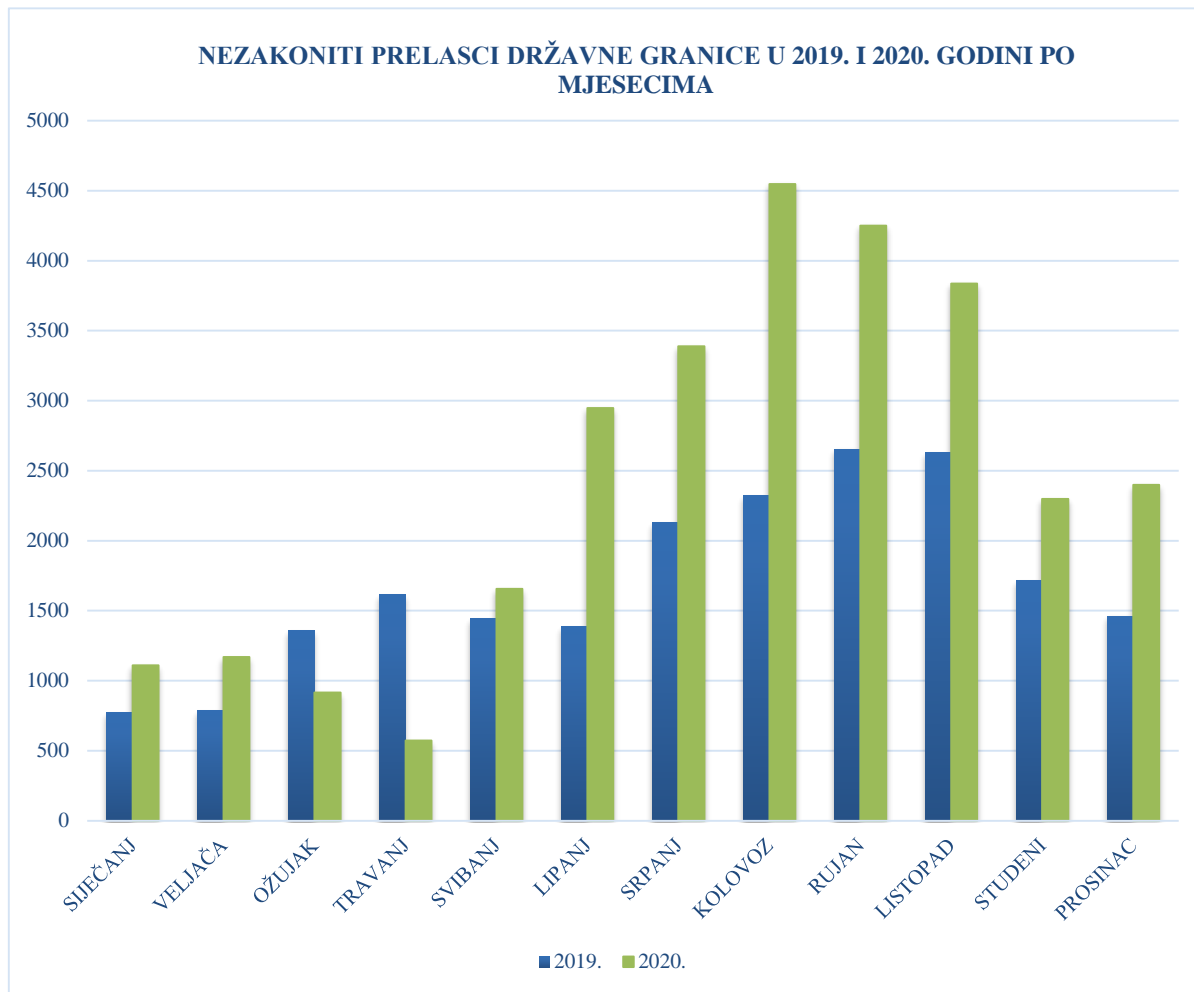
9. NEZAKONITE MIGRACIJE I KRIJUMČARENJE MIGRANATA

9.1. Statistika

U 2020. godini evidentirano je 29 094 slučajeva postupanja prema osobama za koje je utvrđeno da su nezakonito prešle državnu granicu što je porast za 43,5% u odnosu na 2019. godinu. Trend nezakonitih prelazaka državne granice po mjesecima u 2020. godini pokazuje kratki pad u razdoblju ožujak-travanj zbog izbijanja bolesti COVID-19, te zatim povećanje, s najvećim brojevima

slučajeva postupanja u mjesecima kolovoz-listopad (Grafikon 8).

Prvih pet zemalja podrijetla osoba koji su nezakonito prešli državnu granicu su Afganistan, čiji državljani čine 29% svih nezakonitih prelazaka granice, zatim Pakistan (20% svih nezakonitih prelazaka granice), Bangladeš, Maroko i Sirija (Tablica 3, Grafikon 9).

Grafikon 8 - Nezakoniti prelasci državne granice u 2019. i 2020. godini po mjesecima

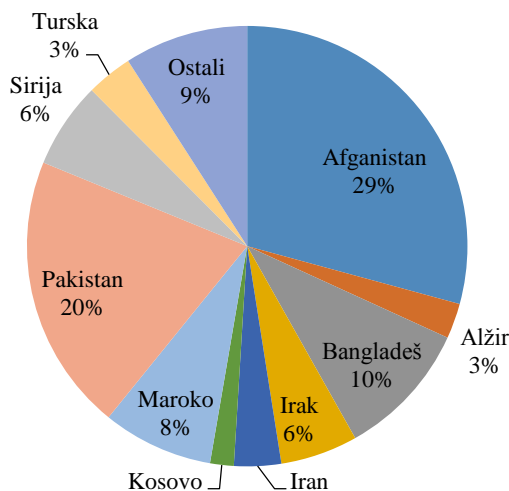
Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

Tablica 3 - Nezakoniti prelasci državne granice po državljanstvu

Državljanstvo	Nezakoniti prelasci državne granice		
	I-XII.2019.	I-XII.2020.	+ - %
Afganistan	3776	8505	125,2
Albanija	463	310	-33,0
Alžir	1223	753	-38,4
Bangladeš	1129	2915	158,2
BiH	90	100	11,1
Egipat	211	565	167,8
Irak	1730	1651	-4,6
Iran	894	1005	12,4
Kosovo	662	505	-23,7
Maroko	829	2366	185,4
Pakistan	4060	5923	45,9
Sirija	1258	1842	46,4
Srbija	85	62	-27,1
Tunis	241	127	-47,3
Turska	1874	984	-47,5
Ostale	1753	1481	-15,5
UKUPNO	20.278	29.094	43,5

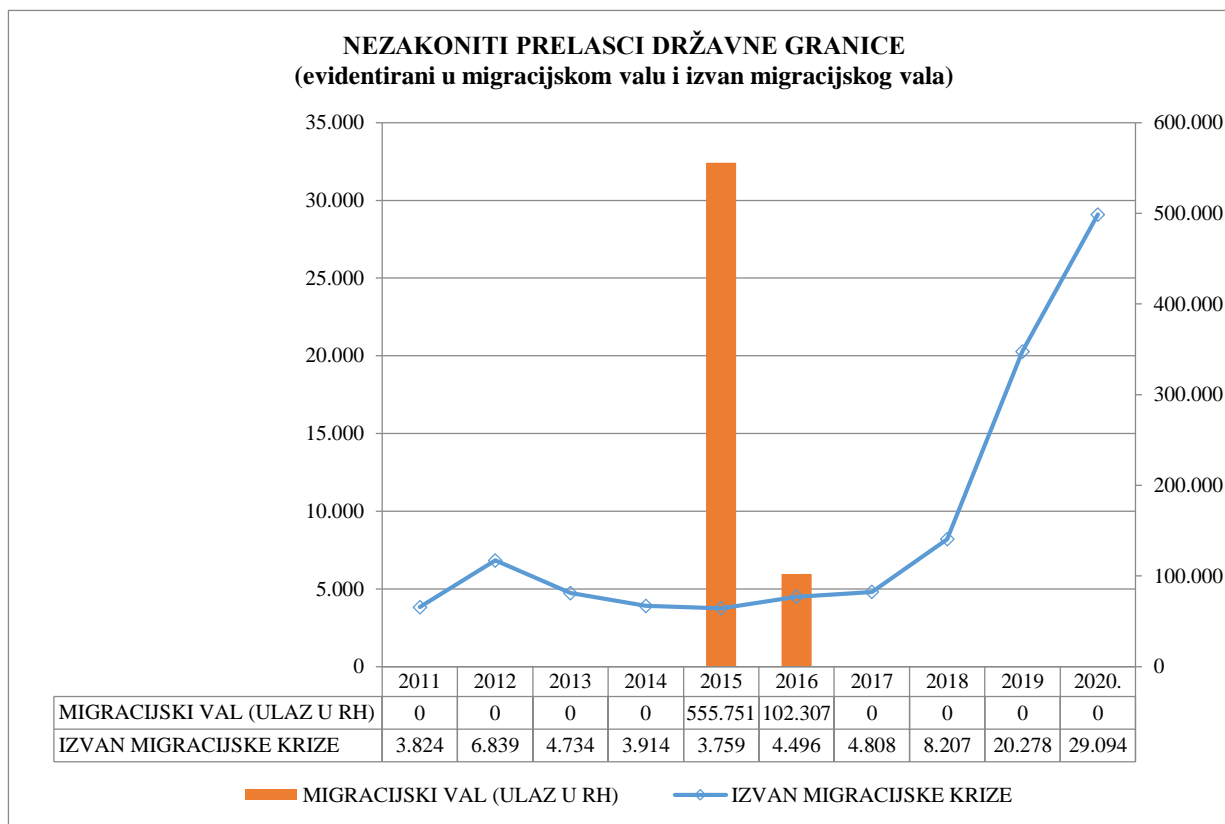
Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

Nezakoniti prelasci državne granice - top 10 državljanstava 2020.

Grafikon 9 Nezakoniti prelasci državne granice u 2020. godini – top deset državljanstava

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

Grafikon 10 – Nezakoniti prelasci državne granice od 2011. do 2020. godine
Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

Kretanje nezakonitih prelazaka državne granice od 2011. do 2020. godine moguće je vidjeti u grafikonu 10 s primjetnim velikim porastom nezakonitih prelazaka u zadnje dvije godine.

Tijekom 2020. godine zabilježeno je ukupno 698 kaznenih djela iz čl. 326. Kaznenog zakona „Protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Schengenskog sporazuma”, a broj počinitelja je 692.

Tijekom 2019. godine zabilježeno je 946 kaznenih djela i 983 osoba. Broj kaznenih djela je u 2020. godini u odnosu na

2019 godinu pao za 26,2%. Smanjenje otkrivenih kaznenih djela posljedica je mjera uvedenih za suzbijanje bolesti COVID-19. Epidemiološke mjere ograničavanja kretanja građana su utjecale na pad počinitelja kaznenih djela jer su strani počinitelji ovog kaznenog dijela, koji čine značajan dio svih počinitelja, u velikom broju slučajeva prethodno koristili zakonite mogućnosti međudržavnog prometa koji je bio značajno ograničen tijekom 2020. godine, odnosno omogućen uz značajna ograničenja. Također, smanjenje broja prijavljenih kaznenih djela posljedica je razbijanja krijumčarskih lanaca uslijed kriminalističkih istraživanja realiziranih u okviru zajedničkih međunarodnih policijskih istraživanja s

državama članicama Europske unije i državama jugoistočne Europe, koja su intenzivirana tijekom proteklih godina. Pad broja počinitelja i kaznenih djela vidljiv je u tablici 4.

Najviše počinitelja je državljana Republike Hrvatske, zatim Bosne i Hercegovine i Republike Srbije, a najviše krijumčarenih osoba je državljana Afganistana, Pakistana, Bangladeša i Iraka.

9.2. Sprječavanje nezakonitog boravka

Kako bi se spriječilo da boravak državljana trećih zemalja čija je viza ili dozvola boravka istekla, a koji nisu bili u mogućnosti na vrijeme napustiti Republiku Hrvatsku zbog nepredvidivih okolnosti uzrokovanih bolešću COVID-19 (otkazan let i sl.), postane nezakonit, Republika Hrvatska dopuštala je njihov ostanak u zemlji dok se ne ispune uvjeti za odlazak. Navedene osobe svoj su boravak trebale prijaviti nadležnoj policijskoj postaji. Također, te osobe su se mogle zatražiti privremeni boravak u druge svrhe u nadležnoj policijskoj upravi/postaji. Bez obzira na sve, uvjeti popisani Zakonom o strancima (valjana putna isprava, dokaz o zdravstvenom osiguranju i sredstvima za uzdržavanje) trebali su biti ispunjeni.

Omogućeno je podnošenje prijave putem elektroničke pošte.

9.3. Projekti u provedbi

Dana 17. veljače 2020. godine donesena je Odluka, te 11. svibnja izmjena Odluke o dodjeli financijskih sredstava Ministarstvu unutarnjih poslova za provedbu projekta: „Nabava opreme te stvaranje nove i poboljšanje postojeće IT baze podataka za registraciju nezakonitih migranata u postupku povratka“ u okviru AMIF-a. Svrha projekta je osiguravanje dovoljnog broja prijenosnih EURODAC radnih stanica, plošnih skenera, fotoaparata i vaga s visinomjerom za kvalitetnu obradu stranaca u nezakonitom boravku u Republici Hrvatskoj

Također je u okviru AMIF-a 22. rujna 2020. godine donesena Odluka o dodjeli financijskih sredstava Ministarstvu unutarnjih poslova za projekt: „Unaprjeđenje funkcionalnosti i održavanja stacionarnih i prijenosnih radnih stanica za digitalno izuzimanje otisaka prstiju EURODAC“ sa svrhom unaprjeđenja funkcionalnosti i održavanja sustava EURODAC-a i radnih stanica.

Tablica 4 - Broj kaznenih djela i počinitelja za kaznena djela iz članka 326. KZ-a u 2018., 2019. i 2020. godini

	2018.	2019.	2020.	+ - %
Broj kaznenih djela	619	946	698	-26,2
Broj počinitelja	620	983	692	-29,6

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

10. AKTIVNOSTI SUZBIJANJA TRGOVANJA LJUDIMA

10.1. Nacionalni strateški okvir

Dana 7. prosinca 2020. godine Vlada Republike Hrvatske je donijela novu Odluku o osnivanju Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima (Narodne novine, broj 136/20). Navedenom Odlukom u sastav su uključeni predstavnici sudbene vlasti.

Radi poboljšanja postojećeg zakonodavnog okvira, a s ciljem osiguranja zaštite žrtava trgovanja ljudima te otkrivanja, procesuiranja i primjerenog sankcioniranja počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima i smanjenja potražnje, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske pristupio je izradi Protokola o razmjeni podataka o identificiranim žrtvama trgovanja ljudima čije se usvajanje planira do kraja 2021. Odlukom o osnivanju Radne skupine za izradu Protokola o razmjeni podataka o identificiranim žrtvama trgovanja ljudima iz svibnja 2020., osnovana je Radna skupina za izradu ovog Protokola. Prvi sastanak Radne skupine održan je u lipnju 2020. godine, a ovim Protokolom Republika Hrvatska želi unaprijediti bazu podataka o slučajevima trgovanja ljudima i kaznenom progonu počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima i srodnih kaznenih djela.

10.2. Aktivnosti u svrhu poboljšanja identifikacije državljana trećih zemalja žrtava trgovanja ljudima

10.2.1. Nacionalne edukacije

Kako obrazovanje ciljanih skupina predstavlja važan podržavajući dio cjelokupne strategije suzbijanja trgovanja ljudima na području Republike Hrvatske, tijekom 2020. godine, održano je više edukacija vezanih za ovo područje za policijske službenike, između ostalog i za policijske službenike granične policije.

Policijski službenici Uprave kriminalističke policije su policijskim službenicima granične policije održali online edukaciju putem sustava e-obrazovanja Policijske akademije na temu suzbijanja trgovanja ljudima.

Također, Hrvatski Crveni križ održao je edukaciju za djelatnike granične policije o identifikaciji žrtava trgovanja ljudima u populaciji migranata.

10.2.2. Međunarodna suradnja

Uprava kriminalističke policije je i tijekom 2020. godine, tijekom provođenja značajnijih kriminalističkih istraživanja, ostvarivala intenzivnu međunarodnu policijsku suradnju s državama članicama Europske unije i trećim državama, koja se ostvarivala organiziranim operativnim sastancima (uključujući i online sastanke) te kanalima međunarodne policijske suradnje, putem Europol-a, INTERPOL-a te putem policijskih časnika za vezu.

10.3. Aktivnosti u svrhu prevencije i podizanja svijesti o trgovanju ljudima

U Republici Hrvatskoj je tijekom 2020. godine provedeno više kampanja, edukacija, projekta i drugih aktivnosti vezanih uz trgovanje ljudima, a u cilju prevencije i podizanja svijesti o ovoj problematici.

Specifično vezano uz državljane trećih zemalja bile su aktivnosti u okviru projekta „Socijalne usluge i psihosocijalne podrška tražiteljima međunarodne zaštite“, koje temeljem ugovora s Ministarstvom unutarnjih poslova u okviru AMIF-a provodi Hrvatski Crveni križ u prihvatilištima za tražitelje azila u Kutini i Zagrebu.

Jedno od područja rada Hrvatskog Crvenog križa bilo je i identificiranje ranjivih skupina te planiranje rada prilagođenog njihovim specifičnim potrebama, a koje se odnosi i na potencijalne žrtve trgovanja ljudima. Također su u okviru psihosocijalne podrške svi korisnici upoznati s povećanim rizikom potencijalnog trgovanja ljudima.

11. POVRATAK I READMISIJA

11.1. Utjecaj bolesti COVID-19 na postupke povratka

Tijekom 2020. godine, zbog pandemije bolesti COVID-19, povratci su bili neko vrijeme suspendirani.

Na temelju bilateralnih ugovora o prihvatu osoba s Bosnom i Hercegovinom i Srbijom u lipnju su započeli ponovno povratci u ograničenom obujmu, da bi kasnije ponovno započeli svi ostali povratci u regiju i šire (Turska).

Postupci povrataka prilagođavani su novonastaloj situaciji. Tako je tijekom pandemije bolesti COVID-19, Ministarstvo unutarnjih poslova primjenjivalo upute Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo te se prilikom postupanja prema nezakonitom migrantu, provjeravalo ima li simptome bolesti COVID-19. U slučaju da je migrant imao simptome, obaviješten je nadležni epidemiolog koji je preuzeo daljnje postupanje. Ukoliko državljanin treće zemlje nije imao simptome, policija je nastavila s postupkom, odnosno izdala odluku vezano uz povratak u skladu s važećim Zakonom o strancima (Narodne novine, broj 130/11, 74/13, 69/17, 46/18 i 53/20). U slučaju da državljanin treće zemlje nije mogao napustiti Republiku Hrvatsku zbog ograničenja putovanja, rok za povratak je bio produžen, i/ili je donesena odluka o odgodi prisilnog udaljenja.

Nadalje, od prosinca 2020. godine, sukladno zahtjevima država u koje se vraća

državljanke trećih zemalja, iste se testira na SARS-CoV-2.

11.2. Statistika

Tijekom 2020. godine ukupan broj državljana trećih zemalja koji su vraćeni iznosio je 1 517 osoba. U odnosu na 2019. godinu primjetno je smanjenje broja prisilnih udaljenja zbog otežanog vraćanja tijekom pandemije COVID-19 (2019. godine prisilno su udaljenja 1566 državljana trećih zemalja, a 2020. godine 879). Prisilno vraćanje u države podrijetla nije bilo moguće, osim zbog pandemije bolesti COVID-19, također i jer stranci u Republici Hrvatskoj traže azil ili zbog nemogućnosti utvrđivanja identiteta i pribavljanja putnih isprava.

Pregled dragovoljnog i prisilnog povrataka u razdoblju od 2014. do 2020. godine može se vidjeti u tablici 5.

Na temelju readmisijskih sporazuma sa susjednim zemljama, tijekom 2020. godine prihvaćeno je ukupno 10 434 državljana trećih zemalja, dok je vraćeno 413 (Tablica 6 i 7.). Najviše je prihvaćenih državljana Pakistana, Afganistana, Bangladeša, Maroka i Sirije (Tablica 6), a što je i sukladno zastupljenošću tih nacionalnih skupina u nezakonitim prelascima državne granice.

Tablica 5 – Dragovoljni i prisilni povratak u razdoblju od 2014. do 2020. godine

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Dragovoljni povratak	830	1250	940	1040	894	890	638
Prisilni povratak	1415	690	950	1085	1318	1566	879
<i>Ukupno</i>	<i>2245</i>	<i>1940</i>	<i>1890</i>	<i>2125</i>	<i>2212</i>	<i>2456</i>	<i>1517</i>

Izvor: Eurostat (migr_eirt_vol), Ministarstvo unutarnjih poslova

Tablica 6 – Prihvaćeni i vraćeni državljani trećih zemalja u 2019. i 2020. godini po državljanstvu na temelju readmisijskih sporazuma sa susjednim zemljama

Državljanstvo	Prihvat u RH		+ - %	Vraćanje iz RH		+ - %
	2019	2020.		2019.	2020.	
Afganistan	1323	2120	60,24	80	35	-56,25
Alžir	986	388	-60,65	12	6	-50,00
Bangladeš	1001	1402	40,06	9	24	166,67
Irak	576	382	-33,68	141	40	-71,63
Iran	394	254	-35,53	98	7	-92,86
Kosovo	121	108	-10,74	26	5	-80,77
Maroko	684	1327	94,01	8	49	512,50
Pakistan	3453	2994	-13,29	94	44	-53,19
Sirija	732	531	-27,46	14	14	0,00
Tunis	127	41	-67,72	27	4	-85,19
Turska	388	219	-43,56	207	97	-53,14
Ostali	1167	668	-42,76	154	88	-42,86
Ukupno	10.952	10.434	-4,73	870	413	-52,53

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

Tablica 7 – Prihvaćeni i vraćeni državljani trećih zemalja u 2019. i 2020. godini na temelju readmisijskih sporazuma sa susjednim zemljama

PRIHVAT I VRAĆANJE ZA 2019/2020						
Granica prema	Prihvat u RH		+ - %	Vraćanje iz RH		+ - %
	2019.	2020.		2019.	2020.	
BIH	29	25	-13,79	612	260	-57,52
Crna Gora	0	0		16	34	112,50
Mađarska	301	537	78,41	0	0	
Slovenija	10620	9871	-7,05	29	60	106,90
Srbija	2	1	-50,00	213	59	-72,30
UKUPNO	10.952	10.434	-4,73	870	413	-52,53

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova

11.3. Rad Prihvatnog centra za strance Ježevo u vrijeme pandemije COVID-19

Tijekom pandemije bolesti COVID-19, prihvatni centri su ostali otvoreni, ali su pojačani naponi kako bi se osigurala adekvatna skrb za državljane trećih zemalja smještene u centrima. U prihvatnim centrima postavljani su informativni leci o savjesnom i odgovornom ponašanju tijekom pandemije bolesti COVID-19 koje je Međunarodna organizacija za migracije izradila i prevela na 26 jezika. U centrima su također postavljani leci s uputama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o pravilnoj higijeni ruku koji su također prevedeni na jezike kojima se služe državljani trećih zemalja. U prihvatnim centrima su poduzete i dodatne mjere u cilju zaštite u vidu higijenskih potrepština, dozatora s dezinfekcijskim sredstvima,

medicinskog osoblja, mjerenja temperature i dr.

Do prosinca 2020. godine, a prije smještaja u centar, državljani trećih zemalja su bili pregledani vezano uz simptome bolesti COVID-19, a od prosinca se prilikom smještaja u centar traži negativan PCR test na SARS-CoV-2.

11.4. Projekti u području povratka

Tijekom 2020. godine, provodilo se više projekata vezanih uz povratak u Republici Hrvatskoj. Projekte je provodilo Ministarstvo unutarnjih poslova samostalno ili u suradnji s određenim međunarodnim ili nevladinim organizacijama temeljem ugovora s Ministarstvom unutarnjih poslova. Svi projekti financirani su iz AMIF-a.

U Prihvatnom centru za strance Ježevo provodio se projekt „Poboljšanje

uvjeta smještaja i rada u Prihvatnom centru za strance u Ježevu“. Projektom su obnovljeni sanitarni čvorovi, zamijenjeni prozori u sobama za smještaj, uređena igrališta koja koriste državljani treći zemalja, obnovljeni uredi, nabavljena nova računala.

Projekti „Provođenje postupka povratka državljana trećih zemalja“ i „Pomoć u održavanju adekvatne razine smještaja u Prihvatnom centru za strance“ su u prosincu 2020. godine produženi do I. kvartala 2023. godine.

Tijekom 2020. godine nastavio se provoditi i projekt „Monitoring prisilnih udaljenja“ kojeg je provodio Hrvatski pravni centra na temelju ugovora s Ministarstvom unutarnjih poslova. U 2020. godini ukupno je obavljeno 35 promatranja prisilnih udaljenja.

Projekti „Besplatna pravna pomoć u postupku povratka“ i „Prevođenje i širenje mreže prevoditelja za postupak povratka“ provode se kontinuirano.

Međunarodna organizacija za migracije (IOM) provodila je projekt „Potpomognuti dragovoljni povratak“ u 2020. godini. Uslijed pandemije bolesti COVID-19, pružanje informacija i drugu pomoć pružali su primarno putem internetskih kanala i primjenjivali su sanitarne mjere tijekom cijelog procesa potpomognutog dragovoljnog povratka. Ukupno se tijekom 2020. godine 40 državljana trećih zemalja vratilo u svoju zemlju podrijetla putem projekta, a 22 osobe su dobile reintegracijsku pomoć.

11.5. Edukacije

U 2020. godini, policijski službenici koji rade na postupcima povratka sudjelovali su na više međunarodnih i nacionalnih edukacija i radionica.

Tako su policijski službenici Prihvatnog centra za strane sudjelovali na FRONTEx-ovom „Tečaju za vođe pratnje prilikom prisilnih udaljenja zračnim putem“ te na radionicama FRONTEx-a na temu „Obuka o kvantitativnom izvještavanju o povratcima“ za korisnike Integrirane aplikacije za upravljanje povratcima (IRMA). Također su sudjelovali na radionicama predstavnika prihvatnih centara u Europskoj uniji organiziranim od strane Europske migracijske mreže te na radionici u organizaciji Hrvatskog Crvenog križa „Unaprjeđenje stručnih kapaciteta, razmjena najboljih praksi te jačanje međunarodne suradnje“.

11.6. Međunarodne aktivnosti i suradnja s trećim zemljama

Policijski službenici Prihvatnog centra za strance surađivali su na međunarodnoj razini tijekom 2020. godine pružajući potporu Grčkoj u FRONTEx-ovoj zajedničkoj operaciji „JO POSEIDON Readmission activities“ - readmisijska vraćanja državljana trećih zemalja u Republiku Tursku te uzimanje otisaka prstiju/registracija državljana trećih zemalja u kampu Moria na otoku Lesbosu, u vremenu od 29. siječnja do 28. veljače 2020. i od 24. veljače do 27. travnja 2020. godine.

Također, policijski službenik centra sudjelovao je na redovitim sastancima FRONTEx-a: Sastanak Direktnih kontaktnih točaka za povratak (DCP) i Mreže za aktivnosti prije povratka (PRAN).

Međunarodne aktivnosti uključivale su i sudjelovanje policijskih službenika centra na radnom sastanku u organizaciji FRONTEX-a u svezi projekta „VCI Afganistan – utvrđivanje identiteta i pribavljanja putnih isprava državljana Afganistana“ - video-konferencijska veza s Veleposlanstvom Afganistana u Beču te sudjelovanje na on-line radionici na temu „Elektronički sustav upravljanja slučajevima readmisije za Islamsku Republiku Pakistan“ u okviru Sporazuma o readmisiji između Europske unije i Islamske Republike Pakistan.

STATISTIČKI DODATAK

Prilog 1. Iskorištenost godišnje kvote za 2020. godinu na dan 31.12.2020. godine

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova:

<https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2020/Kvote/ISKORISTENOST-GODISNJE-KVOTE-NA-DAN-31-12-2020-GODINE.pdf>

DJELATNOST	NAZIV ZANIMANJA	KVOTA	PREOSTALA MJESTA	U POSTUPKU
Graditeljstvo	Tesar	4600	1339	581
	Zidar	5580	1150	933
	Armirač	2500	1065	259
	Betonirac	1500	979	100
	Rukovoditelj građevinskim strojevima	850	499	30
	Kranist	100	68	2
	Elektroinstalater	900	209	90
	Elektromonter	500	108	46
	Krovopokrivač	600	464	27
	Soboslikar/ličilac	850	157	158
	Keramičar	1200	383	173
	Zavarivač	1100	588	89
	Vodoinstalater	450	112	48
	Fasader	1850	365	295
	Geobušač	30	21	0
	Izolater	500	230	47
Vozač	200	76	31	

	Asfalter	150	89	3
	Mehaničar	100	44	6
	Stolar	400	266	32
	Klesar	70	23	6
	Dimnjačar	20	18	0
	Podopolagač	250	137	21
	Pomoćni građevinski radnik	3000	280	472
	Građevinski radnik	3200	491	458
	Monter	2800	412	426
Brodogradnja	Ukupno:	33300	9573	4333
	Brodomonter	230	133	17
	Ravnač	5	5	0
	Elektrozavarivač	120	115	6
	Zavarivač	205	137	29
	Bravar	80	32	7
	Brodocjevar	160	123	11
	Brodoskelar	25	9	2
	AKZ radnik/Bojadiser	105	32	9
	Brušač i čistač kovina	80	45	4
	Brodostolar	30	20	0
	Brodomehaničar	10	8	0
	Brodoelektričar	40	14	1
	Vozač tereta	10	9	0

	Ukupno:	1100	682	86
Turizam i ugostiteljstvo	Turistički animator	250	225	2
	Maser posebnih vrsti masaža	300	230	16
	Kuhar internacionalne kuhinje	200	187	1
	Kuhar	2000	1592	105
	Turistički zastupnik	80	68	3
	Instruktor ronjenja	20	18	0
	Pomoćni radnik u turizmu	12000	8025	596
	Konobar	2450	1870	70
	Recepcioner	200	168	5
	Pekar	450	297	17
	Slastičar	200	168	5
	Spasilac	80	52	0
	Vozač turističkog vlakića	20	20	0
	Yoga terapeut	10	9	0
	Liječnik tradicionalne kineske medicine	30	27	0
	Brijač	30	23	1
	Spa terapeut	50	41	5
	Pomoćni radnik u turizmu - SEZONSKI RAD do 6 mjeseci	12000	9517	43

	Ukupno:	30370	22543	870
Kultura	Baletni umjetnik	10	8	1
	Orkestralni umjetnik	10	7	0
	Oporni pjevač	5	5	0
	Ukupno:	25	20	1
Promet	Vozač teretnog vozila	1650	242	222
	Vozač autobusa	400	360	11
	Vozač motornog vozila	720	488	106
	Radnik za popravak i održavanje vozila	114	7	7
	Mehaničar zrakoplova	15	15	0
	Kabinsko osoblje	5	5	0
	Ukupno:	2904	1117	346
Zdravstvo	Doktor medicine sa specijalističkom naobrazbom	10	6	1
	Doktor medicine na specijalističkom usavršavanju	15	13	0
	Doktor medicine	20	11	1
	Doktor dentalne medicine sa specijalističkom naobrazbom	5	2	0
	Medicinska sestra/tehničar	25	22	1
	Dentalni asistent	10	4	0

	Magistar farmacije	5	3	0
	Ukupno:	90	61	3
Socijalna skrb	Psiholog	5	5	0
	Logoped	5	5	0
	Medicinska sestra/tehničar	55	31	3
	Njegovateljica	90	12	20
	Fizioterapeut	10	5	0
	Radni terapeut	5	5	0
	Socijalni radnik	5	5	0
	Kuhar	10	5	1
	Pomoćni kuhar	15	7	2
	Čistačica	50	18	11
	Ukupno:	250	98	37
	Pekar	500	72	49
	Djelatnik na preradi ribe	230	40	13
	Djelatnik u preradi voća i povrća	100	90	2
	Mesar	375	208	31
	Slastičar	100	88	2
	Komercijalist - specijalist za sashimi tržište	5	5	0
	Vozač dostavnog vozila	25	14	2
	Serviser strojeva	10	5	0

Prehrambena industrija	Mlinar	15	15	0
	Ukupno:	1360	537	99
Prerađivačka industrija	Šivač	130	1	6
	Kožar	20	3	1
	Krojač	20	3	2
	Stolar	160	59	22
	Pletač aluminijskog ratan namještaja	5	5	0
	Tapetar	10	4	0
	Puhač stakla	5	5	0
	CNC operater	50	31	8
	Pomoćni radnik u proizvodnji	75	17	16
	Radnik u proizvodnji	390	31	38
	Ukupno:	940	185	102
	Pomoćni stočar i pastir	120	37	11
	Rukovatelj mehanizacije	70	45	0
	Šumski radnik	70	18	5
	Sjekač	140	39	10
	Radnik na ribarskim plovilima	40	22	4
	Radnik na orezivanju voćaka i vinove loze	15	15	0
	Samaraš	15	15	0
	Poljoprivredni radnik	535	269	73

Poljoprivreda i šumarstvo	Pastir	15	1	0
	Radnik u akvakulturi	30	22	2
	Veterinar	10	7	0
	Tehničar u poljoprivredi	20	15	0
	Pomoćni radnik (poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo)	450	150	31
	Radnik u voćarstvu, povrćarstvu i vinogradarstvu - Sezonski rad do 90 dana	600	567	5
	Cjepljar voćaka i vinove loze - Sezonski rad do 6 mjeseci	20	11	0
	Ukupno:	2150	1232	141
	Zavarivač/ Elektrozavarivač	610	218	98
	Bravar/ Strojobravar	710	162	76
	Glodač	15	15	76
	Tokar	50	40	4
	Cjevar	120	14	31
	Lakirer	120	74	2
	CNC operater	60	32	9
	Metalurški radnik	150	22	9
	Mehaničar	50	24	24
	Monter	180	30	22

Metalna industrija	Instalater	85	59	2
	Tehničar u metalnoj industriji	15	13	2
	Rukovatelj u metalnoj industriji	20	11	0
	Pomoćni radnik u proizvodnji	70	17	15
	Brusač/ čistač kovina	45	25	29
	Ukupno:	2300	756	399
Informatika	Softverski inženjer	60	29	1
	Sistemski inženjer	20	12	0
	Poslovni analitičar	20	7	1
	Inženjer elektrotehnike	20	16	0
	Inženjer strojarstva	25	15	1
	Produkt dizajner	20	15	1
	Dizajner računalnih igara	10	8	0
	Administrator baze podataka	15	0	1
	Projektant informatičkih sustava	10	9	0
	Tekstopisac/copywriter	40	27	0
	Dizajner	65	62	1
	Multimedijski programer	100	94	1
	Stručnjak za digitalno oglašavanje	50	45	2

	Digitalni analitičar	30	26	1
	Voditelj projekta	70	56	2
	Savjetnik za odnose s javnošću	50	43	3
	Voditelj odjela ljudskih resursa	30	19	1
	Ukupno:	685	525	20
Ekonomija i trgovina	Prodavač/Trgovac	1550	1020	62
	Mesar	50	31	0
	Vozač	100	76	4
	Skladištar	190	28	35
	Cvječar	10	9	0
	Ukupno:	1900	1164	101
Premještanje unutar društva	Rukovoditelj	40	32	3
	Stručnjak	38	21	0
	Pripravnik	18	17	0
	Ukupno:	96	70	3
Strateški investicijski projekti	Sukladno strateškim investicijskim projektima	1000	822	1
	Ukupno:	1000	822	1
Ukupno:		78470	39385	6542

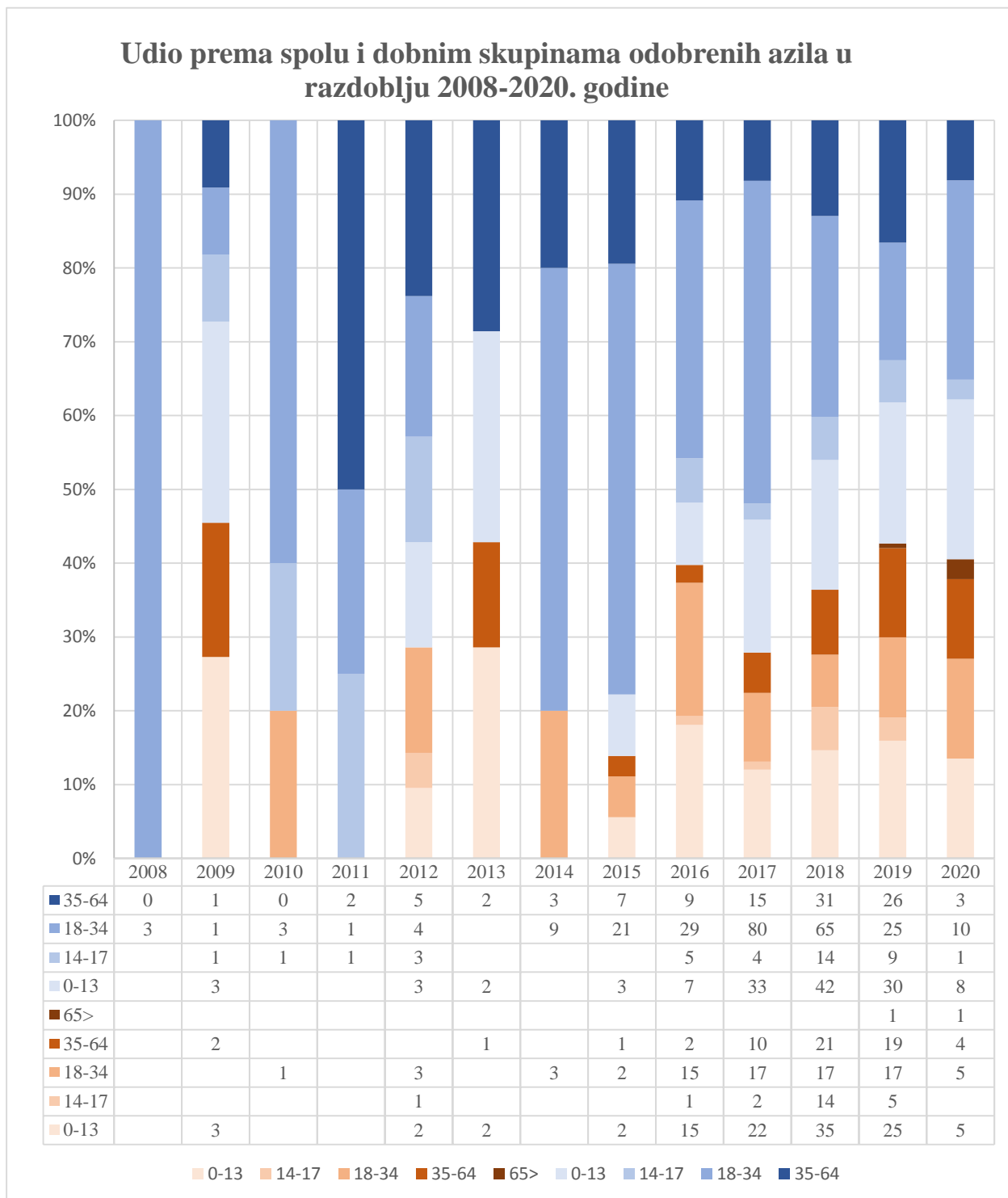
Prilog 2. Statistički pokazatelji osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita u Republici Hrvatskoj zaključno do 31.12.2020. Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova, https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2021/Medjunarodna_zastita/Medjunarodna_zastita_4kvartal2020.pdf

Zaštita/Vrsta	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ukupno
Azil	1	3	11	5	4	21	7	15	36	83	183	240	157	36	802
M		3	6	4	4	15	4	12	31	50	132	152	90	22	525
0-13			3			3	2		3	7	33	42	30	8	131
14-17			1	1	1	3				5	4	14	9	1	39
18-34		3	1	3	1	4		9	21	29	80	65	25	10	251
35-64			1		2	5	2	3	7	9	15	31	26	3	104
Ž	1		5	1		6	3	3	5	33	51	88	67	14	277
0-13			3			2	2		2	15	22	35	25	5	111
14-17						1				1	2	14	5		23
18-34	1			1		3		3	2	15	17	17	17	5	81
35-64			2				1		1	2	10	21	19	4	60
65>													1	1	2
Supsidijarna		3	2	9	9	14	17	10	7	17	28	25	1	6	148
M		3	2	6	4	8	9	10	5	11	18	13	1	4	94
0-13				1	1	2	3			3	5	6		1	22
14-17				2	1	1	1	1		2	3	3	1		15
18-34		3	2	1	2	2	5	8	3	6	5			2	39
35-64				2		3		1	2		5	4		1	18
Ž				3	5	6	8		2	6	10	12		2	54
0-13				1	3	2	3		1	1	2	8		2	23
14-17							2				4				6
18-34				2	2	2	2			2	3	2			15
35-64						2	1		1	3	1	2			10

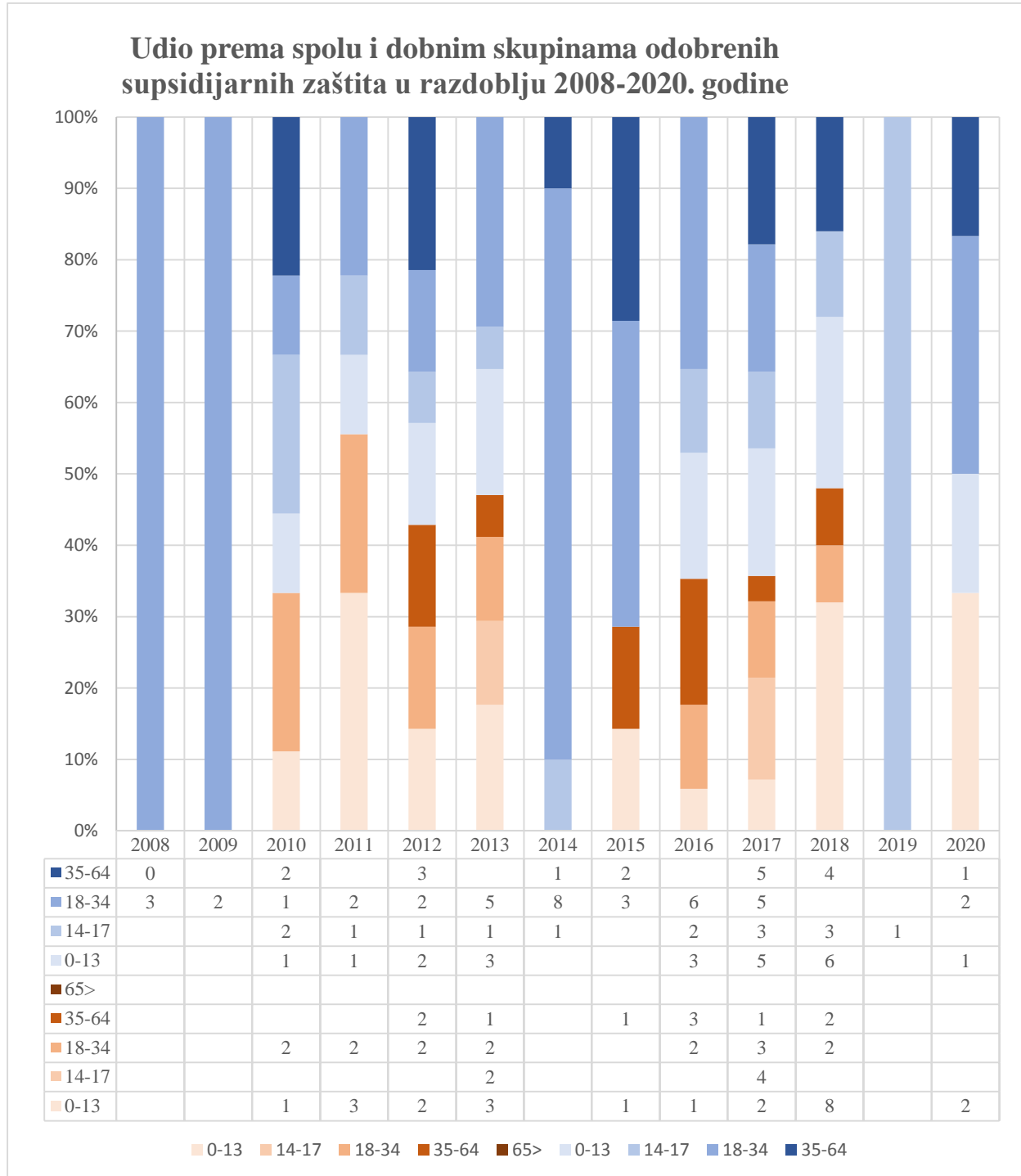
Prilog 3. Udio prema spolu i dobnim skupinama odobrenih azila u razdoblju 2008-2020. godine

Izvor: https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2021/Medjunarodna_zastita/statistika_medjunarodna_zastita_2020.pdf

Prilog 4. Udio prema spolu i dobnim skupinama odobrenih supsidijarnih zaštita u razdoblju 2008-2020. godine

Izvor: https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2021/Medjunarodna_zastita/statistika_medjunarodna_zastita_2020.pdf

Prilog 5. Statistički pokazatelji tražitelja međunarodne zaštite prema državljanstvu i spolu za razdoblje 01.01.-31.12.2020. Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova, https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2021/Medjunarodna_zastita/Medjunarodna_zastita_4kvartal2020.pdf

Statistički pokazatelji tražitelja međunarodne zaštite prema državljanstvu i spolu za razdoblje 01.01.-31.12.2020			
Zemlja podrijetla	M	Ž	UKUPNO
AFGANISTAN	541	393	934
ALBANIJA	2		2
ALŽIR	23		23
AZERBAJDŽAN	1		1
BANGLADEŠ	12		12
BEZ DRŽAVLJANSTVA	3	1	4
BOSNA I HERCEGOVINA	2		2
DR KONGO		3	3
EGIPAT	56		56
ERITREJA	13	5	18
INDIJA	3	3	6
IRAK	239	196	435
IRAN	60	40	100
JEMEN	5	3	8
KINA	3	1	4
KOSOVO	5	2	7
KUBA	2	2	4
LIBANON	1		1
LIBIJA	3	1	4
MAKEDONIJA	1		1
MAROKO	39	7	46

MJANMAR	1		1
NEPAL	2	4	6
NIGERIJA	3		3
PAKISTAN	28	2	30
PALESTINA	10	5	15
RUSKA FEDERACIJA	3	2	5
SIRIJA	57	39	96
SLOVAČKA	1		1
SRBIJA	1		1
TADŽIKISTAN	2	2	4
TUNIS	3	1	4
TURSKA	68	25	93
UKRAJINA		1	1
UZBEKISTAN	1		1
UKUPNO	1.194	738	1.932

Prilog 6: Statistički podaci o tražiteljima međunarodne zaštite maloljetnika bez pratnje prema dobi i spolu zaključno do 31.12.2020., Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova, https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2021/Medjunarodna_zastita/Medjunarodna_zastita_4kvartal2020.pdf

Statistički podaci o tražiteljima međunarodne zaštite maloljetnika bez pratnje prema dobi i spolu zaključno do 31.12.2020. godine													
Spol / Godine	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	UKUPNO
M	21	38	194	69	54	10	5	163	251	59	65	169	1.098
0-13 bez pratnje	3		3				2	15	23	11	3	21	81
14-15 bez pratnje	4	6	18	11	8		1	47	62	13	12	30	212
16-17 bez pratnje	14	32	173	58	46	10	2	101	166	35	50	118	805
Ž			3	1	1			1	10	5	5	17	43
0-13 bez pratnje								1	4	2	1	7	15
14-15 bez pratnje									1		2	4	7
16-17 bez pratnje			3	1	1				5	3	2	6	21
Ukupni zbroj	21	38	197	70	55	10	5	164	261	64	70	186	1.141

Prilog 7. Statistički pokazatelji primjene dublinskog postupka za razdoblje 01.01.-31.12.2020.

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova,

https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2021/Medjunarodna_zastita/Medjunarodna_zastita_4kvartal2020.pdf

Ulazni transferi po državljanstvu:	
DRŽAVLJANSTVO	2020
Afganistan	2
Alžir	6
Egipat	1
Iran	2
Irak	17
Libija	2
Maroko	1
Pakistan	1
Sirija	6
Turska	1
Nepoznato državljanstvo	1
UKUPNO	40

Ulazni transferi izvršeni su iz sljedećih država članica:	
DRŽAVA	2020
Austrija	4
Belgija	3
Finska	1
Francuska	2
Njemačka	22
Nizozemska	2
Slovenija	2
Švicarska	4
UKUPNO	40

Broj izlaznih transfera (iz HR):	
DRŽAVA	2020
Belgija	3
Luxemburg	3
Švicarska	1
Španjolska	1
UKUPNO	8

Broj izlaznih transfera (iz HR):	
DRŽAVLJANSTVO	2020
Iran	6
Pakistan	1
Turska	1
UKUPNO	8

Funded by the European Union's Asylum,
Migration and Integration Fund

CROATIAN EMN PRESIDENCY CONFERENCE

Challenges of Irregular Migration on the Eastern Mediterranean – Western Balkan Route in the time of COVID-19

AGENDA

24 June 2020

e-Conference

CONCEPT NOTE

The Eastern Mediterranean – Western Balkan Route is one of the main migratory paths into Europe. Despite downward trends on other routes towards the EU, arrivals on the Eastern Mediterranean route have been increasing up until the outbreak of COVID-19. For the past several months COVID-19 has had an impact on all types of migration into the EU. In this context, it is important to gain a better understanding of existing challenges and possible ways forward in managing migration pressure along the Eastern Mediterranean – Western Balkan Route, while taking into consideration the risks posed by the pandemic.

The aim of the Croatian Presidency EMN e-Conference is to share knowledge, experience and views among representatives from Member States, EU institutions and international organizations on future challenges and solutions for dealing with irregular migration into the EU in the time of COVID-19. The e-conference will concentrate on the Eastern Mediterranean – Western Balkan Route and link it to the challenges of irregular migration and migrant smuggling into the EU in general. The

activities of criminal groups facilitating irregular entries into the EU remains an issue of concern which calls for immediate and responsible action on the side of the EU.

All Member States' and EU activities related to irregular migrants need to be aligned with international and EU standards of fundamental rights protection. With this in mind, the conference will also foster a discussion on the importance for the EU and Member States' authorities to respect migrants' fundamental rights while performing their daily tasks of managing the EU's external borders and performing return procedures. The rising trend in the number of arrivals at the EU borders in the Eastern Mediterranean raises new challenges for the EU as a whole and for frontline Member States in particular. This conference will create a forum to exchange views, explore practical solutions and enhance cooperation and solidarity among Member States, while ensuring the protection of migrants' fundamental rights.

AGENDA

<p>09:00 – 9:20</p>	<p>Welcome speech and introduction – Lidija Pentavec, Head of Section in Division for Illegal Migration, Border Police Directorate, Ministry of the Interior, National Coordinator of the European Migration Network in the Republic of Croatia</p> <p>Keynote speakers:</p> <p>Zoran Ničeno, Head of Border Police Directorate, Ministry of the Interior, Republic of Croatia</p> <p>Johannes Luchner, Director of the Strategy and General Affairs Directorate, DG HOME, European Commission</p>
<p>09:20 – 10:20</p>	<p>Panel 1: General Overview of the Eastern Mediterranean – Western Balkan Route</p> <p>According to the European Border and Coast Guard Agency EBCGA/Frontex data, despite downward trends on other routes towards the EU, the Eastern Mediterranean – Western Balkan route saw growing migratory pressure in the last year. In 2019, there were more than 82 000 irregular migrants detected on the Eastern Mediterranean route, roughly 46% more than in the previous year. Due to its geographical position, the route was exposed to irregular movement both through land and sea borders. Moreover, the Joint Report provided by EBCGA/Frontex, Europol and EASO indicates that “the Western Balkans region is a key transit area for irregular migrants entering the EU via this Route and trying to continue their journey deeper in the EU by land.” Data from this region illustrate that a significant number of irregular crossings were detected at the EU borders on the Western Balkan Route; specifically, 14 000 detections were reported in 2019, an increase of 143% compared to 2018, when 5 844 illegal crossings were recorded. In most cases, irregular migrants had no intention to seek asylum – even those who may have been in need of international</p>

	<p>protection. Instead, they tried to continue their journey towards other EU Member States. Frequently, applications for international protection were made to avoid detention and return, which indicates that the asylum system is often misused. Additionally, the volume of secondary movements of third country nationals who enter irregularly with the help of migrant smugglers, or who stay irregularly upon legal entry, pose a major challenge for the EU as an area of freedom, security and justice.</p> <p>Western Balkan countries face a number of challenges in terms of reception and registration capacities, border management capacities, return capacities and lack of readmission agreements with countries of origin, lack of detention capacities resulting in an insufficient use of detention, amongst others.</p> <p>With the outbreak of the COVID-19 pandemic, the pressure on the Greek-Turkish border decreased, as migrants from the border area were moved to isolation to prevent the spread of the disease. With the end of the pandemic, it is expected that the pressure on the Greek border will continue and probably result in a stronger influx of illegal migrants via the Western Balkan route.</p> <p>Moderator - Goranka Novak Lalić, Faculty of Law, University of Zagreb</p> <p>Panelists:</p> <ul style="list-style-type: none"> • State of play and foresight on the Eastern Mediterranean and Western Balkan Route – Carsten Simon, Head of Risk Analysis Unit, FRONTEX • COVID-19 impact on migrants in an irregular situation – A humanitarian perspective - Naile Busemann – Regional Protection Coordinator for the Western Balkans, International Committee of the Red Cross • EUROPEAN COMMISSION – COVID 19 – EU response-Guidance on the implementation of relevant EU provisions in the area of asylum and return procedures and on resettlement – with emphasis on return, Francisco Gaztelu Mezquiriz, Head of Unit C1, Irregular Migration and Return Policy, European Commission <p>Q&A</p>
10:20-10:35	Break
10:35-11:35	<p>Panel 2: EU Engagement to Prevent and Fight Migrant Smuggling</p> <p>Enhanced border control activities throughout the Western Balkans hinder illegal border crossings and make it more difficult for irregular migrants to leave the region. The limited reception capacities of the countries of the region have put the migration and asylum systems under considerable pressure.</p> <p>Despite considerable support the EU provides to the countries of the region to tackle irregular migration, the smuggling of migrants remains, largely, a low risk – high profit business for smuggling networks. The aim of the panel is to counteract this situation and discuss a cross-cutting, holistic and structured response to turn the smuggling of migrants on the Western Balkan route into a high risk – low profit business. The panel presentations and discussions will try to raise awareness of the current irregular migration situation in the Western Balkans and present a way ahead for a more efficient tackling of migrant</p>

	<p>smuggling, having in mind the effects generated by the pandemic of COVID 19.</p> <p>Moderator - Goranka Novak Lalić, Faculty of Law, University of Zagreb</p> <p>Panelists:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Modus operandi</i> of migrant smugglers: presentation of Croatian experiences - Dejan Dretar, Head of Organized Crime Unit, Criminal Police Directorate, Ministry of the Interior, Republic of Croatia • Developing and maintaining good cooperation between Member States and third countries – Alvaro Rodrigex Gaya, Head of Strategy and Outreach, EUROPOL (EMSC) • EU policies addressing migrant smuggling - next steps – Francisco Gaztelu Mezquiriz, Head of Unit C1, Irregular Migration and Return Policy, DG HOME, European Commission <p>Q&A</p>
<p>11:35-11:50</p>	<p>Break</p>
<p>11.50 – 12:50</p>	<p>Panel 3: Protection and Promotion of Fundamental Rights in the Context of Irregular Migration</p> <p>The EU and its Member States are committed to upholding human rights of all migrants, regardless of their status. The EU <i>acquis</i> calls for strong EU external border protection in compliance with human rights law, as enshrined by EU legislation and international instruments. These obligations are transposed in national laws and practices.</p> <p>At operational level, national authorities sometimes face challenges in finding ways to conduct migration management, while at the same time ensuring human rights protection.</p> <p>The panel will identify migrants’ rights that may be affected upon irregular entry at the EU external borders, upon detection within the EU territory and during return operations. The panelists will discuss the EU and national rules and practices in this area and look at relevant case-law of European courts.</p> <p>The discussions will specifically focus on different challenges on the Eastern Mediterranean – Western Balkan route and search for solutions to manage migration flows in full compliance with human rights.</p> <p>Moderator - Goranka Novak Lalić, Faculty of Law, University of Zagreb</p> <p>Panelists:</p> <ul style="list-style-type: none"> • What is the connection between the Greek-Turkish border situation, the Western Balkans route and the ECtHR’s judgment in N.D. and N.T.? - Iris Goldner Lang, Faculty of Law, University of Zagreb • Controlling land borders in compliance with fundamental rights – practical guidance – Tamas Molnar, European Union Agency for Fundamental Rights <p>Q&A</p>

12:50-13:00	Closing remarks Magnus Ovilius , Head of Agencies and Networks Coordination Sector and Chair of the European Migration Network, DG HOME, European Commission
--------------------	---

Contact Information:

Croatian EMN NCP
emn@mup.hr
<https://emn.gov.hr/>
+385 1 3788 471

Format: e-Conference**Event language:** English

Funded by the European Union's Asylum,
Migration and Integration Fund

CROATIAN EMN PRESIDENCY E-CONFERENCE REPORT

Challenges of Irregular Migration on the Eastern Mediterranean – Western Balkan Route in the time of COVID- 19

24 June 2020

Conference background

The Eastern Mediterranean – Western Balkan Route is one of the main migratory paths into Europe. Despite downward trends on other routes towards the EU, arrivals on the Eastern Mediterranean route have been increasing up until the outbreak of COVID-19. For the past several months COVID-19 has had an impact on all types of migration into the EU.

The e-Conference “**Challenges of Irregular Migration on the Eastern Mediterranean – Western Balkan Route in the time of COVID-19**” took place as a webinar, and aimed to share knowledge, experience and views among representatives from Member States, EU institutions and international organisations on future challenges and solutions for dealing with irregular migration into the EU in the time of COVID-19. The emphasis was on the Eastern Mediterranean – Western Balkan Route but also on the link to the challenges of irregular migration and migrant smuggling in the EU in general.

The event was Chaired by the national coordinator for the European migration network in Croatia, **Ms Lidija Pentavec**, while panel discussions were moderated by **Professor Goranka Novak Lalić**.

Ms Lidija Pentavec, Head of Section in Division for Illegal Migration, Border Police Directorate, Ministry of the Interior and the EMN Croatia Coordinator

Ms Goranka Novak Lalić, Profesor, Faculty of Law, University of Zagreb

Opening remarks

In his opening remarks, **Mr Zoran Ničeno**, Head of Border Police Directorate, in the Ministry of the Interior, Republic of Croatia, noted that the Eastern Mediterranean - Western Balkan route has for many years been one of the main entry paths into Europe. Migration pressure remained high with large number of migrants travelling through this corridor.

The spread of the COVID-19 pandemic had halted the number of entries, but as from May 2020 the migration pressure has intensified again, and increasing numbers of migrants were expected to cross into the EU. Also, the reinforced border control and difficult terrain have led to a growing number of migrants becoming stranded in the region and, as a consequence, a sharp increase for smuggling services is present. The whole migration perspective demands a comprehensive approach to migration and activities related to irregular migrants need to be aligned with international and EU standards of fundamental rights protection.

Mr Zoran Ničeno, born on 1 April 1966 in Split, graduated in 1991 from the Faculty of Law, University of Zagreb. Since 2017, he has been the Chief of the Border Police Directorate and Assistant to the General Police Director. He started his career in 1992 in the Police Administration Zagreb as a police officer for the criminal police, and continued in the Ministry of the Interior of the Republic of Croatia as a police officer for the reserve police. From 1994 to 1995 he was the head of the Department of Defense Preparations, and from 1995 to 2001 he was the head of the Maritime and Airport Police Department in the General Police Directorate.

He was Assistant Chief of the Border Police Directorate (2006), Head of the Maritime and Airport Police Department in the General Police Directorate (2006-2008), and Chief of the Police Directorate (2008-2010). From 2010 to 2012, he was the Chief of the Police Academy, and from 2012 to 2017, he was the Assistant Chief of the Border Police Directorate.

Mr Johannes Luchner, Director of the Strategy and General Affairs Directorate, DG HOME, European Commission, reflected that in 2019, Europe had faced fewer arrivals at the EU borders overall, however, the numbers of arrivals from the Eastern Mediterranean and Western Balkans routes had increased and had accounted for 46% of migrant arrivals in the

EU. The spread of the COVID-19 virus had slowed down asylum, resettlement and return procedures; and had placed additional pressure on reception and detention facilities. On request of the EU Member States, the European Commission was playing a coordination and guidance role. The speaker also noted the work of the EMN in this context, which had been monitoring impacts in order to provide information to policymakers.

Mr Luchner noted that the Commission's new Pact on Migration and Asylum was to be adopted soon. The aim of the Pact was to find a fair and effective way of fostering solidarity amongst Member States, with legal migration as a key priority. There was a need also for a reformed and sustainable common asylum system, with asylum and return procedures needing to operate seamlessly - Member States must provide support for granting asylum plus ensure the return of those whose applications were unfounded. Protection of the EU external borders was also a key priority, and the EU would continue to support those Member States of first entry, thus the interoperability of border systems would be crucial. The Pact envisaged strengthening partnerships with countries of transit and return, increase the fight against human smuggling, foster return and open new legal pathways for migration. The aimed to embed a migration policy in full respect of fundamental rights, human

dignity, freedom and solidarity, which were at the core of EU values and commitments.

Johannes Luchner is an Austrian national who joined the European Commission in 1996. He holds a Master's degree from the University of Vienna and a Ph.D. from Penn State University. Before joining the European Commission, he worked as a free journalist and in the Austrian diplomatic service. He started his career in the Commission as desk officer for development cooperation. Mr. Luchner subsequently worked in the cabinet of Vice-President Kinnock, in DG Industry and Enterprise, the DG for Civil Protection and Humanitarian Aid Operations (ECHO) as well as a Member of the Task Force for Greece in DG ECFIN. In April 2020, Mr. Luchner joined DG HOME as Director for Strategy and General Affairs.

Panel 1:

General Overview of the Eastern Mediterranean – Western Balkan Route

The context for the first panel of the e-Conference was the continuing issue of high migration pressure on the Eastern Mediterranean and the Western Balkans.

Due to its geographical position, the route is exposed to irregular movement both through land and sea borders. Moreover, the Joint Report provided by EBCGA/Frontex, Europol and EASO indicates that “the Western Balkans region is a key transit area for irregular migrants entering the EU via this Route and trying to continue their journey deeper in the EU by land.” In most cases, irregular migrants had no intention to seek asylum – even those who may have been in need of international protection. Instead, they tried to continue their journey towards other EU Member States. Frequently, applications for international protection were made to avoid detention and return, which indicates that the asylum system is often misused. Additionally, the volume of secondary movements of third country nationals who enter irregularly with the help of migrant smugglers, or who stay irregularly upon legal entry, pose a major challenge for the EU as an area of freedom, security and justice.

Western Balkan countries face a number of challenges in terms of reception and registration capacities, border management capacities, return capacities and lack of readmission agreements with countries of origin, lack of detention capacities resulting in an insufficient use of detention, amongst others.

With the outbreak of the COVID-19 pandemic, the pressure on the Greek-Turkish border decreased, as migrants from the border area were moved to isolation to prevent the spread of the disease. With the end of the pandemic, it is expected that the pressure on the Greek border will continue and probably result in a stronger influx of illegal migrants via the Western Balkan route.

The restrictive measures adopted in response to the COVID-19 pandemic had exacerbated difficulties in delivering humanitarian assistance to vulnerable irregular migrants travelling along this route. The European Commission provided guidance on how to ensure unhindered continuation of asylum and return procedures during the health crisis.

Pannelist 1:

State of play and foresight on the Eastern Mediterranean and Western Balkan Route

Carsten Simon, Head of Risk Analysis Unit, FRONTEX

Mr Carsten Simon highlighted the close links between the Eastern Mediterranean and the Western Balkans routes. In 2019, some 75 000 migrant arrivals were recorded on the Eastern Mediterranean land and sea routes to Greece and Bulgaria, the majority to the Eastern Aegean Islands; A total of around 79 000 illegal border crossings by non-regional migrants were reported on the

Western Balkans route in 2019. Arrival levels were sustained in the first quarter of 2020. The adoption of restrictive measures in response to the COVID-19 pandemic considerably reduced migrants' mobility and pressure at the border until mid-May. A re-routing of migrants was observed resulting for instance in an increased number of asylum requests in Kosovo¹. However, Turkey continued to host several millions of people displaced mostly from Syria. While they experienced travel restrictions during the pandemic, it was expected that the pressure to move onwards would soon resume. Increased migration pressure was

¹ This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244/1999 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence.

already recorded at the North Macedonian and Albanian borders, following the lifting of travel restrictions in the second half of May 2020.

Presentation:

Overview of the migratory situation in the Eastern Mediterranean / Western Balkans area 2019-May 2020

Carsten Simon joined Frontex, the European Border and Coast Guard Agency, as Head of Risk Analysis Unit in 2019. At the agency's headquarters in Warsaw, he manages a team of analysts who assess the risks to EU's border security by building up a picture of trends and patterns in irregular migration and cross-border crime at the external borders.

Mr Simon started his professional career in 1993 at the German Federal Police, where he occupied different post as Commander and in Police Training. From 2010-2012 he was the Head of the Federal Police Inspectorate Offenburg at the German-French Border.

He subsequently gained experience in an international environment while working in the Palestinian Territories between 2013-2016, leading an international team that established the Palestinian Officers Academy and a Leadership Training Course based on international standards. He later became Senior Adviser in Ramallah, supporting the Palestinian Ministry of Interior and the Civil Police in security

matters and developing training courses for local police officers.

Before joining Frontex, Mr. Simon served as Deputy Head of the Strategic Analysis Center on Irregular Migration at the Federal Police Headquarters in Germany, where he was responsible for an area of activities ranging from the analysis of irregular migration towards Europe and Germany, the development of the national integrated border management strategy, through to the creation of new risk analysis products.

Pannellist 2:

COVID-19 impact on migrants in an irregular situation – A humanitarian perspective

Naile Busemann, Regional Protection Coordinator for the Western Balkans, International Committee of the Red Cross

Ms Naile Busemann spotlighted the humanitarian outlook of some of the consequences the COVID19 pandemic and

restrictive measures adopted to limit its spread entailed for migrants in an irregular situation. The pandemic was an example how challenges on the migratory route could exacerbate already existing vulnerabilities

or create new ones. Restrictive measures included the closure of borders, the suspension of the asylum procedures, encampment and movement restrictions in closed settings. In some situations, the measures led to migrants spending longer periods of time in inadequate boats or in overcrowded centres and having reduced access to support services and economic activities. At times, tensions and violence in the centres and camps had increased; this was in part a consequence of a general feeling of uncertainty regarding their future prospects (including legal status), and in part a result of the reduced space and resources which had escalated conflictual relations among different ethnic groups. The ICRC listed some of the measures put in place by MS to mitigate the impact of the adopted restrictions (e.g. online asylum applications, extension of residence permits).

Presentation:

COVID-19 impact on migrants in an irregular situation – a humanitarian perspective

Delegate of the International Committee of the Red Cross (ICRC) since 2007, Naile Busemann has been working in the humanitarian sector for over 15 years, mainly in the field of protection in emergencies, displacement, migration and

detention settings. She is currently holding the position of Regional Protection Coordinator for the Western Balkans based in Belgrade, Serbia, since 2018.

Her previous assignments were in various countries in Asia, Africa, Middle East and Europe.

A lawyer by training, Naile Busemann holds a Masters in Humanitarian Assistance and a post-graduate diploma in Contemporary Diplomacy.

Pannellist 3:

EU response-Guidance on the implementation of relevant EU provisions in the area of asylum and return procedures and on resettlement – with emphasis on return

Francisc Gaztelu Mezquiriz, Head of Unit C1, Irregular Migration and Return Policy, Europea Commission

Mr **Francisco Gaztelu Mezquiriz** (Head of the Irregular Migration and Return Policy Unit, DG HOME, European Commission) discussed the guidelines published by the

European Commission to support Member States in running asylum and migration procedures during the sanitary crisis. Specifically concerning return, the Commission guidelines had covered all aspects of the return procedure. Return operations would follow specific protocols to ensure safety for the migrants and the personnel involved. In the planning of return flights, cooperation with third countries was recommended. In the pre-return activities, several recommendations were advanced including: the extension of the period for voluntary return; the preferential use of alternative to detention; the respect of specific protocols in detention facilities on social distancing, quarantine, and access to healthcare for detainees.

Mr Mezquiriz stressed the future importance of reinforcing cooperation with third countries through the conclusion of readmission agreements and through cooperation on prevention of irregular migration and dismantle smuggling networks. The return system would also benefit from stronger border return procedures and from increased detention capacities. Mr Mezquiriz also highlighted the critical role of Frontex in improving the effectiveness of return operations.

Francisco Gaztelu Mezquiriz is an engineer and a microeconomist. He currently serves as the Head of the Irregular Migration and Return Policy Unit at DG Migration and

Home Affairs. His previous posts include Head of Unit for MFF, Budget and Agencies, Assistant to the Director General of Asia Pacific, Deputy Head of Unit of the Middle East and Deputy Head of Cabinet of the Vice president for the internal market, defence and space.

Panel 2:

EU Engagement to Prevent and Fight Migrant Smuggling

Enhanced border control activities throughout the Western Balkans hinder illegal border crossings and make it more difficult for irregular migrants to leave the region. The limited reception capacities of the countries of the region have put the migration and asylum systems under considerable pressure.

The second panel evidenced that the smuggling activities in the Western Balkans were conducted by well organised criminal networks using means that subjected migrants to high risks. This criminal activity was hard to eradicate, as it was a highly profitable with relatively low detection risks. Cooperation with third countries was essential to implement a cross-cutting, holistic and structured response to turn the smuggling of migrants on the Western Balkan route into a high risk – low profit business.

Pannelist 1:

Modus operandi of migrant smugglers: presentation of Croatian experiences

Dejan Dretar, Head of Organized Crime Unit, Criminal Police Directorate, Ministry of the Interior, Republic of Croatia

Mr Dejan Dretar presented statistical data on smuggling, noting that during the first five months of 2020, the reporting of criminal offences had decreased by 24%. Illegal border crossings were usually done on foot or by car. The crossings were extremely dangerous for the migrants, especially when concealed in specially designed hiding places in cars and vans, cargo planes and in sealed containers; the smugglers were less concerned about the well-being of the migrants than about the financial viability of the smuggling activities. Smugglers were ready to constantly adapt and change their approaches to circumvent controls; this made the network difficult to trace. A main challenge to detection victims of smuggling was through identifying their status as economic migrants or as potential assylum

seekers because frequently they were travelling without identity documents.

Presentation:

Migrant Smuggling – Croatian Experiences

Dejan Dretar is a police officer in Criminal Police Directorate for last 9 years working on International and National level regarding investigations on Organized crime and specially smuggling of migrants.

During his work in fighting smuggling of migrants he participated and led numerous number of investigations connected and linked with smuggling of migrants. After finishing Police Academy and Criminology he started his professional career as a police officer in police station, building his way to a position that he is today.

He is Croatian representative in FII EMPACT priority and he was representative in THB EMPACT priority in EU Policy Cycle. For the last 3 years he is the Head of Organized Crime Service on National level in Croatia.

During 2013. he finished International Law Enforcement Academy (ILEA) in Budapest in „Law enforcement and leadership development 2 (LELD)“ & „Law enforcement tactical and street survival (LETSS)“, participant and expert in CEPOL courses and he is also an FBI National Academy (FBINA) graduate.

Pannelist 2:

Developing and maintaining good cooperation between Member States and third countries

Alvaro Rodriguez Gaya, Head of Strategy and Outreach, EUROPOL (EMSC)

Mr Alvaro Rodrigez Gaya highlighted that migrant smuggling was in the top three criminal areas (out of 25) according to Europol's

data. Migrant smuggling activities had continued to be reported to Europol during the COVID-19 crisis. The speaker reiterated the point that smuggling was a very profitable business. The benefits were generally reinvested in real estate projects in third countries, therefore strong external actions and cooperation with third countries was essential to tackle the smugglers' networks. To this end, Europol had established cooperation arrangements with Western Balkans countries and sought to develop similar cooperation with African countries too, although some challenges were identified due to limited institutional capacities. At EU level, Frontex and Interpol were the key actors to facilitate links between operations and investigations. Some national activities were also started as the [Western Balkan Task Force](#), which was initiated by Austria. Western Balkan Task Force presents regional initiatives

designed to improve information and intelligence exchange both at strategic and at law enforcement level. Mr Gaya also stressed the importance of meeting both national and EU interests of Member States throughout cooperation and joint action.

Alvaro Rodriguez Gaya has 15 years of professional experience in the law enforcement industry, security-oriented educational background, and is professionally focused in international security, migration and multilateral cooperation. Responsible for the implementation of complex projects at EU level.

He is a Spanish attorney, having Master studies, who have been in charge, as Project Manager, of the Europol's department dealing with Facilitation of Illegal Immigration, 4 years as responsible of the Strategic and Outreach area in the European Migrant Smuggling Center and since 1st June 2020 the Head of the Operational coordination in the EMC. For 6 years being the support manager and co-driver of the EU priority under the EU Policy Cycle (Facilitation of illegal immigration).

Previously he was working for the Spanish Ministry of Interior as Senior Inspector of the SP National Police Force. Also, he worked in the international field as Spanish Liaison Officer at Europol's HQ in The Hague (NL) representing Spain (2009-2015).

He is a teacher in the Alfonso X El Sabio lecturing in two specialized master' studies focused on security in the international context (In EN) and human rights.

Pannelist 3:

EU policies addressing migrant smuggling - next steps

Francisco Gaztelu Mezquiriz, Head of Unit C1, Irregular Migration and Return Policy, DG HOME, European Commission

Mr **Francisco Gaztelu Mezquiriz** stressed that the fight against smuggling would be prioritised by the Commission under the new Migration Pact. The EU action plan also had an important focus on anti-smuggling, especially on operational cooperation, exchange of information, and cooperation with third countries. Three key tools were considered critical to the Commission's actions. Firstly, the Common Operational Partnerships (COP) which brought together small teams of law enforcement experts from all partners, including third countries; the COPs so far have focussed on Africa, but they had been opened up to the Western Balkans and other routes. Secondly, prevention and information campaigns which would create counter-narratives to those of the smugglers. Finally, the Immigration Liaisons Officers (ILO), especially in Western Balkans, who were helping to build

stronger relations with national authorities in third countries.

Francisco Gaztelu Mezquiriz is an engineer and a microeconomist. He currently serves as the Head of the Irregular Migration and Return Policy Unit at DG Migration and Home Affairs.

His previous posts include Head of Unit for MFF, Budget and Agencies, Assistant to the Director General of Asia Pacific, Deputy Head of Unit of the Middle East and Deputy Head of Cabinet of the Vice president for the internal market, defence and space.

Panel 3:

Protection and Promotion of Fundamental Rights in the Context of Irregular Migration

The EU and its Member States are committed to upholding human rights of all migrants, regardless of their status. The EU *acquis* calls for strong EU external border protection in compliance with human rights law, as enshrined by EU legislation and international instruments. These obligations are transposed in national laws and practices.

At operational level, national authorities sometimes face challenges in finding ways to conduct migration management, while at the same time ensuring human rights protection.

The last panel focused on the key fundamental rights at stake in border controls and procedures; these especially related to ensuring protection from *refoulement* and mass expulsion; access to international protection; and the right to life and security. Recent changes in the jurisprudence of the European Court of Human Rights (ECHR) had opened-up a new understanding of a State's obligations on border procedures especially regarding push-backs. In practice, the enforcement of human rights safeguards fell mostly on border guards, who would benefit from

practical guidance on these issues in their day-to-day work.

Pannelist 1:

What is the connection between the Greek-Turkish border situation, the Western Balkans route and the ECtHR's judgment in N.D. and N.T.?

Iris Goldner Lang, Professor in Law at the Faculty of Law of the University of Zagreb

Ms Iris Goldner Lang argued that there is a clear link between the political and practical reactions to the attempt of thousands of migrant to cross the Greek-Turkish border in February and March 2020, on the one hand, and the behaviour of the two European courts and the 2015/2016 Western Balkans route, on the other hand. She maintained that the developments at the Greek-Turkish border can only be understood as the result of the interaction of Member States' experience of the 2015/2016 Western Balkans route and their fear of its reoccurrence, Member States' fear of turning into hotspots, the

Luxembourg Court's decisions on the EU-Turkey Statement and the ECHR's decision in N.D. and N.T. In contrast with its previous jurisprudence, in its judgement in [N.D. and N.T. versus Spain](#), the European Court of Human Rights concluded that the expulsion of irregular migrants without an individual assessment of their situation was not in breach of the prohibition of mass expulsion (art. 4, additional Protocol 4 ECHR), if two conditions were met: that the state provided "genuine and effective access to means of legal entry, in particular border procedures for those who have arrived at the border" and that there was an "absence of cogent reasons why the applicant did not make use of official entry procedures, which were based on objective facts for which the respondent state was responsible". In this context, questions were raised regarding future evolutions on the prohibition of push-back at border crossings: would the Strasbourg Court reconfirm this new approach in future judgements, for instance if it were to decide on a case related to the facts at the Turkish-Greek border? What criteria would the Court develop in future decisions to define mass arrivals or to assess the level of security threat? And would the Court of Justice of the European Union follow this same approach if confronted with a similar situation?

Presentation:

[The Greek-Turkish border situation, the Western Balkans Route and N.D.&N.T](#)

Iris Goldner Lang is a Jean Monnet professor of EU law and the holder of the UNESCO Chair on Free Movement of People, Migration and Inter-Cultural Dialogue at the University of Zagreb – Faculty of Law. She works at the Department of European Public Law, which she chaired from 2013 until 2015. She was a John Harvey Gregory Visiting Professor of Law and World Organization and a Fulbright Visiting Researcher at Harvard Law School in 2015/2016. Prof. Goldner Lang was a Visiting Researcher at University College London (summer 2017) and at Harvard Law School (summer 2018), where she held a series lectures at Harvard Immigration and Refugee Clinic. She was also an invited lecturer at the Court of Justice of the European Union, European Parliament, LSE, University of Stockholm, University of Vienna, Boston University, etc. She is one of the academic coordinators of the Jean Monnet Centre of Excellence “EU’s Global Leadership in the Rule of Law”. She has been the leader of two Jean Monnet Modules on “EU Migration Law and Policy” and “EU Internal Market Law”. She is the president of the Croatian Society for European Law (FIDE branch), the Croatian representative in the Odysseus Academic Network for Legal Studies on Immigration and Asylum in Europe and a member of the Board of Trustees of the Academy of European Law (ERA). She is the Editor-In-Chief of the Croatian Yearbook of European

Law and Policy and a member of the ERA Forum Advisory Board. She is the editor of three books and the author of numerous articles, chapters in books and an authored book.

Pannelist 2:

Controlling land borders in compliance with fundamental rights – practical guidance

Tamas Molnar, legal research officer at the European Union Agency for Fundamental Rights (FRA)

Mr Tamas Molnar highlighted that the practical implementation of human rights obligations fell largely on the officers operating at border crossing

points and along the green borders. Therefore, the FRA prepared a practical guidance entitled “Border control at external land borders and fundamental rights” targeting specifically border-management staff in the European Union. The guidance tool lists ten ‘dos’ and ‘don’ts’ to support border officials in the implementation of the fundamental rights safeguards of the Schengen Borders Code (Regulation (EU) No. 2016/399) and related EU law instruments in their daily work, when carrying out controls at external land

borders. [The guidance](#) was published at the end of July and later on further translations to other EU official languages might follow.

Presentation:

Controlling land borders in compliance with fundamental rights – FRA practical guidance

Dr Tamás MOLNÁR (1980) studied law in Budapest and Brussels (LLM on EU law), and holds a PhD in public international law (Budapest). He also passed the bar exam in Hungary. Since September 2016, he has been working as a legal research officer on asylum, migration and borders at the EU Agency for Fundamental Rights (FRA) in Vienna. His areas of expertise with respect to the FRA's work include: fundamental rights of irregular migrants; return and readmission; immigration detention; anti-smuggling; EU asylum acquis and visa policy as well as horizontal issues of public international law, including artificial intelligence and international law. Before joining FRA, he worked for a decade in various ministries in Hungary in the fields of international and EU migration law and their domestic implementation (drafting legislation; negotiating in EU Council Working Parties; preparing international agreements). He is also a visiting lecturer on international (migration) law at the

Institute of International Studies at Corvinus University of Budapest and the Faculty of Law at the University of Szeged. He has published widely in the fields of international law, EU migration law and relationship of legal orders, with over 80 journal articles, book chapters and a monograph (see at <https://vm.mtmt.hu//search/slist.php?lang=0&AuthorID=10032231>).

Concluding remarks:

Mr Magnus Ovilius (Head of Agencies and Networks Coordination Sector and Chair of the European Migration Network, DG HOME, European Commission) concluded

by noting that the one key word for migration and for migrants was 'predictability'. If a person comes to Europe, they should have the right to claim asylum; if they come with a job offer, they should expect a residence permit; if they come irregularly, they should expect to be

returned. The outcome should be predictable.

People were still on the move even during the pandemic. Smuggling had not disappeared in the lockdown, and more people would be likely to cross to Europe over summer, from countries where COVID-19 was still prevalent, and where health service were less developed.

Capacity building in the Member States and information exchange, all remained important for the future. The Commission supported better cooperation with the countries of the Western Balkans, and other third countries, irrespective of their link to the EU, and the speaker noted that enhanced cooperation could also take place in the future through the engagement of Western Balkans countries in the European Migration Network. It was essential that the EU's values and principles were defended and shared with third countries, whilst tackling irregularity and opening legal pathways. It was also important that the EU and Member States continued to learn from their practises; whilst the new EU Migration Pact would provide the framework for the future, the Member States would still need to apply what they had learned through their past experience.

Magnus Ovilius is Head of Sector Agencies and Networks Coordination in DG HOME, European Commission. DG HOME works with 6 EU de-centralised Agencies

(FRONTEX, eu-LISA, EUROPOL, CEPOL, EASO and EMCDDA) and manages close to 30 EU wide Networks in the area of migration and security. Magnus Ovilius is responsible for the management of the sector including the related internal/external Agency and Networks Communication. He is responsible for horizontal coordination and cooperation in liaising with DG HOME Agencies, Networks, Policy and Resources Units as well as other Commission Services. Magnus Ovilius is also responsible for the management of the European Migration Network (Chair) and the European Migration Forum including finance and human resources. He is responsible for the management of the European Migration Network-Information exchange system (EMN - IES (legal migration, legal residence permits, return, voluntary return, statelessness, ILO Network, migration smuggling, information campaigns etc).

Magnus Ovilius has held various management positions in the private sector and EU Commission ranging from fight against terrorism to irregular migration including having worked as a Diplomat for the EU.

Magnus Ovilius holds a Degree of Master of Laws, LL.M. from the University of Lund, Sweden. He has also served with the military in the Swedish Royal Coastal Artillery as officer achieving the rank of First Lieutenant.

Contact:

EMN NCP Croatia

Ministry of the Interior

Ulica grada Vukovara 33, Zagreb

Email: emn@mup.hr

Web: <https://emn.gov.hr/>

CROATIAN EMN PRESIDENCY e-CONFERENCE

Challenges of Irregular Migration on the Eastern Mediterranean – Western Balkan Route in the time of COVID-19

24 June 2020

This report summarises discussions from the e-Conference “*Challenges of Irregular Migration on the Eastern Mediterranean – Western Balkan Route in the time of COVID-19*”, organised under the Croatian Presidency of the Council of the European Union by the Croatian Contact Point of the European Migration Network (EMN).

Support materials, including the event’s concept note, PowerPoint presentations delivered during the day are available on the [e-Conference webpage](#).

Summary of the event

The e-Conference “**Challenges of Irregular Migration on the Eastern Mediterranean – Western Balkan Route in the time of COVID-19**” took place as a webinar, and aimed to share knowledge, experience and views among representatives from Member States, EU institutions and international organisations on future challenges and solutions for dealing with irregular migration into the EU in the time of COVID-19. The emphasis was on the Eastern Mediterranean – Western Balkan Route but also on the link to the challenges of irregular migration and migrant smuggling in the EU in general.

The event was Chaired by the EMN Croatia Coordinator, **Ms Lidija Pentavec**, while panel discussions were moderated by **Professor Goranka Novak Lalić**.

Outlook of irregular migration on the Eastern Mediterranean and Western Balkan Route in the time of COVID-19

In his opening remarks, **Mr Zoran Ničeno**, noted that the Eastern Mediterranean - Western Balkan route has for many years been one of the main entry paths into Europe. Migration pressure remained high with large number of migrants travelling through this corridor. The spread of the COVID-19 pandemic had halted the number of entries, but evidence showed that the migration pressure has intensified again, and increasing numbers of migrants were expected to cross into the EU. Also, the reinforced border control and difficult terrain have led to a growing number of migrants becoming stranded in the region and, as a consequence, a sharp increase for smuggling services is present. The whole migration perspective demands a comprehensive approach to migration and activities related to irregular migrants need to be aligned with international and EU standards of fundamental rights protection.

Mr Johannes Luchner, reflected that in 2019, Europe had faced fewer arrivals at the EU borders overall, however, the numbers of arrivals from the Eastern Mediterranean and Western Balkans routes had increased and had accounted for 46% of migrant arrivals in the EU. The spread of the COVID-19 virus had slowed down asylum, resettlement and return procedures; and had placed additional pressure on reception and detention facilities. On request of the EU Member States, the European Commission was playing a

coordination and guidance role. The speaker also noted the work of the EMN in this context, which had been monitoring impacts in order to provide information to policymakers.

Mr Luchner noted that the Commission's new Pact on Migration and Asylum was to be adopted soon. The aim of the Pact was to find a fair and effective way of fostering solidarity amongst Member States, with legal migration a key priority. There was a need also for a reformed and sustainable common asylum system, with asylum and return procedures needing to operate seamlessly - Member States must provide support for granting asylum plus ensure the return of those whose applications were unfounded. Protection of the EU external borders was also a key priority, and the EU would continue to support those Member States of first entry, thus the interoperability of border systems would be crucial. The Pact envisaged strengthening partnerships with countries of transit and return, increase the fight against human smuggling, foster return and open new legal pathways for migration. The aimed to embed a migration policy in full respect of fundamental rights, human dignity, freedom and solidarity, which were at the core of EU values and commitments.

General overview of the Eastern Mediterranean – Western Balkan Route

The context for the first panel of the e-Conference was the continuing issue of high migration pressure on the Eastern Mediterranean and the Western Balkans. The restrictive measures adopted in response to the COVID-19 pandemic had exacerbated difficulties in delivering humanitarian assistance to vulnerable irregular migrants travelling along this route. The European Commission provided guidance on how to ensure unhindered continuation of asylum and return procedures during the health crisis.

Mr Carsten Simon (Head of Risk Analysis Unit of FRONTEX) highlighted the close links between the Eastern Mediterranean and the Western Balkans routes. In 2019, some 75 000 migrant arrivals were recorded on the Eastern Mediterranean land and sea routes to Greece and Bulgaria, the majority to the Eastern Aegean Islands. A total of around 79 000 illegal border crossings by non-regional migrants were reported on the Western Balkans route in 2019. Arrival levels were sustained in the first quarter of 2021. The adoption of restrictive measures in response to the COVID-19 pandemic considerably reduced migrants' mobility and pressure at the border until mid-May. A re-routing of migrants was observed resulting for instance in an increased number of asylum requests in Kosovo*. However, Turkey continued to host several millions of people displaced mostly from Syria. While they experienced travel restrictions during the pandemic, it was expected that the pressure to move onwards would soon resume. Increased migration pressure was already recorded at the North Macedonian and Albanian borders, following the lifting of travel restrictions in the second half of May 2020.

Ms Naile Busemann (Regional Protection Coordinator for the Western Balkans of the International Committee of the Red Cross (ICRC)) highlighted the humanitarian perspective of some of the consequences the COVID19 pandemic and restrictive measures adopted to limit its spread entailed for migrants in an irregular situation. The pandemic was an example how challenges on the migratory route could exacerbate already existing vulnerabilities or create new ones. Restrictive measures included the closure of borders, the suspension of the asylum procedures, encampment and movement restrictions in closed settings. In some situations, the measures led to migrants spending longer periods of time in inadequate boats or in overcrowded centres and having reduced access to support services and economic activities. At times, tensions and violence in the centres and camps had increased; this was in part a consequence of a general feeling of uncertainty regarding their future prospects (including legal status), and in part a result of the reduced space and resources which had escalated conflictual relations among different ethnic groups. The ICRC enumerated some of the measures put in place by MS to mitigate the impact of the adopted restrictions (e.g. online asylum applications, extension of residence permits).

In conclusion, the ICRC recalled that even in emergency situations measures needed to comply with international law. They should be regularly reviewed and lifted once their grounds, legal basis or necessity cease. It was recommended to consider specific needs of migrants in national response plans and to ensure access to essential services and reliable information. Immigration detention was to be used only as a measure of last resort and family unity and contact would need to be guaranteed at all times.

Mr **Francisco Gaztelu Mezquiriz** (Head of the Irregular Migration and Return Policy Unit, DG HOME, European Commission) discussed the guidelines published by the European Commission to support Member

States in running asylum and migration procedures during the sanitary crisis. Specifically concerning return, the Commission guidelines had covered all aspects of the return procedure. Return operations would follow specific protocols to ensure safety for the migrants and the personnel involved. In the planning of return flights, cooperation with third countries was recommended. In the pre-return activities, several recommendations were advanced including: the extension of the period for voluntary return; the preferential use of alternative to detention; the respect of specific protocols in detention facilities on social distancing, quarantine, and access to healthcare for detainees.

Mr Mezquiriz stressed the future importance of reinforcing cooperation with third countries through the conclusion of readmission agreements and through cooperation on prevention of irregular migration and dismantle smuggling networks. The return system would also benefit from stronger border return procedures and from increased detention capacities. Mr Mezquiriz also highlighted the critical role of Frontex in improving the effectiveness of return operations.

EU engagement to prevent and fight migrant smuggling

The second panel evidenced that the smuggling activities in the Western Balkans were conducted by well organised criminal networks using means that subjected migrants to high risks. This criminal activity was hard to eradicate, as it was a highly profitable with relatively low detection risks. Cooperation with third countries was essential to implement a cross-cutting, holistic and structured response to turn the smuggling of migrants on the Western Balkan route into a high risk – low profit business.

Mr Dejan Dretar (Head of Organised Crime Unit, Criminal Police Directorate, Ministry of the Interior, Republic of Croatia), presented statistical data on smuggling, noting that during the first five months of 2020, the reporting of criminal offences had decreased by 24%. Illegal border crossings were usually done on foot or by car. The crossings were extremely dangerous for the migrants, especially when concealed in specially designed hiding places in cars and vans, cargo planes and in sealed containers; the smugglers were less concerned about the well-being of the migrants than about the financial viability of the smuggling activities. Smugglers were ready to constantly adapt and change their approaches to circumvent controls; this made the network difficult to trace. When victims of smuggling were detected a key challenge was to identifying their status as economic migrants or as potential asylum seekers, as often they were travelling without identity documents.

Mr Alvaro Rodriguez Gaya (Head of Strategy and Outreach, EUROPOL (EMSC)) highlighted that migrant smuggling was in the top three criminal areas (out of 25) according to Europol's data. Migrant smuggling activities had continued to be reported to Europol during the COVID-19 crisis. The speaker reiterated the point that smuggling was a very profitable business. The benefits were generally reinvested in real estate projects in third countries, therefore strong external actions and cooperation with third countries was essential to tackle the smugglers' networks. To this end, Europol had established cooperation arrangements with Western Balkans countries and sought to develop similar cooperation with African countries too, although some challenges were identified due to limited institutional capacities. At EU level, Frontex and Interpol were the key actors to facilitate links between operations and investigations. Some national activities were also started as the [Western Balkan Task Force](#), which was initiated by Austria. Western Balkan Task Force presents regional initiatives designed to improve information and intelligence exchange both at strategic and at law enforcement level. Mr Gaya stressed the importance of cooperation between the Western Balkans' law enforcement agencies with EU Member States.

Mr **Francisco Gaztelu Mezquiriz** (Head of Irregular Migration and Return Policy Unit, DG HOME, European Commission) stressed that the fight against smuggling would be prioritised by the Commission under the new Migration Pact. The EU action plan also had an important focus on anti-smuggling, especially on operational cooperation, exchange of information, and cooperation with third countries. Three key tools were considered critical to the Commission's actions. Firstly, the Common Operational Partnerships (COP) which brought together small teams of law enforcement experts from all partners, including third countries; the COPs so far have focussed on Africa, but they had been opened up to the Western Balkans and other routes. Secondly, prevention and information campaigns which would create counter-narratives to those of the smugglers. Finally, the Immigration Liaisons Officers (ILO), especially in Western Balkans, who were helping to build stronger relations with national authorities in third countries.

Protection and promotion of fundamental rights in the context of irregular migration

The last panel focused on the key fundamental rights at stake in border controls and procedures; these especially related to ensuring protection from *refoulement* and mass expulsion; access to international protection; and the right to life and security. Recent changes in the jurisprudence of the European Court of Human Rights (ECHR) had opened-up a new understanding of States' obligations on border procedures, especially regarding push-backs. In practice, the enforcement of human rights safeguards fell mostly on border guards, who would benefit from practical guidance on these issues in their day-to-day work.

Ms Iris Goldner Lang (Professor in Law at the Faculty of Law of the University of Zagreb) argued that there is a clear link between the political and practical reactions to the attempt of thousands of migrant to cross the Greek-Turkish border in February and March 2020, on the one hand, and the behavior of the two European courts and the 2015/2016 Western Balkans route, on the other hand. She maintained that the developments at the Greek-Turkish border can only be understood as the result of the interaction of Member States' experience of the 2015/2016 Western Balkans route and their fear of its reoccurrence, Member States' fear of turning into hotspots, the Luxembourg Court's decisions on the EU-Turkey Statement and the ECHR's decision in *N.D. and N.T.* In contrast with its previous jurisprudence, in its judgement in [N.D and N.T versus Spain](#), the European Court of Human Rights concluded that the expulsion of irregular migrants without an individual assessment of their situation was not in breach of the prohibition of mass expulsion (art. 4, additional Protocol 4 ECHR), if two conditions were met: that the state provided "genuine and effective access to means of legal entry, in particular border procedures for those who have arrived at the border" and that there was an "absence of cogent reasons why the applicant did not make use of official entry procedures, which were based on objective facts for which the respondent state was responsible".

In this context, questions were raised regarding future evolutions on the prohibition of push-back at border crossings: would the Strasbourg Court reconfirm this new approach in future judgements, for instance if it were to decide on a case related to the facts at the Turkish-Greek border? What criteria would the Court develop in future decisions to define mass arrivals or to assess the level of security threat? And would the Court of Justice of the European Union follow this same approach if confronted with a similar situation?

Mr Tamas Molnar (legal research officer at the European Union Agency for Fundamental Rights (FRA)) highlighted that the practical implementation of human rights obligations fell largely on the officers operating at border crossing points and along the green borders. Therefore, the FRA prepared a practical guidance entitled "Border control at external land borders and fundamental rights" targeting specifically border-management staff in the European Union. The guidance tool list ten 'do-s' and 'don't-s' to support border officials in the implementation of the fundamental rights safeguards of the Schengen Borders Code (Regulation (EU) No. 2016/399) and related EU law instruments in their daily work, when carrying out controls at external land borders. The guidance was published at the end of July (see <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/border-controls-and-fundamental-rights-external-land-borders>) and later on other further translations to other EU official languages might follow.

Concluding remarks

Mr Magnus Ovilius (Head of Agencies and Networks Coordination Sector and Chair of the European Migration Network, DG HOME, European Commission) concluded by noting that the one key word for migration and for migrants was 'predictability'. If a person comes to Europe, they should have the right to claim asylum; if they come with a job offer, they should expect a residence permit; if they come irregularly, they should expect to be returned. The outcome should be predictable.

People were still on the move even during the pandemic. Smuggling had not disappeared in the lockdown, and more people would be likely to cross to Europe over summer, from countries where COVID-19 was still prevalent, and where health service were less developed.

Capacity building in the Member States and information exchange, all remained important for the future. The Commission supported better cooperation with the countries of the Western Balkans, and other third countries, irrespective of their link to the EU, and the speaker noted that enhanced cooperation could also take place in the future through the engagement of Western Balkans countries in the European Migration

Network. It was essential that the EU's values and principles were defended and shared with third countries, whilst tackling irregularity and opening legal pathways. It was also important that the EU and Member States continued to learn from their practises; whilst the new EU Migration Pact would provide the framework for the future, the Member States would still need to apply what they had learned through their past experience.

EMN NCP HR

ROUNDTABLE: Challenges of Integration in the Republic of Croatia

Concept note & agenda

Context and aims:

One of the main pillars in the New Pact on Migration and Asylum is supporting effective integration policies. The integration of migrants and their families is a key part of the broader EU agenda to promote social inclusion.

As part of the priority on promoting the European way of life, the Commissions' key actions are adoption of a comprehensive Action Plan on integration and inclusion for 2021-2027 which was presented on 24 November 2020, and represents a strong framework to strengthen and step up integration and inclusion policies across the EU, thus contributing to the broader social inclusion agenda, drawing also on other relevant strategies and actions in the field of education, culture, employment, non-discrimination and equality.

Integration measures should ensure that all individuals who have a right to stay in the EU can fully take part in our societies; and in order to do so, it has to act as two-way process, putting emphasis on importance of host societies, roles and synergies of all relevant actors, but also on migrants who have to take leading role and an active effort to become integrated.

Any approach should take into account that different groups of migrants have specific challenges and needs, and therefore policies should be adapted to the needs of a diverse society. Tailor-made measures are needed because newly arrived migrants often face a number of challenges when integrating into European societies, depending on how they arrived, their skills level, language knowledge and their background. Also, the integration process differs, for example, between men and women. The integration of women into society is more complex and longer lasting than men.

In the Republic of Croatia, vast majority of integration measures and projects are aimed at persons who have been granted international protection, having in mind their particular vulnerability so as to provide assistance and protection so they can more easily overcome their difficult situation during the refugee, humanitarian crisis that has affected not only EU member states, but also our country. Government of Croatia adopted in 2017 the Action plan for integration of persons who have been granted international protection for the period from 2017 to 2019, and currently is in the process of adopting a new Action Plan of integration of persons who have been granted international protection for the period 2020 to 2022.

Regarding the integration of persons with approved international protection in the Croatian society, different projects were carried out or are currently underway.

At the same time, the Republic of Croatia actively participates in the European resettlement program for third-country nationals or stateless persons who meet the conditions for international protection, as a form of solidarity and provides care for the above categories. Based on the decisions of the Government of the Republic of Croatia from 2015 and 2017, it has so far received 251 persons who have been granted international protection. According to the Government decision from 2019, the Republic of Croatia committed to receive 150 third-country nationals or stateless persons more under the resettlement scheme or on grounds of participating in other forms of solidarity with European Union Member States. With this in mind, integration projects were directly related also to the Croatian participation in the European resettlement program.

The integration of the resettled persons poses some challenges, for example, the willingness of the resettled person to integrate in the Croatian society. The Republic of Croatia has so far been mainly a transitional rather than a final destination for refugees so future projects plan to examine the attitudes of persons granted international protection towards their readiness and desire for integration and acceptance of inclusion in Croatian society.

In times of increased migration, the issue of integration is becoming even more important, which is why a proactive approach is needed as well as the promotion of dialogue on this issue. Integration is a long and complex two-way process that depends on partnership and cooperation between all

stakeholders in the process. The roundtable will provide an opportunity for such a dialogue addressing the effectiveness of different projects on integration of resettled persons implemented in Croatia and experiences of different stakeholders included in the process, thus providing a chance to discuss the integration policies and approaches in Croatia in general.

Agenda

10:00-10:05	<p>Welcome speech:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ivana PERLIC GLAMOČAK, Project Assistant, EMN NCP HR
10:05-10:35	<p>Panel 1: Integration policy framework: EU and Croatian Framework</p> <p>Integration is a long and complex two-way process that depends on partnership and cooperation between all stakeholders in the process. In times of increased migration, the presentation of a comprehensive Commission Action Plan on integration and inclusion for 2021-2027 on 24 November 2020 is more than timely.</p> <p>At the same time, due to the complexity of integration process more could be done in order to successfully integrate persons into the whole society. The proposal of new Action Plan of integration of persons who have been granted international protection for the period 2021 to 2023 of the Republic of Croatia should have an active role to address problems occurred in the integration process as well as to implement lessons learned for previous action plan.</p> <p>Opening remarks and moderator: Anita DAKIC, Ministry of the Interior</p> <ul style="list-style-type: none"> - Agnes PAPADIA, Policy Officer, Unit C2 - Legal Pathways and integration, DG HOME, European Commission - Action Plan on integration and inclusion for 2021-2027 - Olivera JOVANOVIĆ, Expert Advisor, Office for Human Rights and Rights of National Minorities of the Government of the Republic of Croatia - presentation of new Action plan for integration of persons who have been granted international protection 2021-2023 / lessons learned from previous action plan <p>Q&A</p>
10:35-10:40	Break
10:40-11:40	<p>Panel 2: Integration of persons under international protection who arrived in the Republic of Croatia through resettlement programs: experiences of stakeholders and challenges</p> <p>The integration of the resettled persons poses different challenges, for example, the willingness of the resettled person to integrate in the</p>

	<p>Croatian society. Presentation of different stakeholders involved in the process of integration of the resettled person in the Republic of Croatia should give an overview of the challenges and provide opportunity to discuss integration policies in Croatia in general.</p> <p>Opening remarks and moderator: Anita DAKIC, Ministry of the Interior</p> <p>Presentations of project implementers – experiences and challenges:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ivan PITESA, Head of the IOM Croatia Office, International Organization for Migration (IOM) - Dijana DAPIC, Integration Associate, Jesuit Refugee Service (JRS) - Nejra KADIC MESKIC, CEO, Center for the Culture of Dialogue (CCD) <p>Presentation of other stakeholders in the process – experience and challenges:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Darko TOT, Head of Sector for Joint Affairs and Programs, Directorate for Support and Improvement of the Education System, Ministry of Science and Education - Patricija KEZELE, Head of EURES and International Mediation in Employment Department, Croatian Employment Service <p>Q&A</p>
11:40-11:45	Break
11:45-12:25	<p>Panel 3: Integration into Croatian society of persons granted international protection</p> <p>Integration measures should put emphasis on importance of host societies, roles and synergies of all relevant actors, but also on migrants who have to take leading role and an active effort to become integrated.</p> <p>The support of the local community is of great importance for the successful integration so it is important to hear their opinion. At the same time, pros and cons of a project or a system are always best presented by the people who use some kind of service. Presentation of two people who have successfully integrated into Croatian society will give us a valuable insight in the process of integration in the Republic of Croatia.</p> <p>Opening remarks and moderator: Anita DAKIC, Ministry of the Interior</p> <ul style="list-style-type: none"> - Andreja NAVIJALIC, Deputy Mayor, City of Karlovac - Issam Delwan - Inayatullah Jiskani <p>Q&A</p>

12:25-12:30	Closing remarks: <ul style="list-style-type: none">- Anita DAKIC, Ministry of the Interior- short video presentation on successful integration made by CCD

Format: e-Roundtable

ROUNDTABLE ON CHALLENGES OF INTEGRATION IN THE REPUBLIC OF CROATIA

21 December 2020

Report

The roundtable served as an opportunity to discuss the challenges in the integration of migrants in the Republic of Croatia.

In the first panel, the representative of the European Commission presented the Action Plan for Integration and Inclusion 2021-2027. The plan promotes the inclusion of all people, the recognition of important contributions of migrants to the European Union and the removal of possible obstacles regarding inclusion and participation of persons of migrant origin in the European society.

Croatian Government's Office for Human Rights and Rights of National Minorities presented the work on a new Action Plan for persons granted international protection for the period 2021-2023. The plan formalizes cooperation with local level authorities, establishes a system that monitor the results of the implementation of integration measures and contains educational activities for representatives of public institutions and non-governmental organizations at the local level.

Following, representatives of Croatian public institutions and NGOs exchanged ideas and experiences of integration policies in Croatia. Presentation of different stakeholders involved in the process of integration of the resettled persons in the Republic of Croatia gave an insight of various challenges and provided an opportunity for fruitful discussions.

In the last panel, good practice was presented by the City of Karlovac, which has successfully integrated more than five families through resettlement programs. Also, the participants of the roundtable were two successfully integrated migrants who have been living and working in the Republic of Croatia for many years. They shared with the audience their experience and all the challenges they faced when going through the process of integration into the Croatian society.

At the end of the roundtable, EMN NCP HR premiere played a video presentation of a successful integration made by Centre for the Culture of Dialogue.